

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Malé a střední podnikání a jeho podpora v České republice v kontextu členství v
Evropské unii

Small and Medium Sized Entrepreneurship and Its Support in the Czech Republic in
the Context of European Union Membership

Student:

Hozák Patrik

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Bc. Monika Mynarzová, Ph.D.

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání bakalářské práce

Student: **Patrik Hozák**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210R004 Eurospráva

Téma: Malé a střední podnikání a jeho podpora v České republice v kontextu členství v Evropské unii
Small and Medium-sized Entrepreneurship and Its Support in the Czech Republic in the Context of European Union Membership

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska malého a středního podnikání
 3. Podpora malého a středního podnikání v Evropské unii
 4. Komparace podpory malého a středního podnikání v České republice v programovém období 2007-2013 a 2014-2020
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- SRDOŠOVÁ, Kristýna et al. *The European Union Support of Small and Medium - sized Enterprises in Czech and Slovak Republic*. Brno: 1. VZPPP, 2015. 111 s. ISBN 978-80-904990-5-8.
- VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. aktual. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.
- ZAPLETALOVÁ, Šárka. *Podnikání malých a středních podniků na mezinárodních trzích*. Praha: Ekopress, 2015. 177 s. ISBN 978-80-87865-16-3.

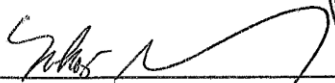
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

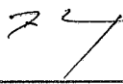
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Bc. Monika Mynarzová, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 05.05.2017

Ing. Lukáš Mélecký, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení o samostatném vypracování bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a ostatní materiály, z nichž jsem při psaní své práce čerpal, řádně cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

V Ostravě dne 5. 5. 2017

.....

Patrik Hozák

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval mé vedoucí bakalářské práce paní Ing. Bc. Monice Mynarzové Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, které mi pomohly při zpracování tohoto tématu.

Obsah

1	Úvod	3
2	Teoretická východiska malého a středního podnikání	5
2.1	Vymezení základních pojmů	5
2.2	Okolí podniku.....	9
2.3	Malé a střední podniky a jejich význam.....	17
2.3.1	Ekonomické a společenské přínosy malých a středních podniků	18
2.3.2	Výhody a nevýhody malých a středních podniků	20
3	Podpora malého a středního podnikání v Evropské unii	22
3.1	Podnikání a jeho podpora	23
3.2	Stěžejní dokumenty v oblasti malého a středního podnikání	24
3.3	Institucionální podpora malého a středního podnikání	27
3.4	Podpora malého a středního podnikání z Evropských strukturálních a investičních fondů	32
3.5	Vybrané programy podpory malého a středního podnikání	33
4	Komparace podpory malého a středního podnikání v České republice v programovém období 2007-2013 a 2014-2020	43
4.1	Podpora malého a středního podnikání v programovém období 2007-2013	44
4.2	Podpora malého a středního podnikání v programovém období 2014-2020	48
4.3	Komparace podpor malého a středního podnikání v jednotlivých programových obdobích	56
4.3.1	Finanční alokace pro ČR z EU v programovacím období 2007-2013	56
4.3.2	Finanční alokace pro ČR z EU v programovacím období 2014-2020	62
4.3.3	Zhodnocení podpor malého a středního podnikání v jednotlivých programových obdobích.....	70
4.3.4	Doporučení pro zlepšení čerpání podpor	79
5	Závěr	82
	Seznam použité literatury	85

Seznam zkratek	91
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	92

„Malé a střední firmy dávají podnikatelům prostor pro iniciativu, seberealizaci i materiální zajištění. Kromě pravomocí podnikatelské rozhodování silně ovlivňuje i zodpovědnost, protože jakýkoliv omyl či špatné rozhodnutí znamená pro podnikatele vlastní ztrátu“ (Veber, Srpová a kol., 2008, s. 11).

1 Úvod

Malé a střední firmy jsou, jak pro naši ekonomiku, tak i pro ekonomiku celé Evropské unie (EU) velice důležité a proto by jim měla být věnována větší pozornost, měl by být podporován rozvoj těchto podniků a celkového podnikatelského prostředí, jelikož činnost těchto podniků má velký dopad na naše národní hospodářství, ať již na tvorbu HDP, vytváření pracovních míst či zlepšení naší konkurenceschopnosti v Evropské unii.

Malé a střední podniky (MSP) jsou pro státy Evropské unie velmi důležitým faktorem spojeným s rozvojem ekonomik členských států. MSP jsou nedílnou součástí ekonomik členských zemí. MSP se v EU podílejí 99,8 % na celkovém počtu firem, zaměstnávají 66,8 % obyvatelstva a podílí se 57,4 % na celkové přidané hodnotě EU. Pro Českou republiku jsou významnou součástí ekonomiky, a to především v oblasti inovativního a technického rozvoje. Tyto kategorie podniků zasahují především do rozvoje regionů, krajů i obcí. MSP se v České republice podílejí 99,8 % na celkovém počtu firem, zaměstnávají 68,2 % obyvatelstva a podílí se 54,9 % na celkové přidané hodnotě (Evropská komise, 2016).

Cílem mé bakalářské práce je na základě analýzy a komparace zhodnotit možnosti podpory malých a středních podniků v programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020 a dále navrhnout doporučení pro zlepšení čerpání podpor.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitolou je úvod. Ve druhé kapitole jsou definována teoretická východiska MSP, jsou zde zmíněny základní pojmy související s podnikáním, mezi které patří podnikání, podnikatel, podnik a podnikavost. Dále je druhá kapitola zaměřena na vnitřní a vnější okolí podniku, na jednotlivé prvky a na typy okolí. V druhé kapitole je zahrnuta definice MSP a jejich následné rozdělení do kategorií dle kritérií EU. Jsou zde zmíněny ekonomické a společenské přínosy MSP a také výhody a nevýhody těchto podniků.

Kapitola třetí je zaměřena na možnosti podpory MSP v EU. Zde jsou rozděleny druhy podpor dle územní hierarchie, jsou zde zmíněny stěžejní akty upravující politiku MSP, mezi které se řadí Charta pro malé podniky, Small Business Act a Akční plán pro podnikání 2020. Následuje výčet vybraných institucí a podpůrných organizací MSP. Do tohoto výčtu byly zařazeny nejdůležitější instituce související s oblastí podpory podnikání, mezi které patří

Evropská komise, Evropská investiční banka, Evropský investiční fond, European Enterprise Network a EASME, CzechInvest, CzechTrade, Českomoravská rozvojová a záruční banka a Agentura pro podnikání a inovace. Dále je třetí kapitola věnována podpůrným programům pro MSP, kde se mezi zástupce v této oblasti řadí Investiční plán pro Evropu (tzv. Junckerův investiční balíček), program Horizont 2020 a v neposlední řadě program COSME. Dále jsou v kapitole zmíněny Evropské strukturální a investiční fondy, jakožto největší zdroj zaměřený na oblast podpory podnikání a taktéž jsou zde popsány finanční nástroje pro podporu MSP.

Praktická část neboli kapitola čtvrtá je věnována srovnáním podpor v obou programových obdobích, jedná se o programová období 2007-2013 a 2014-2020. Kapitola čtvrtá zahrnuje zmiňovaná období, která jsou následně popsána, jsou zde uvedeny jejich stěžejní strategické dokumenty, hlavní cíle daných programových období a jednotlivé operační programy. Dále je čtvrtá kapitola věnována fondům a operačním programům, jejich finančním alokacím pro ČR a následné analýze a komparaci podpor podnikání v obou již zmíněných obdobích. Jsou zde zmíněny celkové alokace, z kterých mohou být podpory čerpány a také průběh čerpání podpor, který je sledován na stavech předložených, schválených a proplacených žádostí o podporu. Je zde zmíněn operační program Podnikání a inovace a operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a výsledky čerpání podpor z těchto operačních programů. Dále je zde uvedeno celkové srovnání a zhodnocení možností čerpání podpor v obou obdobích, v závěru jsou uvedena doporučení pro zlepšení čerpání podpor pro podnikání.

Hlavními metodami pro zpracování práce jsou analýza a komparace. Výchozím analyzovaným a komparovaným obdobím bylo programové období 2007-2013 a programové období 2014-2020 a jejich podpory pro podnikání. Dané údaje jsou čerpány z Měsíční monitorovací zprávy o průběhu čerpání strukturálních zdrojů v programovém období 2007-2013, z Měsíční monitorovací zprávy o průběhu čerpání strukturálních zdrojů a z Čtvrtletní zprávy o implementaci v České republice v programovém období 2014-2020.

2 Teoretická východiska malého a středního podnikání

Podnikání je celosvětovým ekonomickým a sociálním fenoménem, jež stále nabývá významu. Podnikání je hlavním impulsem pro ekonomický a sociální rozvoj zemí. Podnikání má své zastoupení ve více oblastech rozvoje, zasahuje do oblasti ekonomického, sociálního, personálního a také občanského rozvoje (Jünger a Piskorzová, 2009). Největší míru zastoupení v EU i ve světě mají především MSP, které jsou významnou součástí každé ekonomiky světa.

Až do devadesátých let minulého století byla problematika mezinárodního podnikání zaměřena jen na velké podniky. Koncem osmdesátých a počátkem devadesátých let 20. století se problematika mezinárodního podnikání začíná orientovat spíše na MSP. Při přeorientování na MSP hrála velmi významnou roli politika integračního seskupení EU a její vytvoření jednotného evropského trhu, ke kterému dochází roku 1993. Zahájením fungování jednotného trhu společně s rozšířením EU a demokratizací východní Evropy se změnilo globální podnikatelské prostředí. MSP začaly být považovány za hnací sílu v rozvoji, inovacích i zaměstnanosti v Evropě. Tyto typy podniků více vnímají změny ve svém odvětví a prostředí, ve kterém působí a to zejména kvůli jejich velikosti. MSP jsou od devadesátých let 20. století považovány za základ národních ekonomik Evropy a to kvůli tvorbě nových pracovních míst, rozvoji konkurenčního prostředí a především díky jejich pružnosti a podpoře rozvoje inovací (Zapletalová, 2015).

Kapitola bude obsahovat nejdůležitější prvky z oblasti podnikání, od definic jednotlivých pojmů souvisejících s touto oblastí, přes okolí podniku, jako důležitého faktoru v podnikání, až po MSP a jejich vliv, výhody či nevýhody.

2.1 Vymezení základních pojmů

Podnikání je soustavná činnost jedné osoby podnikající vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost s cílem dosažení zisku. Podle Vebra, Srpové a kol. (2012) se může podnikání také definovat dle jednotlivých pojetí.

Ekonomické pojetí vyjadřuje pojem podnikání jako zapojování ekonomických zdrojů a dalších aktivit, s cílem zvýšit jejich původní hodnotu. Jedná se tedy o dynamický proces pro vytváření přidané hodnoty.

Psychologické pojetí definuje podnikání jako činnost, která motivuje potřebu něčeho dosáhnout, něco získat nebo si jen něco splnit. „Podnikání v tomto pohledu je prostředek k dosažení seberealizace, zbavení se závislosti, postavení se na vlastní nohy apod.“ (Veber, Srpová a kol. 2012, s. 14).

V *sociologickém pojetí* podnikání vytváří blahobyt pro všechny zainteresované osoby (zájmové skupiny), vytváří nová pracovní místa, příležitosti a hledá cestu k lepšímu využití zdrojů.

V *právnickém pojetí* je podnikáním chápáno jako soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Každé z výše uvedených pojetí, nahlíží na podnikání z různých úhlů pohledu, které jsou danému odvětví specifické. Na druhou stranu všechny pojetí mají stejné obecné rysy k pojmu podnikání.

Mezi obecné rysy podnikání patří:

- cílevědomá činnost,
- iniciativní a kreativní přístupy,
- organizování a řízení transformačních procesů,
- praktický přínos, užitek, přidaná hodnota,
- převzetí a zakalkulování rizika neúspěchu a
- opakování neboli cyklický proces (Veber, Srpová a kol., 2012).

Podle Synka, Kislingové a kol. (2010) je pro podnikání charakteristických několik rysů, mezi které spadá motiv podnikání, jako snaha o co největší zhodnocení vloženého vlastního kapitálu, jakožto dosažení zisku. Mezi další rysy podnikání spadá zisk, díky kterému se dosahuje uspokojování potřeb, požadavků a preferencí zákazníků, kteří jsou hlavním zájmem podnikatele. Dalším rysem podnikání je riziko, jelikož podnikatel uspokojuje potřeby zákazníků svými výrobky a službami prostřednictvím trhu. Podnikatel musí zvolit vhodnou strategii a politiku pro vedení svého podniku, aby dosahoval přijatelné úrovně rizika. Do jaké míry je úroveň rizika přijatelná, závisí na přístupu k riziku podnikatele, na předmětu podnikání, konkurenci a dynamice okolního světa. Snahou všech podnikatelských subjektů je většinou minimalizace rizika. Dalším rysem podnikání je kapitál podniku a jeho velikost, ať už vlastního či vypůjčeného. Každý druh podnikání potřebuje ke své činnosti adekvátní výši vlastního kapitálu, aby mohl fungovat na trhu a vykazovat zisky. Majitelé menších podniků, jako jsou např. menší pekárny, budou potřebovat nižší objem finančních prostředků než výrobce automobilů.

V podnikání je více než žádané tzv. zhodnocování vlastního kapitálu. V tom případě, kdy je vlastní kapitál znehodnocován, tak dochází k popření vlastního smyslu podnikání. „*S jistotou nadsázkou lze říci, že opatřování cizího kapitálu je „jen“ prostředkem ke zhodnocování vlastního kapitálu*“ (Synek, Kislingová a kol., 2010, s. 3). Zhodnocení vlastního kapitálu je

chápáno jako zvyšování hodnoty firmy. Tato hodnota se však může zvyšovat i jinak, příkladem může být lepší postavení firmy na trhu.

Podnik by neměl být orientován jen na zisk, ale především by se měl zaměřit na hlavní společenské poslání podniku, kterým je služba pro zákazníky a všechny ostatní osoby, které jsou spjaty chodem a vývojem podniku. Tyto osoby bývají nazývány „stakeholders“ neboli všechny zainteresované osoby, které jsou spjaty s daným podnikem, jinak řečeno zájmové skupiny. Mezi tyto osoby se také řadí zaměstnanci a odbory, kteří patří do „vnitřní struktury“ podniku.

Podnikatel je definován jako právnická nebo fyzická osoba, která získala oprávnění podle živnostenského zákona. Průkazem živnostenského zákona může být živnostenský list nebo koncesní listina (Synek, Kislingová a kol. 2010). Jak popisují Synek, Kislingová a kol. (2010) na podnikatele se může nahlížet z hlediska lidské charakteristiky, kterou se daná osoba odlišuje od ostatních a je typická pro podnikatele. Podnikatel je osoba, která je nositelem i tvůrcem inovací i změn a je silně motivována k využití podnikového, technického a lidského potenciálu. Podnikatel by měl být osobností, která je tvořivá, je schopná přinést něco nového na trh, přijít s novými myšlenkami a využívat příležitostí, které se jí naskytují či dokonce si tyto příležitosti sama vytvářet.

Podle Vebra, Srpové a kol. (2012) se k pojmu podnikatel vztahuje hned řada definic, mezi které řadí, že podnikatel je osoba, která realizuje své podnikatelské aktivity s rizikem zvýšení objemu svého vlastního kapitálu nebo jeho ztrátou. Dále podnikatele vidí jako osobu, která je schopna rozpoznávat příležitosti a využívat svých prostředků k dosažení vytyčených cílů a je ochotná podstupovat odpovídající rizika k daným cílům. Dále je podnikatel tzv. iniciátor a nositel podnikání, který investuje veškeré své prostředky, úsilí, čas i své jméno do podnikání a přebírá veškerou zodpovědnost a nese riziko s cílem uspokojit svou finanční i osobní potřebu.

Vojík (2009) definuje podnikatele jako poskytovatele zboží a služeb zákazníkům a podle spokojenosti zákazníků se odvíjí jeho zisk. Podnikatel je osoba motivovaná, která se snaží něčeho dosáhnout a uspět ve svém podnikání.

Podle Malacha (2005), se pod pojmem „podnikatel“ v běžném slova smyslu rozumí osoba, která vykonává podnikatelskou činnost. Z právního hlediska je pojem podnikatel definován přesným právním významem. Význam tohoto pojmu je vymezen v právních normách. Mezi tyto normy patří občanský zákoník a živnostenský zákon.

Definice podnikatele se také nachází v občanském zákoníku, kde je podnikatel definován, jako osoba, *„která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení*

zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele“ (Občanský zákoník § 420 zákon č. 89/2012 Sb., online). Dále dle občanského zákoníku „se za podnikatele považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon“. Podnikatelem je „osoba, která má k podnikání živnostenské oprávnění nebo jiné oprávnění podle jiného zákona“ (Občanský zákoník § 421 zákon č. 89/2012 Sb., online). Dále ve znění občanského zákoníku definují „podnikatele, který nemá obchodní firmu, právně jedná při svém podnikání pod vlastním jménem; připojí-li k němu dodatky charakterizující blíže jeho osobu nebo obchodní závod, nesmí být klamavé“ (Občanský zákoník § 422 zákon č. 89/2012 Sb., online).

Podle živnostenského zákona (§ 5, 1992, online) „živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené zákonem pro živnostenské podnikání.“ Vymezení pojmu zde platí jen v okruhu působnosti živnostenského zákona.

Po definování pojmů podnikání a podnikatel je také nutné vymezit pojem **podnik**. Jak se zmiňují Veber, Srpová a kol. (2012) k pojmu podnik existuje řada definic, které se odvíjejí od hlediska, jimž je interpretován. Nejobecněji je podnik definován, jako subjekt, ve kterém se přeměňují zdroje (vstupy) na statky (výstupy). Obsáhleji je pojem podnik definován, jako uspořádaný soubor prostředků, zdrojů, práv a jiných hmotných či nehmotných majetkových hodnot, které podnikatel potřebuje k provozování svých podnikatelských aktivit. Právním pohledem je podnik definován, jako soubor hmotných a nehmotných i osobních složek podnikání. K podniku patří věci, práva a jiný majetek, který je vlastněn podnikatelem a slouží k provozování podnikání.

Podnikem může být také jakýkoliv subjekt, který vykonává činnost, kdy tato činnost spočívá v nabízení zboží a služeb na trhu. Dosahování zisku není pro činnost podniku rozhodujícím faktorem, nejdůležitějším úkolem je oslovení zákazníků svou nabídkou výrobků či služeb. Cílem těchto subjektů, které jsou nazývány podnikem, je dlouhodobé udržení se na trhu a uchování podniku (Dvořáček a Slunčík, 2012).

Šíman a Petera (2010) nahlízejí na pojem podnik ze tří stran, buďto obecným, makroekonomickým či mikroekonomickým pojetím. V obecném pojetí se podnikem rozumí uspořádaný a řízený celek se vstupy a výstupy, který byl vybudován za účelem podnikání. V makroekonomickém pojetí je podnik definován jako základní ekonomická jednotka státu, neboli se jedná o podnikatelský subjekt založený za záměrem zajistit výrobu a prodej výrobků

nebo poskytovat služby. Z hlediska mikroekonomického pojetí se pod pojmem podnik rozumí právní subjekt založený za účelem vykonávání podnikatelské činnosti.

Podle Jurečky a kol. (2013) je většina nabídky výrobků a služeb tvořena firmami. Firmou se rozumí podnik ve smyslu mikroekonomické produkční jednotky, nejedná se jen o pouhý název podniku, pod kterým působí. Firma je samostatnou kalkulující jednotkou, která v daném ekonomickém prostředí nakupuje své výrobní faktory (vstupy) a ty později pomocí technologií mění na výrobky a služby (výstupy), které pak prodává v daném ekonomickém prostředí.

Podnik bývá také často nazýván jako firma. V občanském zákoníku, je podnik definován, jako obchodní firma. Kdy obchodní firma je názvem, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel nesmí na své jméno mít založeno více obchodních firem. Dále v občanském zákoníku stojí, že obchodní firma nesmí mít stejný název, který již existuje. Člověk, který se zapíše do obchodního rejstříku, pod svým jménem, musí tuto firmu provozovat pod tímto jménem i v případě, že si změní jméno. Pokud se člověk zapíše do obchodního rejstříku pod jinou obchodní firmou než pod svým jménem, tak je zřejmé že se jedná o obchodní firmu právnické osoby (Občanský zákoník § 423, 424, 425 zákon č. 89/2012 Sb., online).

Pojem **podnikavost**, je pojmem zastřešujícím podnikání, podnikatele i podnik. Podnikavost může být definována, jako dosahování „*maxima slastí s minimem strastí*“, neboli schopnost podnikatele, najít nejlepší řešení, díky kterému bude dosahovat nejlepších výsledků a zároveň bude minimalizovat rizika. Nejobecnější definice vymezuje podnikavost, jako jakoukoliv činnost zaměřenou na objevování příležitostí a jejich uplatnění v reálné činnosti, za účelem splnění zpravidla ekonomického záměru. Zdali bude podnikavost vymezena tímto způsobem, musí se vzít v úvahu, jestli je „*podnikavost pojem, který jednoznačně patří k podnikatelským subjektům nebo jde o pojem, který má opodstatnění i v oblasti neziskového sektoru*“ (Veber, Srpová a kol., 2012).

2.2 Okolí podniku

Okolím podniku se rozumí vše, co s podnikem jakkoliv souvisí a co podnik může ovlivnit či naopak co může ovlivnit podnik. Podnik je obklopen vnějším světem a okolím, není od těchto faktorů nijak izolován. Synek, Kislingová a kol. (2010) chápou okolí podniku jako vše, čím je podnik ovlivňován a co také může ovlivnit. Okolí podniku zřetelně ovlivňuje rozhodování jeho manažerů, bez ohledu na právní formu, velikost podniku, předmětu podnikání nebo odvětví působení (Šiman a Petera, 2010). Okolí podniku je vymezeno pomyslnými hranicemi sociálně ekonomického a technického systému. Okolí podniku nutí podnikatele k určitému chování, a to

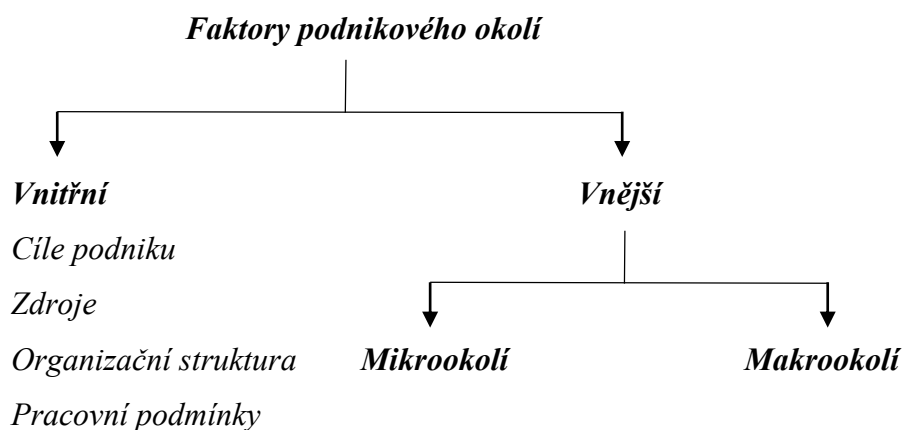
především v oblasti stanovení a dosahování jeho cílů. Podnik své okolí může ovlivňovat spíše omezeně, za to okolí ovlivňuje podnik velmi silně. Dvořáček a Slunčík (2012) popisují okolí, jako vše co stojí mimo podnik či organizaci. Popisují podnik jako otevřený systém či jednotku, která má vztahy ke svému okolí, kde působí. Výsledek podniku ve velké míře závisí na vnějších faktorech, které se zde projevují jako hrozby a příležitosti.

Znalost okolí, ve kterém podnik působí je velmi důležitá pro:

- pochopení vztahů s okolím,
- schopnost adaptace na okolí a
- využití možností pro ovlivňování okolí (Dvořáček a Slunčík, 2012).

Podnikové okolí se z pravidla rozděluje na vnitřní a vnější (viz obrázek 2.2.1). Vnitřní okolí představuje sílu, která působí uvnitř podniku. Do vnějšího okolí se řadí mikrookolí a makrookolí. Kdy mikrookolí představuje faktory, které může podnik přímo ovlivnit. Do makrookolí se zahrnují faktory, které mají na podnik rozhodující vliv a na které sice podnik působí, ale nemůže je ovlivnit. Tyto faktory jsou dané, nejsou nijak ovlivňovány působením podniku na trhu.

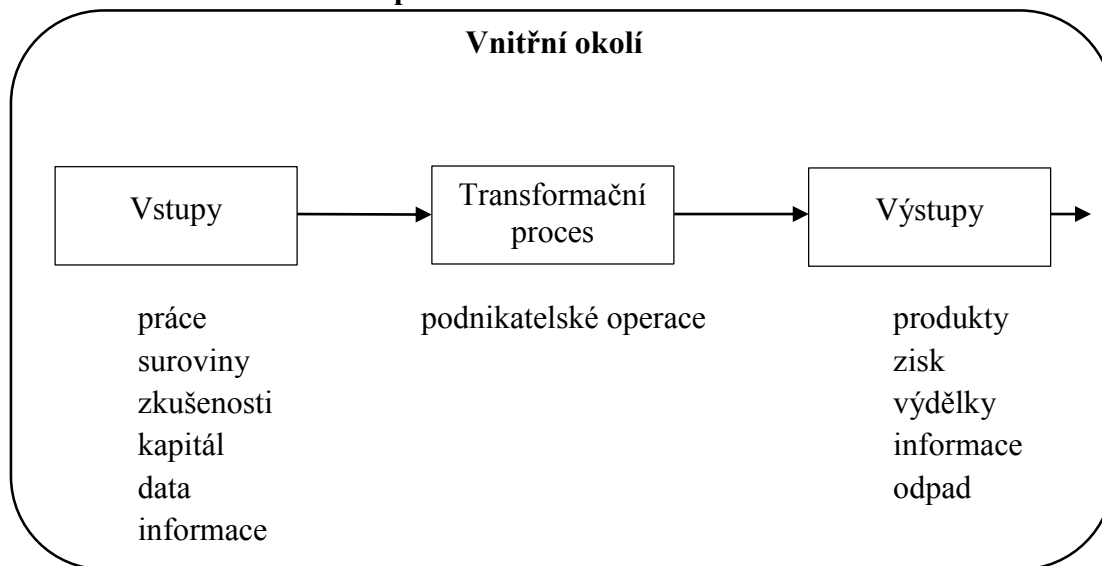
Obrázek 2.2.1 Faktory podnikového okolí

Zdroj: Dvořáček a Slunčík (2012), vlastní zpracování.

Vnitřním okolím podniku se rozumí souhrn sil působících uvnitř podniku, které mají specifické dopady na řízení podniku (viz obrázek 2.2.2). Do vnitřního okolí spadají např. cíle podniku, zdroje, organizační struktura a pracovní podmínky.

Obrázek 2.2.2 Vnitřní okolí podniku

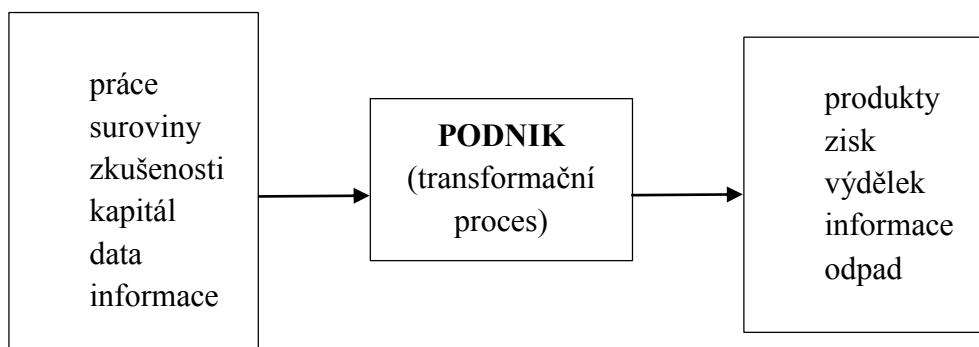

Zdroj: Dvořáček a Slunčík (2012), vlastní zpracování.

Ve vnitřním okolí se nacházejí vstupy, jako jsou práce, suroviny, zkušenosti, kapitál, data a informace, které se následně transformují, přes podnikatelské operace, na výstupy mezi které se řadí produkty, zisk, výdělky, informace a odpad. Vnitřní okolí je spjata s celkovým fungováním podniku.

Vstupy a výstupy podniku představují i jeho okolí (viz obrázek 2.2.3).

Obrázek 2.2.3 Prolínání vnitřního a vnějšího okolí

Zdroj: Dvořáček a Slunčík (2012), vlastní zpracování.

Analýza vnějšího a vnitřního okolí má být zaměřena na silné a slabé stránky podniku ve vztahu ke konkurenci. Proto je nutností identifikovat klíčové proměnné, na kterých závisí fungování podniku a díky kterým je podnik schopen čelit výzvám v okolí. Vnější faktory jsou zde zachycovány v interních funkcích (např. marketingové nebo výrobní řízení), možných cílech a strategiích. Jak popisují Dvořáček a Slunčík (2012) vnitřní okolí podniku lze nastínit díky Goldrattově teorii omezení. Tato teorie uvádí, že každý podnikatel si stanoví účel a cíl

svého podniku. Všechny rozhodnutí by měly mít pozitivní dopad na tento cíl. V podniku jsou však zdroje, které limitují jeho výstupy. Tato omezení se ve většině případů týkají fyzických zdrojů i podnikových pravidel, mohou být formalizovaná či neformalizovaná, jedná se především o nehmotná omezení. Podle této teorie musí mít každý podnik, alespoň jedno hmotné omezení a případně i nehmotné. Proto je nutné najít tyto nehmotné omezení a to z důvodu výkonnosti celého podniku. Zlepšení výkonnosti podniku se nedá dosáhnout bez změny výkonnosti omezení.

Aby byla zvýšena výkonnost podniku, je zapotřebí provést následující kroky:

1. nalezení omezení podniku,
2. rozhodnutí, jak nejlépe využít omezení,
3. sladění výkonu podniku s tímto omezením,
4. odstranění omezení,
5. pokud se omezení nepodařilo odstranit, celý cyklus se opakuje (Dvořáček a Slunčík, 2012).

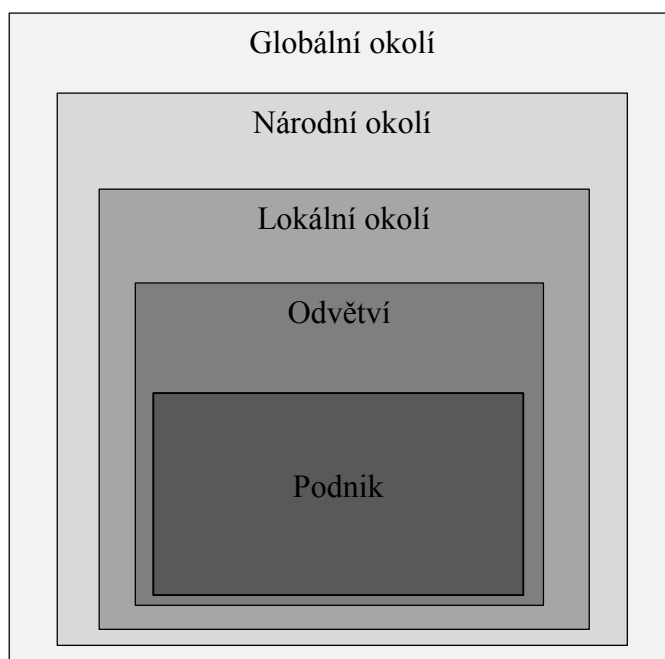
Vnější okolí podniku zahrnuje faktory, jako jsou globální, národní a lokální okolí, dále odvětví a samotný podnik. Tyto faktory souvisejí s postupným začleňováním podniku do okolí a celkového podvědomí. Nejprve se podnik začleňuje do odvětví, poté následuje lokální, národní a naposled globální okolí.

Kdy globální okolí představuje faktory mezinárodního ekonomického řádu. Národní okolí zde představuje politické, legislativní, ekologické, demografické a technologické faktory, za zemi se kterou se podnik identifikuje. V lokálním okolí závisí úspěch podniku na jeho umístění v daném prostoru, městě či oblasti, kde podnik působí (viz obrázek 2.2.4).

Odvětví je okolím, kde se nacházejí současní i budoucí konkurenti, dodavatelé a odběratelé. Každý podnik je svou činností součástí odvětví. Odvětví představuje všechny podniky, které zastávají stejnou činnost. Síly působící na podnik v daném odvětví, vymezují podnikové mikrookolí. Podnik může tyto síly částečně ovlivnit.

Podnik musí být dále umístěn v prostoru. Z toho důvodu je dalším důležitým faktorem vnějšího okolí nutné posouzení lokalizačních faktorů, jako jsou např. nájemné, dopravní zatížení a parkování. Tyto faktory jsou u podniků z různých odvětví odlišné. Každý podnik spadá do ekonomického systému země, ve které vykonává svou činnost (Dvořáček a Slunčík, 2012).

Obrázek 2.2.4 Komplexní pohled na podnikové okolí

Zdroj: Dvořáček a Slunčík 2012, vlastní zpracování

Mezi **typy okolí** spadají dva typy a to všeobecné okolí a specifické okolí. Vnější okolí může být chápáno, jako specifické okolí, které je přímo spojeno s konkrétním odvětvím nebo také jako všeobecné okolí, které ovlivňuje chování všech podniků, nezávisle na daném odvětví.

Ve „*všeobecném okolí*“ je analýza zaměřena na politicko-právní, ekonomické, sociálně-demografické a technologické faktory. Úroveň zkoumání těchto faktorů probíhá na úrovni integračních seskupení, na národní, lokální či regionální úrovni. Se všeobecnými faktory zkoumání podniku pracuje především tzv. PEST analýza. Jejíž zkratka vystihuje tyto faktory (P) politicko-legislativní, (E) ekonomické, (S) sociálně-demografické a (T) technicko-technologické. Jednotlivé faktory, jsou podrobněji vypsány v tabulce 2.2.1.

Tabulka 2.2.1 Vybrané faktory související s PEST analýzou

Politicko-legislativní faktory Zákony upravující hospodářskou soutěž Ochrana životního prostředí Ochrana spotřebitele Daňová politika Regulace zahraničního obchodu Protekcionismus Pracovní právo Politická stabilita	Ekonomické faktory Trendy HDP Devizové kurzy Kupní síla Úrokové míry Inflace Nezaměstnanost Průměrná a minimální mzda Vývoj cen energií
Sociokulturní faktory Demografický vývoj Změny životního stylu Mobilita Úroveň vzdělání Přístup k práci a volnému času	Technologické faktory Vládní podpora vědy a výzkumu Nové objevy Změny technologie Rychlost zastarávání

Zdroj: Dvořáček a Slunčík, 2012, vlastní zpracování

Ve „specifickém okolí“ je analýza zaměřena na faktory, mezi které se řadí politicko-právní, ekonomické, sociálně-demografické a technologické. Dále se do tohoto okolí řadí konkurence, aktuální potencionální dodavatelé, odběratelé a substituční produkty. V neposlední řadě se tato analýza týká ohrožení a příležitosti (Dvořáček a Slunčík, 2012). Se specifickým okolím souvisí SWOT analýza. Jednotlivé zkratky písmen vyjadřují stránky podniku (S) silné stránky (strong), (W) slabé stránky (weaknesses), (O) příležitosti (opportunities) a (T) hrozby (threats). Silné a slabé stránky jsou spojeny s vnitřním okolím, příležitosti a hrozby jsou naopak spojeny s vnějším okolím podniku (viz obrázek 2.2.5).

Obrázek 2.2.5 Podstata SWOT analýzy

SWOT	<i>Pozitivní faktory</i>	<i>Negativní faktory</i>
<i>Vnitřní vlivy</i>	Silné stránky S	Slabé stránky W
<i>Vnější vlivy</i>	Příležitosti O	Ohrožení T

Zdroj: Jakubíková Dagmar, 2008, vlastní zpracování

Při analytickém přístupu k okolí podniku, se musí toto okolí určitým způsobem strukturovat a musí se zde vymezit **prvky okolí**. Mezi prvky okolí se řadí:

- geografické,
- sociální,
- politické a právní,
- ekonomické,
- ekologické,
- technologické,
- etické a
- kulturně historické (Synek, Kislingová a kol., 2010).

Geografické okolí ovlivňuje podnik především tím, že částečně stanovuje logistiku (neboli řízení materiálního a výrobního toku k uživateli) podniku. Při volbě lokalizace u stacionární výroby se přihlíží na geografické okolí.

Sociální okolí má pro podnik značný význam. Každý podnik by měl zkoumat dopady své činnosti na společnost. Což je velmi obtížné a to z důvodu, že prvotními zájmy vlastníků je zisk, bez ohledu na společnost. Převážnou většinou zásadních rozhodnutí pro podnik bývá spíše kompromisem mezi ekonomickou racionalitou a sociální odpovědností. Pokud se daný podnik zaměří i na společenské dopady, není vždy pravidlem, že tento krok musí vést ke ztrátě, ba naopak může mít i výnosový potenciál. Jelikož i sociální smír spadá mezi základní předpoklady ekonomického rozvoje.

V politickém okolí na podnik působí více vlivů, jako jsou to např. politické zájmy v koalici, opozici a v politických stranách. Politické strany mohou prosazovat takovou politiku, která může škodit podnikatelské sféře. Jako příklady, které poznamenaly ekonomiku, lze uvést znárodnění, sdružování či privatizaci. Ovlivňování podnikatelské sféry nelze přisuzovat pouze „velké“ politice, jelikož podnik může být ovlivňován i „malou“ politikou, kterou vykonávají obecní úřady.

Právní okolí je spjato s politickými vlivy na podnik, jelikož ty se prosazují prostřednictvím práva. „*Právo a jeho instituty vytvářejí rámec prakticky pro všechny podnikové činnosti*“ (Synek, Kislingová a kol., 2010, s. 17). Zdali je chování podniku přípustné či nikoliv, stanovují právní normy. Nový občanský zákoník je zde nejdůležitější normou v podnikání. Občanský zákoník je přizpůsobován směrnici EU. Mimo tyto směrnice existuje řada zákonů, které vytváří podnikání bariéry, mezi které spadají např. zákon o konkurzu a vyrovnání, ochrana spotřebitele apod. Největším vlivem pro české podniky bylo přidružení českého práva

k legislativě EU. Přičemž má EU, díky tomuto přidružení, pravomoci buď to výlučné, které souvisejí např. s celní unií, hospodářskou soutěží, měnovou politikou eurozóny apod., nebo sdílené, pod které spadá např. vnitřní trh EU, životní prostředí či ochrana spotřebitele.

Ekonomické okolí má pro podnik zásadní význam. V tomto okolí podnik získává výrobní faktory či kapitál a poskytuje tomuto okolí výrobky a služby. Podnik je ve svém rozhodování velmi ovlivněn hospodářskou situací a dynamikou země, kde působí. Jde především o faktory, mezi které se řadí dostupnost a ceny výrobních faktorů (např. logistika, nové technologie), daňová zátěž podniků, (např. sazby daně z přidané hodnoty či spotřební daně), hospodářský růst, měnový a devizový vývoj (manévrovací prostor podniku, pro jeho expanzi, velkou roli zde hrají devizové kurzy, jako jsou inflace a deflace). Do ekonomického okolí spadají také odběratelé, dodavatelé a finanční instituce (banky).

Ekologické okolí by měli podniky stále více respektovat. Vytváří pro podniky řadu bariér, např. v technologiích a v již vyrobených výrobcích. Na jedné straně je ekologické okolí pro podniky ekonomickou zátěží. A na straně druhé, dává podnikům šanci se prosadit s ekologicky nezávadnými či recyklovanými výrobky. Úkoly ekologie vyplývají ze směrnic EU, za jejichž nedodržování hrozí podnikům sankce.

Technologické okolí je společně se změnou technologií zdrojem a motivem technických a technologických pokroků, díky kterým dosahují podniky lepších hospodářských výsledků a jsou více konkurenceschopné. To vše má bohužel i špatné stránky, např. v dopadu na životní prostředí nebo sociální problémy.

Etické okolí jako etika, hraje v dnešních podnicích stále významnější roli. Etika se zabývá tím, co je a není dobré pro člověka a jaký by člověk měl mít postoj, aby se zachoval v souladu s tím, co si myslí, že je správné a spravedlivé. V podnikatelském prostředí etika znamená, poskytovat pravdivé informace o hospodářské soutěži a poskytovat kvalitní výrobky či služby zákazníkům. Pokud je ve společnosti vyvinuto etické myšlení, je možné díky němu překonat mezery v právním řádu. Etické myšlení nevzniklo ze dne na den, muselo se postupem času vyvíjet. Je daleko jasnější a konkrétnější než právní paragrafy.

Kulturně historické okolí se vyvíjí mnoho let, někdy i staletí. Jedná se o celkovou vzdělanostní a kulturní úroveň obyvatelstva. Toto okolí je podmínkou k ekonomickému rozvoji, kdy se přechází na složitější technologie a vytváří se technický pokrok. Největší naděje našeho obyvatelstva se utváří právě v kulturním okolí.

Jednotlivé prvky a okolí na sebe vzájemně působí a prolínají se, jejich působnost nespočívá jen vedle sebe. Některé prvky okolí jsou velice stabilní a vázané na jednotlivé regiony či skupiny lidí a naopak jiné se rozvíjejí a globalizují. Každý podnikatel se musí velice pečlivě

rozhodnout, zdali pro něj dané okolí bude mít přínos nebo nikoliv. Právě z tohoto důvodu není žádnou náhodou, že se strategická analýza orientuje právě na okolí podniku (Synek, Kislingová a kol., 2010).

2.3 Malé a střední podniky a jejich význam

Malé a střední podniky hrají velmi důležitou ekonomickou, politickou i stabilizační roli, ve všech vyspělých zemích, jak světa, tak především Evropské unie. Všechny vlády těchto států se orientují a podporu svých MSP, svoji pozornost věnují především začínajícím podnikům v prvních fázích jejich vývoje. MSP jsou odvětvím, zvláště citlivým na všechny změny, které nastávají v životním prostředí a zároveň ukazují obrovské možnosti přizpůsobení se těmto změnám (Havierníková, Okęglicka a Klučka, 2016). Definice malých a středních podniků (i mikropodniků) je dána doporučením Komise 2003/361/ES (CzechInvest, online, 2017). MSP jsou v každé ekonomice chápány z jiného úhlu pohledu s ohledem na jejich národní kontext, kvůli tomu dodnes neexistuje žádná ucelená definice malého a středního podnikání.

Evropská unie charakterizuje MSP podle 3 základních kritérií, mezi které se řadí:

- počet zaměstnanců,
- ekonomická nezávislost (podnik je nezávislý, pokud nevlastní jiný podnik či více podniků 25 % z jeho základního kapitálu nebo hlasovacích práv),
- roční obrat podniku a
- bilanční sumy z rozvahy (Zapletalová, 2015).

Do kategorie „**mikropodniků**“, se řadí podniky, u kterých je maximální počet zaměstnanců menší než 10, roční obrat tohoto podniku musí být menší nebo roven 2 mil. EUR nebo jeho bilanční suma nesmí přesáhnout výši 2 mil. EUR. A musí být nezávislým podnikem.

Do kategorie „**malých podniků**“ spadají podniky, které mají méně než 50 zaměstnanců, jejich roční obrat nebo bilanční suma nepřevýší částku 10 mil. EUR, maximálně 25 % kapitálu a vlastnických práv tohoto podniku vlastní podnik, který nesplňuje podmínky pro MSP.

Do kategorie „**středních podniků**“ spadají podniky, které zaměstnávají méně než 250 zaměstnanců, jejich roční obrat musí být nižší než 50 mil. EUR nebo bilanční suma nesmí nepřesáhnout částku 43 mil. EUR a stejně jako u předchozích malých podniků mohou mít střední podniky maximálně 25 % kapitálu a vlastnických práv u firmy, která nespadá pod MSP (Vojík, 2009).

Jednotlivá rozdělení MSP dle kategorizace podniků EU pro kritéria vymezení malých a středních podniků (viz tabulka 2.3.1).

Tabulka 2.3.1 Kritéria pro vymezení malých a středních podniků

Kategorie podniků	Počet zaměstnanců	Roční obrat (€) nebo Aktiva celkem (€)	
		Roční obrat (€)	Aktiva celkem (€)
Střední	< 250	≤ 50 mil. €	≤ 43 mil. €
Malé	< 50	≤ 10 mil. €	≤ 10 mil. €
Mikro	< 10	≤ 2 mil. €	≤ 2 mil. €

Zdroj: Evropská komise, online (2017), vlastní zpracování

Význam MSP je pro EU velmi vysoký, jelikož se podílejí na tvorbě HDP, přispívají ke zvyšování konkurence na trhu a působí proti vzniku monopolů. Ve 20. století byli za autory všech vynálezů považováni buďto sami vynálezci nebo malé podniky, které se staly hlavním zdrojem inovací. Okolo 60 % všech těchto vynálezů připadlo právě těmto skupinám. MSP v porovnání s většími dominantními firmami efektivněji využívají vzácnější zdroje surovin a energií a jsou spojovány se stabilizací konjunktury zemí. MSP jsou mnohem citlivější na potřeby trhu a změny ekonomických podmínek, jelikož nemají ekonomickou a výrobní setrvačnost. MSP přispívají ke snižování nezaměstnanosti tvorbou nových pracovních příležitostí a také zaměstnávají pracovníky, kteří jsou propuštěni z velkých korporátních firem. Tyto malé podniky zaměstnávají 30 až 70 % ekonomicky aktivních obyvatel. Především jsou MSP hlavními nositeli inovací, pokroku v technologiích a v technice (Vojík, 2009).

2.3.1 Ekonomické a společenské přínosy malých a středních podniků

Vlastníci MSP se řadí do skupiny obyvatelstva, která je nazývána jako střední stav. Tato část obyvatelstva je označována jako pilíř stability tržního hospodářství. Díky této skutečnosti lze pozorovat pozitivní dopady existence MSP na ekonomiku a společnost (Malach, 2005).

Mezi ekonomické přínosy MSP se řadí to, že jsou *protipólem monopolů*, kdy představují dynamický moment ve struktuře podnikatelů. V současné době při nástupu nadnárodních korporací, jsou MSP protipólem, který působí proti monopolu. I když jsou MSP stále monopoly vytlačeny z trhu, snaží se najít různé mezery, kde se mohou rozvíjet a prosazovat. MSP se pokouší být co nejblíže ke svým zákazníkům a vyhovět jim v různých individuálních přáních. Z toho důvodu se zaměřují především na lokální trh, o který velké korporace nejeví takový zájem. MSP jsou nositeli inovací a jsou schopny pružně reagovat na měnící se potřeby

spotřebitelů. Velké většina těchto podniků, taktéž spolupracuje s velkými firmami, jako subdodavatelé.

Mezi další velmi pozitivní charakteristiky MSP se řadí *flexibilita*. Kdy jsou tyto podniky schopny velmi rychle a pružně zareagovat a přizpůsobit se změně na trhu. MSP jsou často spojovány s koncepcí LEAN. Kdy tento výraz „lean“ souvisí se snahou o úsporu „zeštíhlení“. Provoz těchto podniků je méně náročný na energie, suroviny a také na administrativní činnost, kterou si nechávají zabezpečovat externě.

Dalším z ekonomických přínosů je, že MSP jsou *nedílnou součástí ekonomiky*. Ve většině evropských zemí jsou MSP tahounem ekonomik. Ne každá země má vysoké procentuální zastoupení těchto podniků. MSP jsou v řadě regionů nositelem zaměstnanosti, jelikož zaměstnávají pracovní sílu, která je uvolňována z velkých korporací (Veber, Srpová a kol., 2012). V České republice mají MSP velice vysoký význam, v celkovém počtu zaměstnaných osob se podílejí 68,2 %. Na tvorbě přidané hodnoty mají MSP 55,5 % podíl. Již z těchto čísel jde vidět, že jsou tyto podniky jednou z klíčových oblastí naší ekonomiky. Celkové hodnoty ČR a EU-28 jsou uvedeny v tabulce 2.3.1.1.

Tabulka 2.3.1.1 Počet malých, středních a velkých podniků, počet zaměstnaných a přidaná hodnota v ČR a EU-28 za rok 2015

	Počet podniků			Počet zaměstnaných			Přidaná hodnota		
	Počet	ČR	EU28	Počet	ČR	EU28	mld. EUR	ČR	EU28
Mikro podniky	955 046	96,1 %	92,8 %	1 123 258	31,7%	29,5 %	17,9	20,1 %	21,2 %
Malé podniky	31 140	3,1 %	6,0 %	625 065	17,6 %	20,2 %	12,7	14,3 %	18,0 %
Střední podniky	6 430	0,6 %	1,0 %	668 338	18,9 %	17,0 %	18,2	20,5 %	18,2 %
MSP celkem	992 616	99,8 %	99,8 %	2 416 661	68,2 %	66,8 %	48,8	55,5 %	57,4 %
Velké podniky	1 492	0,2 %	0,2 %	1 127 464	31,8 %	33,2 %	40,1	45,1 %	42,6 %
Celkem EU	994 108	100 %	100 %	3 544 125	100 %	100 %	88,9	100 %	100 %

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE, Přehled údajů SBA (2016), vlastní zpracování

Mezi společenské přínosy MSP je řazena také *garance svobody a stabilizace společnosti*. MSP garantují možnost svobody především tím, že dávají šanci občanům k uplatnění jejich

podnikatelských snů a možnost realizovat se v různých odvětvích. Lidé, kteří podnikají, se učí zodpovědnosti, jelikož pokud udělají nějakou chybu, nesou si následky jen oni.

MSP také **stabilizují společnost**, když nastane jakákoliv politická nejistota, taková role přináší s sebou řadu rizik pro tyto firmy.

Dalším společenským přínosem MSP je **reprezentace místního kapitálu**. Pro MSP je typickým charakteristickým znakem, že firmy jsou vlastněny tuzemskými subjekty, nikoli zahraničními. Výhody, které podnikání přináší, zůstávají v daném regionu nebo státě. Zdali je snaha rychlou cestou oživit region, provádí se oživení především přes tyto podniky. MSP jsou s daným regionem přímo spojeny, velmi často podnikatel v daném regionu přímo bydlí. Přináší do regionu možnost pracovních příležitostí a ekonomické přínosy. Tyto typy podniků jsou méně anonymní, jelikož je jejich činnost pod větší kontrolou. V mnohých vesnicích MSP udržují a oživují historickou architekturu. Především historická centra měst disponují velkým počtem těchto firem (Veber, Srpová a kol., 2010).

2.3.2 Výhody a nevýhody malých a středních podniků

MSP díky svému uplatnění v tuzemsku i v zahraničí mají oproti velkým firmám řadu výhod, ale také díky svému nevýhodnému postavení i nevýhod.

Jednou z hlavních výhod MSP je **pružná reakce na změnu**. Vzhledem k nízkému kapitálu MSP vnímají více změny na trhu. Jejich pružnost je především dána tím, že nejsou zatěžovány velkým investičním majetkem, který snižuje možnost produktivity.

Další výhodou je **inovační kreativita**, která je pro MSP velmi důležitou vlastností pro přežití na trhu. Na rozdíl od velkých podniků je zde větší prostor pro kreativitu a individuální schopnosti. Manažeři jsou více spojeni s pokrokem inovací. I když v tomto případě se převážně jedná o inovace menšího rozsahu.

MSP také **vytváří nové pracovní příležitosti**, jelikož jsou zde menší náklady na zřízení pracovního místa, než u velkých podniků. Jedná se především o pracovníky, kteří byli propuštěni z větších firem a jsou přijímáni na pozice v MSP.

Dalšími výhodami jsou **odolnost vůči hospodářské recesi**, kdy se podnikatelé zbavují ztrátových aktivit či neziskových příležitostí pro využití produkční činnosti. **Rychlost přijímání podnikatelských rozhodnutí**, kdy mají MSP na rozdíl od velkých podniků úzký okruh vlastníků, kteří se obvykle podílí na řízení podniku.

Mezi nevýhody MSP spadá **omezenost zaměstnání odborníků ve správě**. Malé podniky mají pro tyto účely značně méně prostředků než velké firmy a jelikož se potýkají se stejnými

nároky právního řádu a dopady na životní prostředí, mají tyto podniky větší nároky na své pracovníky.

Další nevýhodou je **vyšší intenzita práce a méně příznivé pracovní podmínky**, jelikož MSP jsou omezeny kapitálovými zdroji a složitostí obstát ve velké konkurenci. Majitel je také vrcholovým manažerem, aby dosahoval zisku, tak má na své pracovníky větší nároky.

MSP také mají **omezené získání výhod z rozsahu produkce**, které plynou z malých možností ve shromažďování výroby. Obvykle objednávají menší množství materiálu, takže nemohou získat množstevní slevy či výhodné dodací podmínky, jak je tomu u velkých firem. Z hlediska malého počtu zaměstnanců, jsou tyto firmy závislé na flexibilních a loajálních pracovnících se zodpovědností vůči zaměstnavateli.

Další nevýhodou jsou **omezené prostředky na propagaci a reklamu**, kdy mají MSP horší pozici na ovlivnění budoucích zákazníků, než velké firmy. S propagací se zaměřují především na lokální trhy. Malé finanční zdroje na propagaci snižují velikost obrátu a možnost růstu podniku (Malach, 2005).

3 Podpora malého a středního podnikání v Evropské unii

Podpora podnikání v EU je důležitým faktorem pro hospodářský růst a vytváření nových pracovních míst. Podnikání vytváří nové podniky, otevírá cestu na nový trh a rozvíjí dovednosti. Podpoře podnikání je věnována značná pozornost ve všech vyspělých zemích. Ve velké míře je podnikání podporováno především v EU. MSP jsou nejdůležitějším zdrojem zaměstnanosti v EU. I když jsou tyto podniky významnou součástí ekonomik EU, tak stále ve srovnání se Spojenými státy nebo s Čínou, zde podniká zjevně méně subjektů. Evropská komise se snaží povzbudit občany, aby více podnikali. Komise se snaží co nejvíce usnadnit podnikatelům zakládání podniků, ale i celkový růst podnikání. Jsou vytvářeny řady institucí, agentur, ale i různých akčních plánů pro podporu a rozvoj podnikání (Vojík, 2009).

Podniky jsou velmi důležitou součástí ekonomik států, z toho důvodu by měly jednotlivé země dbát na vytvoření kvalitního podnikatelského prostředí a dobrých podmínek pro rozvoj podniků. Jelikož rozvoj podniků ovlivňuje situaci v dané zemi a celkový rozvoj dané země. Podpora by měla být zaměřena především na MSP, které jsou schopny se rychle přizpůsobovat zvyšujícím se nárokům na technologie, flexibilitu, nové trendy v podnikání a jsou schopny vytvářet nová pracovní místa na trhu práce.

Podpora podnikání je souborem nástrojů, díky kterým mohou podniky zlepšit a usnadnit svoji podnikatelskou činnost. Podporu podnikání zabezpečují různé instituce, agentury a odborné organizace působící v podnikatelské sféře, které nabízejí za zvýhodněných podmínek své služby MSP.

Podpory podnikání se postupem času mění a upravují. V každém programovém období nastávají viditelné změny, jako jsou např. název fondu či operačního programu, z kterého jsou finanční prostředky čerpány. Podpora podnikání z pohledu členství ČR v EU byla zařazena již v programovém období 2004-2006 a dále i v programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020. K posledním dvěma zmíněným obdobím se bude blíže věnovat kapitola čtvrtá.

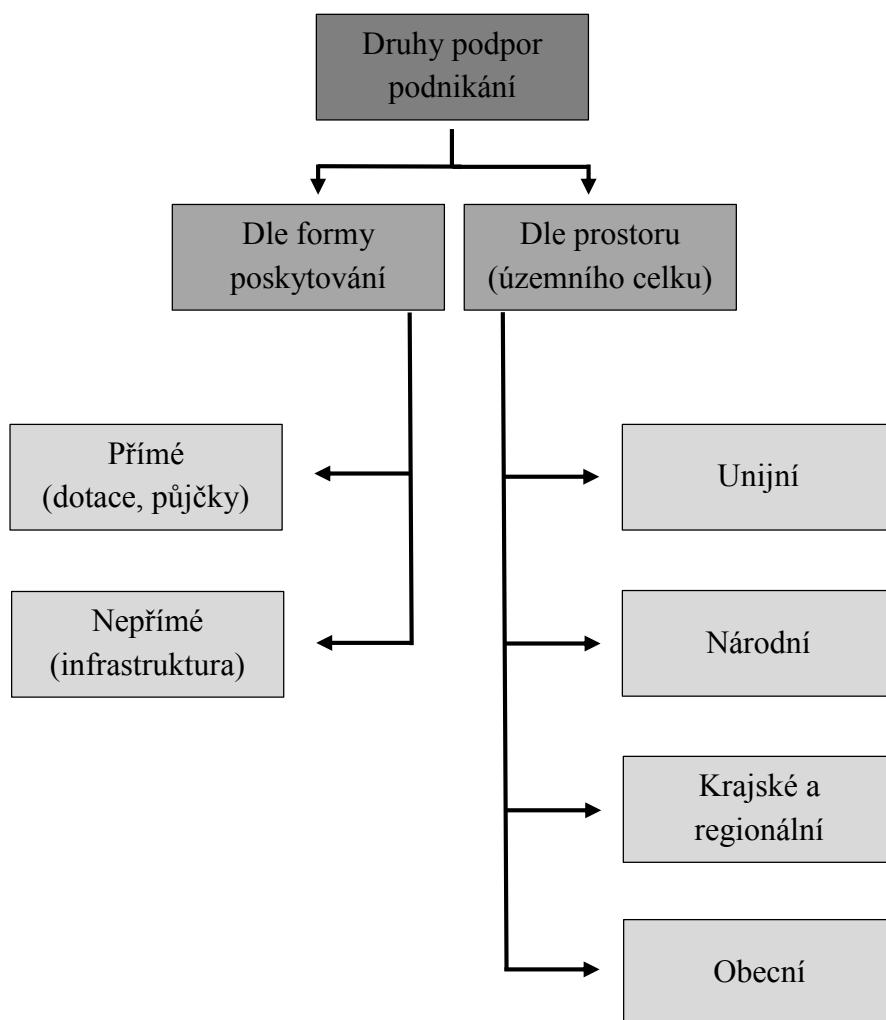
Podpora podnikání má v ČR velký význam. MSP mohou mít řadu zvýhodnění a možností pro provozování své podnikatelské činnosti. Jelikož je systém podpor velmi rozsáhlý, mají podnikatelé často problém se v tomto prostředí zorientovat. Z tohoto důvodu jsou zakládána informační místa v mikroregionech.

„Po vstupu do EU se systém podpory MSP v ČR přizpůsobil systému podpory uplatňovanému v EU,“ (Vojík, 2009, s. 64). Podporu MSP v ČR primárně zajišťuje Ministerstvo průmyslu a obchodu a regionální podporu zajišťuje Ministerstvo regionálního rozvoje.

3.1 Podnikání a jeho podpora

Podnikání je součástí společnosti, kdy přináší uspokojování potřeb společnosti ve formě svých výrobků a služeb a naopak orgány společnosti podporují růst podnikání jako ekonomický podsystem. Způsoby podpor mohou být dvojí, buďto přímé (např. formou dotací), nebo nepřímé (např. výstavba infrastruktury). Dále se mohou podpory rozdělovat, dle prostorového hlediska, kde mohou být poskytnuty územním celkům, krajům a obcím přímo přes danou zemi nebo prostřednictvím EU. Jednotlivé druhy podpor jsou rozděleny na obrázku 3.1.1.

Obrázek 3.1.1 Druhy podpor podle formy a podle územní hierarchie jejich poskytování

Zdroj: Malach (2005), vlastní zpracování

Přímé podpory jsou poskytovány v případě, že podnikatel splňuje veškeré podmínky z nabízených programů na podporu. Podpory vyhláší jednotlivé kompetentní orgány, především se jedná o jednotlivá ministerstva. Pod přímou podporu spadají zejména finanční příspěvky, různé záruky na bankovní úvěry (především skrze Českomoravskou záruční a rozvojovou banku), dotace a podnikatelské úvěry za zvýhodněných podmínek (Mulačová, Mulač a kol., 2013).

Nepřímé podpory zastupují širokou oblast podpor, které jsou zaměřeny na vytváření kvalitního podnikatelského prostředí na MSP. Mezi nepřímé podpory spadají informace o daném podnikatelském prostředí, poradenské služby, snižování administrativní zátěže pro podnikatele, odbourávání byrokracie, různý technologický a inovační pokrok, podpora vzdělávání v oblasti řízení podniku, slučování podniků, kvalitní infrastruktura a mnoho dalších (Mulačová, Mulač a kol., 2013).

3.2 Stěžejní dokumenty v oblasti malého a středního podnikání

Pro podporu podnikání je velice důležitou oblastí zabezpečení legislativy EU. V podkapitole budou zmíněny tři hlavní legislativní akty zaměřené na oblast MSP. Je zde zmíněna Evropská charta pro malé podniky, která je základním stavebním kamenem pro podporu a rozvoj MSP, dále je v podkapitole zmíněn Small Business Act (SBA), který navazuje na Evropskou chartu pro malé podniky a je zaměřen na oblast politiky MSP, posledním zmíněným aktem je Akční plán pro podnikání 2020 sloužící na podporu podnikatelského prostředí a odstranění překážek v podnikání.

Evropská charta pro malé podniky vznikla v polovině roku 2000. Charta je jedním ze základních materiálů a opatření pro podporu a rozvoj MSP. Popisuje, co musí Evropská komise a členské státy udělat, aby došlo k zlepšení prostředí malých podniků. Schválení této charty bylo závazáním „myslet v malých dimenzích“. Charta je základem podnikové politiky Evropské komise a slouží jako nástroj, kterým členské státy mohou zvýšit svoji výkonnost. Cílem EU bylo stát se nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější světovou ekonomikou založenou na znalostech a schopnou udržitelného ekonomického růstu. Evropská charta představuje principy a opatření, které by měly usnadnit úspěch malým podnikům na trhu.

Mezi principy patří následující:

- uznávání dynamických schopností malých podniků reagovat na nové potřeby trhu a poskytovat pracovní příležitosti,

- zdůraznění významu malých podniků při podpoře sociálního a regionálního rozvoje,
- uznávání podnikání jako hodnotné a produktivní životní dovednosti na všech úrovních odpovědnosti,
- cenění si úspěšného podnikání zasluhujícího spravedlivou odměnu,
- pokládání určitého množství chyb za průvodní jev odpovědné iniciativy a riskování,
- uznávání důležitosti znalostí, závazků a pružnosti v nové ekonomice (Evropská komise, online 2004).

Bylo vytvořeno 10 opatření, podle kterých se má následně postupovat.

Do těchto opatření spadá:

- vzdělávání a školení pro podnikatelskou veřejnost,
- rychlejší a levnější založení podniku,
- kvalitnější vytváření legislativy a předpisů,
- dostupnost dovedností,
- zlepšování přístupu online,
- více jednotného trhu,
- daňové a finanční záležitosti,
- posílení technologické kapacity malých podniků,
- úspěšné modely elektronického obchodování a podpora špičkových malých podniků,
- rozvoj silnějšího a účinnějšího zastoupení zájmů malých podniků na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni (Businessinfo, online, 2003).

Small Business Act (SBA) je důležitým dokumentem v oblasti politiky MSP. Byl schválen v roce 2008, kdy jej předložila Evropská komise jako vrcholný rámec pro oblast MSP. Základem pro SBA je především Evropská charta pro malé podniky a moderní politika MSP. S tímto dokumentem bývá velmi často spojována fráze „Zelenou malým a středním podnikům“. Akt zahrnuje spojení legislativních opatření, politických závazků a praktických kroků, které jsou důležité pro růst MSP, zlepšení přístupu k finančním prostředkům a na trh. Mezi hlavní priority SBA spadá zjednodušení přístupu MSP na trh EU i na trhy nečlenských států, zlepšení přístupu k finančním prostředkům, inovacím, odstraňování jednotlivých překážek bránících rozvoji a v neposlední řadě především snížení administrativní zátěže pro MSP (Businessinfo, online, 2008).

Na počátku roku 2011, vzniká tzv. SBA Review („přezkum“), který je stěžejním výstupem pro sledování provádění SBA v jednotlivých zemích. Cílem je propojit SBA a strategii Evropa 2020, kdy se hlavní iniciativy této strategie, vyjímaje jednu, shodují s podporou MSP a jejich udržitelného růstu. Akt vychází z výsledků členských států a Evropské komise. Tyto výsledky poté slouží k vytváření nového politického rámce, pro stávající nástroje politiky podnikání. *„K provedení této náročné agendy politiky navrhuje Komise skutečné politické partnerství EU a členských států respektující zásady subsidiarity a proporcionality“* (Evropská komise, online, 2017).

V aktu je vytvořeno 10 zásad platících pro přípravu a provádění politik na úrovni EU, ale i členských zemí. Tyto zásady jsou nutné pro zajištění přidané hodnoty na úrovni EU, pro zlepšení právního a správního prostředí a vytvoření podmínek pro MSP.

Mezi tyto zásady spadají následující:

1. vytvoření optimálního prostředí, kde budou moci podnikatelé a rodinné podniky vzkvétat a podnikání bude odměňováno,
2. zajištění možnosti čestným podnikatelům dostat druhou šanci, v případě, že budou čelit úpadku,
3. navrhnutí pravidel v duchu zásady „zelenou malým a středním podnikům“, že se při vytváření právních předpisů budou zohledňovat charakteristiky MSP a dojde k menší regulaci prostředí,
4. zajištění reakce veřejných správ na potřeby MSP, především v prosazování elektronické správy a vytváření centrálních kontaktních míst,
5. přizpůsobení nástrojů veřejné politiky potřebám MSP, umožnění těmto podnikům zúčastnit se veřejných zakázek a lepší využití podpor,
6. usnadnění přístupu MSP k finančním zdrojům, především k rizikovému kapitálu, mikroúvěrům a rozvíjení právního podnikatelské prostředí na podporu včasných úhrad v obchodních transakcích,
7. napomáhání MSP pro kvalitnější využití a budování příležitostí, které nabízí jednotný vnitřní trh, především pomocí lepšího řízení politiky jednotného vnitřního trhu a lepším přístupům k informacím této politiky,
8. podporování zvyšování kvalifikace v MSP a všech forem inovací, především v povzbuzení investic MSP do výzkumu a možnosti účasti v programech podpory výzkumu a inovací,
9. umožnění MSP, proměnit výzvy z ochrany životního prostředí na příležitosti,

10. podpoření MSP využívat růst mimo trhy EU, především přes podpory pro konkrétní trhy a odborné podnikatelské vzdělání (Evropská komise, online, 2017).

Akční plán pro podnikání 2020 je program obsahující kroky k uvolnění podnikatelského potenciálu a odstranění podnikatelských překážek v Evropě. Plán má pozvednout kulturu podnikatelské činnosti a inovací pro malé a střední podnikatele, jelikož MSP jsou schopny vytvořit čtyři miliony pracovních míst za rok. Akční plán Evropské komise je specificky zaměřen na MSP a podnikání okrajových skupin, které mají ztíženou pozici na poli podnikání. V tomto plánu komise navrhla tři základní oblasti pro podporu podnikání, mezi které se řadí:

1. podnikatelské vzdělávání a příprava na podnikání za účelem podpory růstu a zakládání podniků,
2. posilování rámcových podmínek pro podnikatele odstraněním existujících strukturálních překážek a podporou podnikatelů v kritických fázích životního cyklu jejich podniku,
3. znovunastolení kultury podnikání v Evropě výchovou nové generace podnikatelů (Svaz průmyslu a dopravy ČR, online, 2013).

3.3 Institucionální podpora malého a středního podnikání

Podkapitola je věnována institucím na podporu MSP v EU a ČR. V této oblasti by bylo možné zmínit nespočet takových institucí, ale jsou zde vybrány jen ty nejdůležitější. Je zde zmíněna Evropská komise, starající se o legislativní akty pro MSP, Evropská centrální banka, která je bankou pro banky EU a je zaměřena na podporu programů podpory, Evropský investiční fond, který je zaměřen na krizové projekty a ve spolupráci s EIB tvoří skupinu EIB, další institucí je Enterprise Europe Network, což je mezinárodní síť podporující rozvoj v EU a informovanost, poslední zmíněnou institucí z EU je Evropská agentura pro MSP (EASME), která zastupuje Evropskou komisi v různých oblastech podpory. Z českých podpůrných institucí jsou zde zmíněny CzechInvest a CzechTrade, což jsou společnosti na podporu zahraničních investic a exportu do zahraničí z ČR, další institucí je Agentura pro podnikání a investice (API), která je zaměřena na podporu z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK), poslední zmíněnou institucí je Českomoravská záruční a rozvojová banka, která je zaměřena na záruky podnikatelům na jejich úvěry a taktéž na standardní bankovní služby.

Nejprve je zmíněna **Evropská komise**, která je stálým orgánem EU, který má zastupovat zájmy EU jako celku (König a kol, 2009). Evropská komise se řadí mezi hlavní instituce EU,

společně s Evropským parlamentem a Radou EU, toto seskupení se nazývá trojúhelník („triangl“). Evropská komise je nejvíce zaměřena na vytváření politiky pro MSP. Komise vytváří nejrůznější opatření, mechanismy, akty, iniciativy a programy na podporu MSP a řeší různá administrativní zjednodušování pro podnikání v EU. Jedním z nejvýznamnějších a finančně nejobsáhlejších programů vytvořených přímo na míru MSP je Investiční plán pro Evropu, který vznikl na popud předsedy Evropské komise, kterým je Jean Claude Juncker.

V oblasti měnové politiky a finančních prostředků poskytovaných z EU je důležitou institucí **Evropská investiční banka (EIB)**, která je bankou EU, zastupující zájmy členských států. EIB je největším světovým multilaterálním dlužníkem a věřitelem. EIB zajišťuje finanční a odbornou pomoc pro udržitelné investiční projekty napomáhající k dosažení cílů politiky EU. Velká většina financování z EIB je prostřednictvím úvěrů, záruk, mikroúvěrů a investic do vlastního kapitálu. Dále finančně podporuje projekty přispívající k růstu zaměstnanosti v EU.

EIB je zaměřena na čtyři prioritní oblasti:

1. inovace a dovednosti,
2. **malé a střední podniky**,
3. infrastruktura,
4. klima a životní prostředí (EIB, online, 2017).

EIB se snaží neustále posilovat podporu MSP. Zvýšením spolupráce s členskými státy a veřejnými institucemi, se snaží vytvářet inovativní finanční mechanismy přímo na míru MSP. V roce 2015 EIB poskytla finanční podporu MSP ve výši 28,1 miliard EUR, z čehož byla určena část ve výši 25,1 miliard EUR pro členské státy EU a 3 miliardy EUR byly poskytnuty státům mimo EU. V roce 2015 EIB podpořila okolo 130 000 MSP, kdy opět 124 000 podniků spadalo do členských států a zbylých 6 000 podniků spadalo do nečlenských zemí (EIB, online, 2016).

Po Evropské bance je další důležitou institucí **Evropský investiční fond (EIF)**, který je nástrojem poskytujícím rizikové financování pro MSP. EIF je součástí skupiny EIB (EIB a EIF). EIF financuje rizikové projekty buďto z vlastních zdrojů, nebo ze zdrojů EIB, Evropské komise či členských států EU. EIF vyvíjí a nabízí cílené finanční prostředky různým zprostředkovatelům, mezi které se řadí např. banky, záruční a leasingové společnosti, poskytovatelé mikroúvěrů a také fondy soukromého kapitálu. Hlavním posláním EIF je usnadnit MSP přístup k finančním prostředkům.

EIF má stanoveny dva stěžejní cíle:

- podporu cílů EU, a to zejména v oblastech podnikání, růstu, inovací, výzkumu a vývoji, zaměstnanosti a regionálním rozvoji,

- generovat přiměřený výnos pro akcionáře EIF, a to přes obchodní cenovou politiku a rovnováhou příjmů na bázi poplatků a rizika (EIF, online, 2017).

V roce 2015 EIF poskytl finanční podporu MSP ve výši 9,7 miliard EUR členským státům EU. V roce 2015 EIF podpořil okolo 110 000 MSP v EU (EIB, online, 2016).

Skupina EIB se společně snaží vytvářet a udržovat finanční a technickou pomoc pro MSP a to především v dosažení inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začleňování na trhu EU. Skupina EIB poskytla v roce 2015 celkovou finanční podporu 37,8 miliard EUR v členských i nečlenských státech, kdy podpořila celkem 240 000 malých a středních podnikatelských subjektů a bylo zde vytvořeno přes 4 miliony nových pracovních příležitostí.

Další institucí je **Enterprise Europe Network (EEN)**, která je největší světovou sítí podporující MSP. Tato síť byla založena v roce 2008 na popud Evropské komise. EEN se zaměřuje na poskytování podpůrných služeb a informací pro rozvoj MSP. Mezi stěžejní aktivity EEN spadají odborné poradenství pro podnikatele v oblasti informací o jednotném vnitřním trhu. EEN pomáhá ambiciózním MSP inovovat a růst v mezinárodním měřítku. Poskytuje mezinárodní obchodní zkušenosti s místní znalostí napříč celou řadou cílených služeb. Mezi tyto služby spadají partnerské, poradní služby a služby pro podporu inovací (Enterprise Europe Network ČR, online, 2017).

Partnerská služba spočívá v tom, že síť je správcem největší evropské databáze obchodních příležitostí, díky které jsou podniky schopny efektivněji a rychleji navázat spolupráci se zahraničními subjekty. Poradenská služba je zaměřena na tržní příležitosti pro MSP a jejich možnosti expandovat na mezinárodní trhy (poskytují rady, jak podnikat v jiné zemi, informace o trhu, právní předpisy apod.). Pod službou podpory inovací odborníci z EEN rozpoznávají inovační potenciál daného subjektu, napomáhají mu při hledání správné technologie pro inovace a pomáhají s hledáním finančních prostředků pro inovace (Enterprises Europe Network, online, 2017).

EEN má své zastoupení ve více jak 60 zemích světa. „*V České republice je zastoupena konsorciem šesti partnerů koordinovaném Technologickým centrem AV ČR a je financována Evropskou unií z programu COSME a Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR*“ (Enterprise Europe Network ČR, online, 2017).

Poslední zmíněnou institucí pro podporu MSP z EU je **Výkonná agentura pro malé a střední podniky (EASME)**, která je výkonnou agenturou Evropské komise. Jejím hlavním cílem je spravování různých programů EU v zastoupení Evropské komise. Agentura je především zaměřena na oblasti energetiky, konkurenceschopnosti a inovací, životního prostředí a dopravy. Agentura, jménem Evropské komise, řídí jednotlivé programy EU, jakými jsou

Horizont 2020 (výzkum), COSME (konkurenceschopnost podniků s důrazem na MSP), LIFE (ochrana životního prostředí a boj proti změně klimatu) a další. Agentura je také zodpovědná za organizaci Evropského týdne udržitelného rozvoje (Evropská unie, online, 2017).

Důležitou českou institucí pro podporu zahraničních investic je ***Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest***, která státní příspěvkovou organizací založenou Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR. Agentura byla vytvořena v roce 1992 (Veber, Srpová a kol., 2012). Tato agentura má posilovat konkurenceschopnost české ekonomiky, především prostřednictvím podpor MSP, podnikatelské infrastruktury, inovací a získáváním nových zahraničních investorů do oblastí výroby, strategických služeb a technologických center (CzechInvest, online, 2017).

Jejím hlavním úkolem je propagovat ČR v zahraničí jako jednu z nejlepších a nejvýhodnějších lokalit pro zahraniční investory, aby zde umísťovali své mobilní přímé zahraniční investice (Malach, 2005). Jedná se o výhradní organizaci, která smí předkládat žádosti o investičních pobídkách svým nadřízeným orgánům, dále také podporuje české podniky, které mají zájem o zapojení se do dodavatelské spolupráce s nadnárodními společnostmi.

Skrze své služby a rozvojové programy přispívá k rozvoji domácích podniků, českých a zahraničních investorů a celkově k rozvoji podnikatelské prostředí. Mezi jednotlivé služby CzechInvestu se řadí pomoc při zahajování exportu, informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele, formální poradenství k projektům, správa databáze podnikatelských nemovitostí, podpora subdodavatelů – správa databáze českých dodavatelských firem, pomoc při realizaci investičních projektů, zprostředkování státní investiční podpory a AfterCare – služby pro zahraniční investory, kteří již působí v České republice, podpora při reinvesticích (CzechInvest, online, 2017).

Na spolupráci s CzechInvestem je zaměřena ***Agentura pro podnikání a inovace (API)***. Jedná se o státní příspěvkovou organizaci, působící po celém území ČR, která je podřízena Ministerstvu průmyslu a obchodu. Cílem této agentury je zprostředkování dotačních programů podpory MSP z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK).

Agentura nabízí mnoho důležitých služeb, jako např. informuje podnikatele o možnostech podpor podnikání z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, nabízí konzultace a spravuje projekty podnikatelů od realizace až po jejich udržitelnost, pořádá různé odborné semináře a v neposlední řadě napomáhá k rozvoji podnikatelského a inovačního prostředí v ČR (Agentura pro podnikání, online, 2017).

Institucí zaměřenou na podporu exportu je **Česká agentura pro podporu obchodu CzechTrade**, která taktéž příspěvkovou organizací zřízenou v roce 1997 Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR (Malach, 2005). Cílem agentury je rozvoj mezinárodního obchodu a vzájemné spolupráce mezi českými a zahraničními subjekty, v oblasti MSP.

Agentura nabízí českým exportérům hned několik služeb, od informačních, poradenských, asistenčních až po vzdělávací služby. Výsledkem práce CzechTrade je celková exportní podpora, která je velmi jednoduše dostupná a maximálně rychlá.

Zahraniční kanceláře v různých státech poskytují aktuální a ověřené informace z těchto oblastí, sledují obchodní příležitosti a nabízejí individuální asistenční služby pro úspěšný export českých firem.

Nejvýznamnější přidanou hodnotou pro podnikatele jsou odborné znalosti a mnoholeté zkušenosti zástupců agentury v zahraničí, díky kterým dochází k velké úspoře času, nákladu a také k minimalizaci rizik spojených s obchodem na mezinárodní scéně (CzechTrade, online, 2017).

Mezi stěžejní aktivity CzechTrade se řadí konzultace a poradenství, individuální služby v zahraničí, veletrhy v zahraničí, exportní příležitosti, vývozní aliance, design pro export, exportní vzdělání a adresář exportérů (Veber, Srpová a kol., 2012).

Poslední zmíněnou institucí pro podporu podnikatelů je **Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)**, která je rozvojovou bankou ČR. Byla založena již v roce 1992. Banka je nápomocná v oblastech MSP, rozvoji regionů, infrastruktury a dalších různých sektorů ekonomiky, jež potřebují veřejnou podporu. Banka velmi úzce spolupracuje s Ministerstvem průmyslu a obchodu i Ministerstvem pro místní rozvoj (Českomoravská záruční a rozvojová banka, online, 2017).

Již od svého založení banka hrála hlavní roli v systému finanční podpory MSP ze státních financí. Je zaměřena především na dvě formy pomoci. Banka poskytuje buďto záruku za bankovní úvěry nebo samotné úvěry. Je zaměřena především na podporu MSP, ale také na podporu obcí a bydlení. Ve svých službách taktéž nabízí standardizované bankovní produkty (Veber, Srpová a kol., 2012).

Na podporu MSP má banka vyčleněny finanční prostředky ze státního rozpočtu i ze strukturálních fondů EU. Tuto finanční alokaci mohou čerpat především MSP na základně vyhlášení programů podpory. Banka v rámci OPPIK spravuje tři programy, kterými jsou program Start, Záruka a Progres (Českomoravská záruční a rozvojová banka, online 2017).

3.4 Podpora malého a středního podnikání z Evropských strukturálních a investičních fondů

Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) jsou hlavním nástrojem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v EU. Pomocí těchto fondů se rozdělují finanční alokace, které mají pomoci snížit ekonomické a sociální rozdíly mezi členskými státy a jejich regiony.

Mezi tyto fondy se řadí následující, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Více než polovina finančních prostředků EU směřuje právě do evropských strukturálních a investičních fondů. Fondy řídí společně Evropská komise a členské státy EU. Cílem těchto fondů je investovat do vytváření nových pracovních míst, udržitelné a zdravé ekonomiky a do životního prostředí. Fondy se především zaměřují na 5 stěžejních oblastí, mezi které se řadí výzkum a inovace, digitální technologie, podpora nízkouhlíkové ekonomiky, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a MSP.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF/EFRR) je zaměřen na posilování regionální, hospodářské a sociální soudržnosti, pomocí investování do sektorů, které posilují růst, vytváří nová pracovní místa a také posilují konkurenceschopnost. Z tohoto fondu jsou podporovány investiční projekty, sloužící jako infrastruktura např. výstavba železnic, dálnic, odstranění ekologických zátěží, obnova sportovních areálů a další. Finance z tohoto fondu jsou taktéž zaměřeny na územní spolupráci (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015a). Objem poskytovaných prostředků je největší ze všech ESI fondů. Pravidla pro funkci ERDF jsou upravena v nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1301/2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Evropský sociální fond (ESF) je zaměřen na investice do lidských zdrojů, taktéž na zvyšování zaměstnanosti a vzdělání obyvatel členských států EU. Tento fond je také zaměřen na pomoc znevýhodněným osobám a lidem, kteří jsou ohroženi chudobou či sociálním vyloučením ze společnosti (Evropská komise, online, 2017). Pravidla pro fungování tohoto fondu jsou upravena v nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1301/2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Fond soudržnosti (CF/FS) je nástrojem EU zaměřeným jen na vybrané země. Prostředky z Fondu soudržnosti jsou zaměřeny pouze na členské státy EU, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Z fondu mohou čerpat jen země splňující toto kritérium, z celé EU se jedná o 15 zemí včetně ČR (Evropská komise, online, 2017). Cílem fondu je snížení hospodářských a sociálních rozdílů. Z fondu je investováno především do zeleného růstu, udržitelného rozvoje a do transevropské dopravní infrastruktury (Ministerstvo

pro místní rozvoj, 2015a). Pravidla pro fungování fondu jsou upravena v nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1301/2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD/EZFRV) je finančním nástrojem, který je zařazen do společné zemědělské politiky EU. Fond je určen zejména pro podporu kvalitního života ve venkovských oblastech, tomu také odpovídá jeho zaměření na strategické cíle. Fond se specifikuje do strategických cílů:

- zvýšení konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví,
- zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu,
- dosahování vyváženého územního rozvoje venkovských hospodářství, a také vytváření nových pracovních pozic (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Pravidla pro fungování fondu jsou upravena v nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1305/2013, č. 1306/2013, č. 1310/2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF/ENRF) je finančním nástrojem určeným na podporu rybolovu, spadá do společné rybářské politiky EU. Fond je zejména zaměřen na podporu projektů vedoucích k větší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. Z fondu jsou propláceny činnosti vztahující se k mořskému a vnitrozemskému rybolovu, taktéž investice na modernizaci zpracovatelského průmyslu či plavidel, slouží také pro likvidaci již nepoužívaných plavidel a zlepšování akvakultury (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017). Pravidla pro fungování fondu jsou upravena v nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 508/2014 (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Jednotlivé programové období 2014-2020 je blíže popsáno v kapitole 4, kde jsou zmíněny všechny programy vyhlášené k danému období, jejich popis, finanční alokace a vše týkající se strukturálních fondů.

3.5 Vybrané programy podpory malého a středního podnikání

Následující podkapitola bude zaměřena na vybrané programy podpory MSP, které se řadí mezi nejdůležitější a nejvýznamnější programy. Je zde zmíněn Investiční plán pro Evropu, který je řazen mezi nejvýznamnější programy pro podporu investic v EU, dále bude zmíněn program pro výzkum na inovace Horizont 2020, který je zaměřen na podporu investic v EU a v neposlední řadě nejvíce zaměřený program pro podporu konkurenceschopnosti MSP, kterým je Program pro konkurenceschopnost MSP (COSME).

Investiční plán pro Evropu („Junkerův investiční balíček“) je nejvýznamnějším programem pro podporu investic MSP v EU. Investiční plán pro Evropu („dále jen plán“) byl

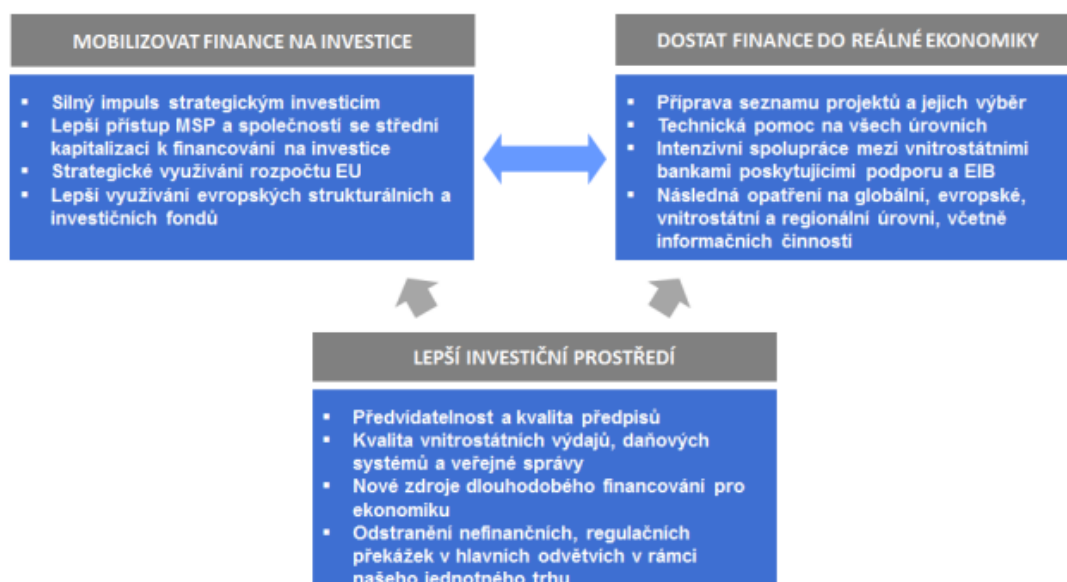
schválen v Bruselu v roce 2015. Tento plán byl navržen Evropskou komisí v listopadu 2014. Plán byl reakcí na zasedání Evropské rady v červnu 2014, kdy Rada vyzvala k řešení problému nízké míry investic v EU, s cílem stimulovat růst a zaměstnanost.

Plán je iniciativou, pomocí které se EU snaží zvýšit investice a také posílit dlouhodobý hospodářský růst. Plán má posílit slabou investiční aktivitu v EU, zejména pomocí bankovních záruk z rozpočtu EU. Cílem je aktivovat během tří let soukromé i veřejné investice v rozsahu nejméně 315 miliard EUR.

Hlavními cíli tohoto plánu jsou:

- aktivovat po dobu tří let dodatečné investice v rozsahu 315 miliard EUR,
- zajistit, aby investice odpovídaly potřebám reálné ekonomiky,
- zlepšit investiční prostředí (Evropská rada, online, 2017)

Obrázek 3.4.1 Investičního plánu pro Evropu – 3 pilíře

Zdroj: Evropská komise, online, 2014

Klíčovou roli v plánu hraje Evropská investiční banka, která díky podpoře z nového tzv. Evropského fondu pro strategické investice, může financovat i projekty s vyšší mírou rizika (Česká spořitelna, 2016). Mezi hlavní cíle jsou řazeny tyto:

1. Mobilizovat finance na investice

Pod tento pilíř spadá vytvoření Evropského fondu pro strategické investice (EFSI). EFSI byl vytvořen v roce 2015 Evropskou investiční bankou. EFSI má pomoci překonat současnou investiční mezeru v EU. EFSI mobilizuje soukromé financování pro strategické investice. Fond využívá veřejných finančních prostředků, aby aktivoval další soukromé investice a zajišťoval úvěrovou ochranu pro finanční prostředky poskytnuté Evropskou investiční bankou a

Evropským investičním fondem. Fond byl vytvořen jako samostatně spravovaný účet EIB (Evropský investiční fond, online, 2017).

EFSI přebírá určitá rizika od EIB a ta díky tomu může investovat do více rizikových projektů. Účast EIB na těchto projektech by také měla přilákat soukromé investory. Fond je zaměřen na investice v oblastech infrastruktury, energetiky, vzdělávání, výzkumu a inovací. MSP mohou být také podporovány z tohoto fondu a to především pomocí EIF.

Podpora EFSI je zaměřena na dvě odvětví, jež podporují širokou škálu projektů. Mezi tyto odvětví se řadí následující:

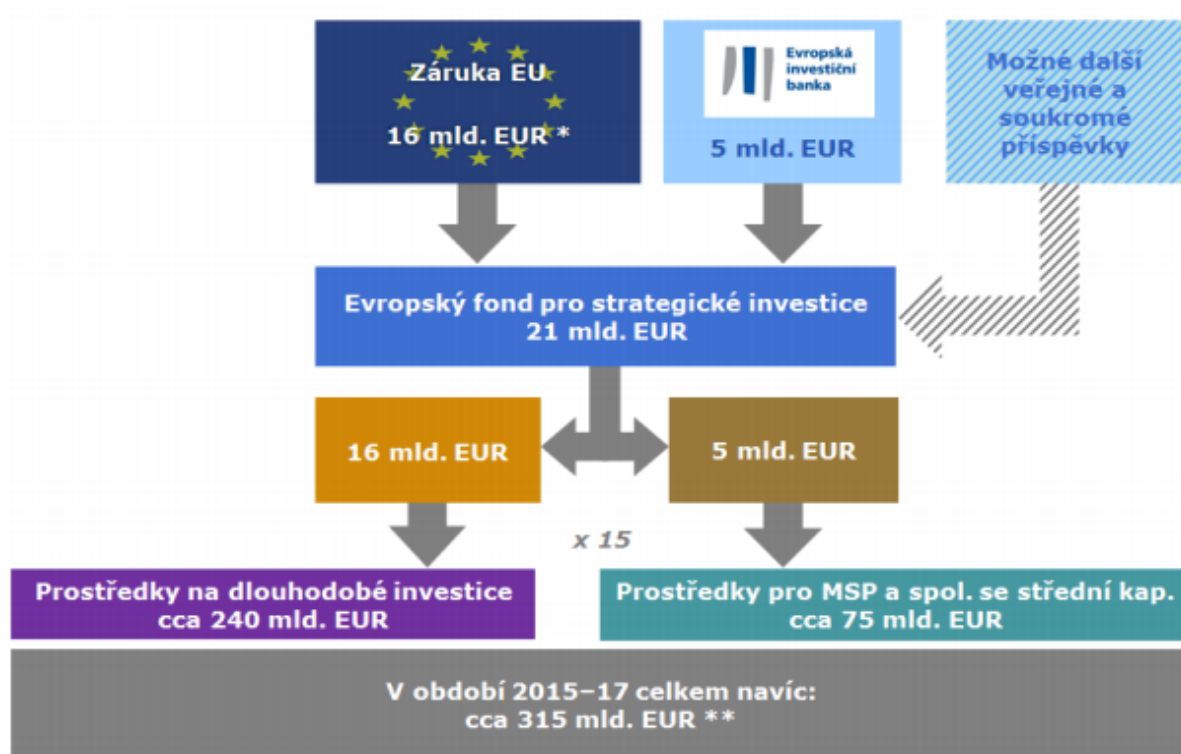
- „okénko“ do infrastruktury a inovací,
- „okénko“ pro MSP.

Podpora zaměřená na MSP se provádí prostřednictvím EIF. Spolupráce s EIF by měla napomoci zvýšit finanční prostředky pro podporu, jak ve vyšších částkách přímých kapitálových investic, tak i zvýšení možných záruk na úvěry MSP. Hlavními nástroji používanými pro financování MSP z EFSI jsou především záruky a investice do vlastního kapitálu. Investiční plán obsahuje tři stěžejní zlepšení pro MSP. Prvním je rychlejší a efektivnější využívání záručních a kapitálových nástrojů (COSME, InnovFin). Druhým zlepšením je spojení s EIB a její větší ochotou podpořit rizikové projekty a posledním zlepšením je připravování nových evropských rizikových programů pro financování (záruka za zajištění úvěrů).

Celkové finanční prostředky EFSI by měly být tvořeny ze záruk ve výši 16 miliard EUR a to z rozpočtu EU, 5 miliard EUR vložených od EIB a dalších případných příspěvků (např. od členských států). Celkový objem finančních prostředků by se měl pohybovat okolo 21 miliard EUR. Tyto prostředky by měli být zhodnoceny celkovým multiplikačním efektem v poměru 1:15, což by mělo za následek vytvoření nových investic v rozsahu až 315 miliard EUR. Následné financování z EFSI je podrobně popsáno na obrázku 3.4.2 (Evropská komise, online, 2014).

Dle nového návrhu z roku 2016 se Rada EU dohodla na novém nařízení, které prodlužuje dobu trvání fondu do konce roku 2020, byly zavedeny i řady technických zlepšení v rámci fondu. Zlepšení fondu by mělo zajistit podporu co nejvíce zemím EU a poskytovat finanční prostředky i do oblastí, jako je např. zemědělství, lesnictví, rybolov a další.

Obrázek 3.4.2 Evropský fond pro strategické investice – počáteční struktura (pouze EU)

* 50% záruka = 8 mld. EUR z Nástroje pro propojení Evropy (3,3), Horizontu 2020 (2,7) a rozpočtové rezervy (2)

** Po odečtení počátečních příspěvků EU použitých jako záruka: 307 mld. EUR

Zdroj: Evropská komise, online, 2014

2. Zajištění odpovídajících investic do reálné ekonomiky

Hlavním cílem tohoto pilíře bylo vytvoření Evropského portálu pro investiční projekty a Evropského centra pro investiční poradenství. Portál projektů je online portál, jehož součástí jsou navrhovatelé a investoři projektů z EU i mimo ni. Cílem je mít na jednom místě výčet připravených projektů pro investory. Poradní místo se soustřeďuje především na investory a finanční zprostředkovatele. Poskytuje technickou pomoc, podporu a další poradenské služby. Portál projektů i poradní místo mohou využívat jak veřejné, tak i soukromé organizace (Česká spořitelna, 2016).

3. Zlepšení investičního prostředí

Cílem je posílení investic a tím by mělo dojít ke zkvalitnění podnikatelského prostředí a ulehčení přístupu k financování a to především pro MSP. Obecným cílem je odstranit překážky stěžující investování, vytvořit jednodušší a kvalitnější právní úpravy EU, zejména v oblastech infrastrukturního odvětví (Evropská rada, online, 2017).

„Rada EU v prosinci roku 2016 přijala vyjednávací postoj k novému návrhu týkajícímu se EFSI, který by měl prodloužit životnost fondu do roku 2020 a zvýšit investiční cíle fondu na 500 miliard EUR, rozpočtové záruky EU na 26 miliard EUR a příspěvek EIB na 7.5 miliard EUR.

Dohoda umožňuje předsednictví Rady jednat s Evropským parlamentem o konečném znění legislativního aktu, jakmile Parlament přijme svůj vyjednávací postoj“ (Rada Evropské unie, online, 2017).

Horizont 2020 je nejvýznamnějším programem pro oblast výzkumu a inovací. Celý název tohoto programu zní – Rámcový program pro výzkum a inovace. Jedná se o hlavní iniciativu Strategie Evropa 2020. H2020 je nejvýznamnějším a největším programem pro období 2014-2020, kdy vynakládá finanční prostředky na evropské úrovni směřující do vědy, výzkumu a inovací. Projekty, které budou financovány z programu H2020 budou dobíhat ještě několik let po jeho ukončení.

Program H2020 navazuje na předchozí rámcové programy, které byly vyhlašovány EU. Jedná se již o 8. rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace. H2020 se oproti předchozímu rámcovému programu značně liší svým důrazem na podporu inovací, jehož projevem by mělo být vytváření nových úvěrových nástrojů a podpora inovací v oblasti MSP. V programu H2020 je taktéž integrován předešlý Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CPI) a Evropský inovační a technologický institut (EIT). Je zde podporována i návaznost na strukturální fondy a další programy EU (Národní portál pro evropský výzkum, online, 2017).

Program H2020, na rozdíl od předchozího 7. rámcového programu více podporuje tzv. bottom-up (zdola-nahoru) přístup při vytváření výzkumných témat. Pracovní programy k výzvám obsahují větší strategický charakter a jsou vytvářeny po dobu dvou let. „*Velký důraz je kladen na vědeckou excelenci, na inovace, na účast malých a středních podniků, na společenský dopad a na spolupráci mezi týmy v rámci EU i mimo ni*“ (Horizont 2020, online 2014).

Cílová skupina programu je složena z výzkumných pracovníků (pracujících na univerzitách, v ústavech či v průmyslových firmách), z podniků a firem, které díky programu H2020 mohou nalézt pomocnou finanční alokaci pro své aktivity v oblastech špičkového výzkumu a technologií, také je program určen pro nevládní a neziskové organizace či pro občanská sdružení a dalším zájmovým skupinám v různých oblastech výzkumu a průmyslu.

Celkový rozpočet pro program H2020 byl schválen ve výši 77,028 mld. EUR. Tato alokace byla rozdělena mezi tři hlavní priority tohoto programu. První prioritou je vynikající věda, která obdrží částku ve výši 24, 441 mld. EUR. Druhou prioritou je vedoucí postavení průmyslu, kterému náleží částka 17, 016 mld. EUR a poslední prioritou jsou společenské výzvy, které obdrží částku 29, 679 mld. EUR. Tyto priority, jejich oblasti a procentuální část z rozpočtu jsou znázorněny na obrázku 3.4.3.

Obrázek 3.4.3 Stěžejní priority programu Horizont 2020

Zdroj: Horizont 2020, online, 2014

1. Vynikající věda

Tato priorita je zaměřena na podporu excelentního výzkumu a vytváření podmínek pro jeho provozování. Podporu mohou získat vynikající projekty hraničního výzkumu, vývoj nových a ambiciózních technologií, mobilita vynikajících výzkumných pracovníků a špičková infrastruktura.

2. Vedoucí postavení průmyslu

Cílem priority je zlepšit konkurenceschopnost evropského průmyslu, a to především pomocí průlomové technologie a podpory financování výzkumu v průmyslu a MSP.

3. Společenské výzvy

V prioritě budou podpořeny výzkumy, které směřují k řešení hlavních otázek a problémům, s nimiž se potýkají evropské společnosti (Horizont 2020, online, 2014).

Z pohledu mého tématu se zaměřím na druhou prioritu Vedoucí postavení průmyslu a v této prioritě rozšířím její poslední zmiňovanou oblast Inovace v MSP.

Inovace v MSP obsahují řadu přímých a nepřímých podpor pro MSP, které mají cíleně zvýšit jejich inovační kapacitu. Do nástrojů přímé podpory patří nový nástroj pro MSP, do

nepřímé podpory spadají aktivity zaměřené na rozvoj a budování inovačního managementu, ochranu práv duševního vlastnictví, rozvoj sítí a aktivit pro poskytovatele služeb a politiky v oblasti inovačního podnikání. Mnoho aktivit je realizováno ve spolupráci se sítí EEN.

Podpora z nástroje pro MSP je zaměřena na inovační aktivity s výzkumným i výrobním zaměřením. Skrze tento nástroj se poskytuje systematická podpora při vývoji inovativních výrobků, služeb i technologií. Cílem tohoto nástroje je umožnit MSP dovést inovativní nápady od počátku až do uvedení jejich výrobku na trh. Jelikož rizikovost je velmi vysoká, je podpora rozdělena do tří fází, kdy pro postoupení do další fáze je nutností tvrdý konkurenční boj. Do poslední fáze se dostávají jen vysoce konkurenceschopné výrobky či služby.

Nástroj pro MSP je nastaven tak, aby byla zvýšena nejen atraktivita programu H2020, ale také aby se zvýšil celkový zájem na podnikatelskou sféru v EU. Je zde vymezen široký okruh podporovaných témat a také jde o velmi lákavou možnost účasti menších podniků na individuálních projektech bez potřeby vytvářet výzkumná konsorcia. MSP s nedostatkem kapitálu mají možnost provádět výzkumnou činnost na univerzitách a ve výzkumných ústavech. Výše financování z EU na těchto výzkumných činnostech je 70 % (Horizont 2020, online, 2014).

Další velmi důležitým programem pro podporu MSP je ***Program pro konkurenceschopnost MSP (COSME)***, který spadá mezi hlavní intervence ve prospěch MSP. Tento program je především zaměřen na podporu těchto podniků, především v oblasti konkurenceschopnosti, také je zaměřen na spolupráci MSP s nadnárodními korporacemi (Bijaoui, 2016). Program COSME je financován prostřednictvím Evropské komise přímo z rozpočtu EU. Za jeho realizaci jsou zodpovědné členské státy. V ČR je spolupráce s tímto programem zastoupena odborem inovačního podnikání a investic Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO). Tento odbor je součástí vyjednávání o stanovených podmínkách a přípravě tohoto programu v orgánech EU (CzechInvest, online, 2017). Program je výhradně určen pro MSP, aby cíleně napomohl jejich lepší konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Mezi cílové oblasti programu, směřující na MSP, se řadí usnadnění přístupu k financování, podpora internacionalizace a přístupu na trhy členských zemí, vytváření kvalitního prostředí podporujícího konkurenceschopnost MSP a celkového zlepšení podnikatelské kultury (Evropská komise, online, 2017).

Dalšími důležitými nástroji pro podporu MSP jsou zvláštní nástroje. Jedná se o návratné finanční nástroje. Do skupiny tzv. zvláštních finančních nástrojů EU se řadí následující iniciativy JEREMIE, JESSICCA, JASMINE A JASPERS. Zmíněné iniciativy vznikly v roce 2006 na popud Evropské komise a skupině EIB (EIB a EIF). Byly vytvořeny pro programové

období 2007-2013, pro podporu hospodářského růstu, zvýšení investic a také pro vytváření nových pracovních míst v městech a regionech EU. Cílem těchto iniciativ je dosáhnout účinnější a udržitelnější politiku soudržnosti. Iniciativy jsou rozděleny na dvě skupiny, první skupina je zaměřena na nástroje finančního inženýrství, jedná se o následující dvě iniciativy JEREMIE a JESSICA, druhá skupina je zaměřena na nástroje technické pomoci a spadají zde zbývající dvě iniciativy JASPERS a JASMINE. Tyto iniciativy jsou také součástí programového období 2014-2020.

Iniciativa **JASPERS** neboli celým názvem *Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech* je nástrojem technické pomoci a poradenství pro 12 členských států, jež přistoupily do EU mezi obdobími 2004-2007, mezi které spadá i ČR. JASPERS poskytuje daným členským zemím potřebnou podporu na přípravu kvalitních velkých projektů, jež jsou spolufinancovány z financí EU. Iniciativa je především zaměřena na velké projekty, jejichž hodnota přesahuje 50 mil. EUR. Poradenství iniciativy může zahrnovat, podporu při přípravě projektu, od identifikace žádosti o financování z grantu EU až po její podání, nezávislý přezkum kvality projektů, horizontální zařazení a strategickou podporu, podporu provádění a posouzení po podání v případě veškerých velkých projektů, které byly podány přímo na Evropskou komisi.

Iniciativa JASPERS je rozdělena na sedm sekcí:

- silniční doprava,
- železniční, letecká a námořní doprava,
- vodohospodářství a nakládání s odpady,
- energie a pevný odpad,
- inteligentní rozvoj,
- síť a centrum kompetence,
- nezávislý přezkum kvality (Evropská Komise, online, 2017).

Iniciativa **JEREMIE** neboli *Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky* využívá nástroje finančního inženýrství pro zlepšení přístupu MSP k finančním alokacím prostřednictvím intervencí ze strukturálních fondů. Dané země EU mají možnost využívat finanční alokace, přidělené ze strukturálních fondů, na investice do fondů rizikového kapitálu jako jsou záruční a zápůjčkové fondy (neboli revolvingové nástroje). Získané prostředky mohou sloužit i na podporu budování nových či rozšiřování stávajících podniků, zlepšení přístupů MSP k investičním prostředkům za účelem modernizování jejich činností, tvorbě nových produktů či přístupu na trhy, také je podpora zaměřena na výzkum na vývoj,

nové technologie či inovace a podnikání a taktéž zlepšení technologie ve výrobních strukturách, aby bylo dosaženo cílů nízkouhlíkové ekonomiky a také podporu produktivity investic pro vytváření a ochranu nových pracovních míst (Evropská komise, online, 2017).

JEREMIE funguje na základě příspěvků z ERDF, z kterého se podporují investice do výroby za účelem vytvoření a udržení trvalých pracovních míst, další jsou investice do infrastruktury nebo investice do regionálního rozvoje, a to především se zaměřením na MSP. Finanční prostředky jsou přidělovány na záruky, půjčky nebo fondy rizikového kapitálu pomocí investování do podnikání. Výnosy z investic jsou investovány zpět do podniků, díky tomu mohou být finanční prostředky použity hned několikrát, tím dojde opakovanému využívání veřejných prostředků, a tím dochází ke zvyšování udržitelnosti a využití veřejných zdrojů přidělených MSP.

Výhody používání iniciativy JEREMIE:

- udržitelnost,
- flexibilita – ve specifických potřebách,
- vliv - kombinace strukturálních fondů a doplňkových zdrojů na investice,
- odbornost - těží z odborníků v oblasti bankovníctví a soukromého sektoru,
- partnerství – spolupráce mezi státy a regiony (Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015).

Další iniciativou je **JESSICA** celým názvem *Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí*. JESSICA je zaměřena na podporu udržitelných investic a růstu zaměstnanosti v městských oblastech. Tato iniciativa je především zaměřena na podporu městského rozvoje, mezi oblasti podpory spadá městská infrastruktura, kulturní dědictví a památky, nové využívání bývalých průmyslových zón a také zde spadají univerzitní budovy.

Fungování této iniciativy je taktéž financováno z EDRF ve formě příspěvků do fondů městského rozvoje. Tyto fondy dále investují do projektů, které jsou součástí integrovaného plánu pro udržitelný městský rozvoj, také fondy investují do spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Investice mohou být buďto z vlastního kapitálu, půjček či záruk. Prostředky přidělují řídicí orgány z městských fondů rozvoje prostřednictvím holdingových fondů, které jsou založeny kvůli investicím do fondů městského rozvoje. Holdingové fondy nejsou povinné, ale mohou být řídicím orgánům nápomocné v některých úkolech potřebných k funkci iniciativy JESSICA. Opět zde dochází k opakovanému využívání veřejných prostředků a podpoře udržitelnosti.

Mezi výhody iniciativy JESSICA se řadí:

- udržitelnost,
- oživení díky spolupráci jiných zdrojů se strukturálními fondy,
- flexibilita finančních prostředků,
- odbornost v oblasti soukromého a bankovního sektoru,
- partnerství mezi Evropskou komisí a EIB (Evropská komise, online, 2017).

Poslední iniciativou je **JASMINE** celým názvem *Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě*. Iniciativa JASMINE je zaměřena na podporu mikrofinančních institucí v EU pomocí technické podpory a finanční pomoci nebankovním poskytovatelům mikroúvěrů. Tato iniciativa byla vytvořena, aby pomohla zvýšit kapacity poskytovatelů mikroúvěrů a mikrofinančních institucí a také, aby mohly tyto subjekty udržitelně fungovat na trhu mikroúvěrů. Velmi důležitou roli zde hraje EIF, který je zaměřen na technickou a finanční pomoc.

Technická pomoc je zaměřena na více služeb, mezi které se řadí:

- hodnocení struktur a organizací,
- působení dané mikrofinanční instituce,
- rating organizace prováděný ratingovými agenturami,
- příprava pracovníků,
- vedení vybraných mikrofinančních institucí, pod vedením odborníků (Evropská komise, online, 2017).

Mezi další poskytované služby patří podpora podnikání např. ve vedení online databází, poradenské a informační služby spojené s nástrojem JASMINE a s mikroúvěry. Všechny tyto služby včetně výše uvedených jsou bezplatné a dostupné pro všechny mikrofinanční instituce.

4 Komparace podpory malého a středního podnikání v České republice v programovém období 2007-2013 a 2014-2020

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) se zaměřuje především na podporu regionů, které jsou hospodářsky a sociálně slabé či na regiony s poškozeným životním prostředím. Hlavním zaměřením HSS je snižování regionálních disparit mezi jednotlivými regiony EU.

„Politika soudržnosti je hlavní investiční politika EU a cílí na všechny regiony v Evropské unii. Podporuje tvorbu pracovních míst, konkurenceschopnost firem, hospodářský růst, udržitelný rozvoj a zlepšování kvality života občanů“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015c, s. 4).

V roce 2014 vstoupila Česká republika již do třetího programového období, ve kterém má umožněno čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Mezi programová období, ve kterých se ČR mohla aktivně podílet na čerpání z výše uvedených fondů, spadají programová období 2004-2006, 2007-2013 a v neposlední řadě aktuální programové období 2014-2020. V každém z těchto programových období jsou možnosti čerpání z ESI fondů rozdílné. U fondů se u jednotlivých období mění názvosloví, fondy byly v předešlých obdobích nazývány jinak a také nebyly tak specificky zaměřeny, jak je tomu v dnešním programovém období 2014-2020.

Tato kapitola je zaměřena na podporu MSP v aktuálním programovém období 2014-2020 a v předešlém programovém období 2007-2013. Tyto období zde budou důkladně popsány, od jejich specifikací, finančních alokací až po úspěšnost čerpání v ČR. Popis období bude poté primárně zaměřen na podpory z operačních programů, pod které spadá oblast MSP a finanční prostředky přidělené pro ČR. Po definování jednotlivých období, bude následovat komparace a vyhodnocení podpor pro MSP, které budou výsledkem, ve kterém období se lépe čerpalo (v probíhajícím čerpá) z ESI fondů, ve kterém z daných období byly pro ČR přiděleny větší finanční alokace či jaké byly možnosti čerpání v daných obdobích a ve kterém období bylo čerpání z těchto prostředků efektivnější. Následně jsou v kapitole uvedeny jednotlivá doporučení a návrhy pro zlepšení čerpání podpor v programovém období 2014-2020.

4.1 Podpora malého a středního podnikání v programovém období 2007-2013

Programové období 2007-2013 bylo obdobím, ve kterém EU uskutečňovala své regionální a strukturální politiky. Každá ze členských zemí musela vypracovat jednotlivé programové dokumenty pro toto období, které musely být schváleny jak na národní, tak na evropské úrovni. Hlavními dokumenty pro toto období byly Strategické a obecné zásady Společenství pro soudržnost, Národní rozvojový plán ČR a na něj navázal Národní strategický referenční rámec. V programových dokumentech byly nadefinovány cíle a priority, kterých se členské země snažili dosáhnout a zároveň je naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty. Každé z daných priorit byla přiřazena finanční alokace z rozpočtu EU a také návrhy opatření na jejich plnění (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2009)

Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost, které byly schváleny Radou EU roku 2006, jsou vymezujícím orientačním rámcem pro intervence Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti ve členských zemích EU. Je to legislativní dokument EU, určující její strategii v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro již zmíněné programové období (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2006).

Národní rozvojový plán ČR, jedná se o základní strategický dokument již zmíněného programovacího období, který je popisem strategie členské země EU pro získání podpory z evropských fondů (Ministerstvo vnitra ČR, online, 2017). V tomto dokumentu je vyhodnocen stav a vývoj členského státu v hospodářské, sociální, politické oblasti a jeho ambice i cíle v následném období. Jde o podrobné zdůvodnění pro potřebu podpor a nadefinování cílů, kterých má být dosaženo. Obsahem tohoto dokumentu jsou globální a specifické cíle a návrhy operačních programů, kterými budou dané cíle naplňovány (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2016). Jedná se o výchozí dokument pro Národní strategický referenční rámec.

Národní strategický referenční rámec (NSRR) je základním programovým dokumentem každého členského státu pro využívání evropských fondů. Tento strategický dokument obsahuje priority a opatření, na které by chtěla daná členská země využívat prostředky ze strukturálních fondů EU a také z Fondu soudržnosti. Rámec také obsahuje celkový mechanismus a strukturu čerpání z evropských fondů včetně popsání jednotlivých operačních programů. Rámec je zpracováván pod vedením Řídícího a koordinačního výboru. Jak je již výše zmíněno, výchozí dokument pro NSRR je Národní rozvojový plán (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Mezi Strukturální fondy pro toto období se řadí, Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond, které byly primárními zdroji pro čerpání MSP z finančních prostředků EU. Další fondy, které již v tomto programovém období nespádají pod strukturální fondy, jsou Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Jednotlivé fondy jsou blíže popsány v kapitole 3.

Dalšími důležitými programy podpory MSP v tomto období byly zvláštní finanční nástroje, mezi které patří iniciativy JASPERS, JEREMIE, JESSICA a JASMINE. Tyto finanční nástroje byly nově vytvořeny v roce 2006, pro programové období 2007-2013, bližší popis těchto iniciativ se nachází v kapitole 3.

Každé programové období má stanoveny základní cíle po dobu jeho působení. Jednotlivé cíle se vztahují k daným oblastem, které jsou potřeba zdokonalovat. Pro programové období byly stanoveny tři stěžejní cíle.

Mezi základní cíle regionální politiky pro programové období 2007-2013 se řadí:

1. Cíl konvergence

Tento cíl byl zaměřen na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů soudržnosti (NUTS II) s hrubým domácím produktem na obyvatele nižším než 75 %, průměru celé EU. Pro čerpání z tohoto cíle jsou také způsobilé země, u nichž je hrubý národní důchod na obyvatele nižší než 90 % průměru celé EU. Pro financování z toho cíle byly zvoleny Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (EFS). V ČR je jedinou výjimkou region soudržnosti Hlavního města Prahy a zbývajících sedm regionů pod tento cíl spadá (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017).

2. Cíl regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanost

Tento cíl je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti a zajímavosti regionů a to prostřednictvím inovačních projektů, zaměřených na zlepšení životního prostředí a posílení zaměstnanosti investicemi do lidských zdrojů. Pod tento cíl spadají pouze regiony, převyšující 75 % HDP na obyvatele v průměru EU. Financování tohoto cíle probíhá opět z ERDF a ESF. V ČR se pod tento cíl řadí Hlavní město Praha (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

3. Cíl Evropská územní spolupráce

Tento cíl je zaměřen na podporu přeshraniční spolupráce regionů na krajské úrovni (NUTS III), které se nacházejí „*podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů*“. Pod tímto cílem je podpora také zaměřena na meziregionální a nadnárodní spolupráci regionů. Financování tohoto cíle je prostřednictvím ERDF. V ČR se pod cíl územní spolupráce řadí všechny regiony (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017).

Pro období 2007-2013 bylo vytvořeno 26 operačních programů, prostřednictvím kterých mohla ČR čerpat finanční prostředky z fondů EU. Jednotlivé programy se vztahují, ke konkrétním cílům EU, které jsou zmíněny výše.

Pod cíl konvergence, spadá hned patnáct operačních programů, jež jsou rozděleny do dvou skupin na regionální operační programy, do kterých spadá sedm programů a na tematické operační programy, pod které spadá osm programů. Jednotlivé názvy programů a jejich rozdělení je v tabulce 4.1.1.

Tabulka 4.1.1 Regionální a tematické operační programy

Regionální Operační programy	Tematické operační programy
	Integrovaný operační program
ROP NUTS II Moravskoslezsko	OP Doprava
ROP NUTS II Střední Morava	OP Životní prostředí
ROP NUTS II Severovýchod	OP Podnikání a inovace
ROP NUTS II Jihovýchod	OP Výzkum a vývoj pro inovace
ROP NUTS II Jihozápad	OP Lidské zdroje a zaměstnanost
ROP NUTS II Střední Čechy	OP Technická pomoc
ROP NUTS II Severozápad	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017, vlastní zpracování

Pod cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost spadají dva operační programy, jejichž zaměření se soustřeďuje jen na Prahu, jelikož tento region nespadá pod první cíl. Oba programy i s názvy jsou zmíněny v tabulce 4.1.2.

Tabulka 4.1.2 Operační programy pro Prahu

OP Praha konkurenceschopnost
OP Praha adaptabilita

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017, vlastní zpracování

Pod poslední cíl Evropská územní spolupráce spadá devět operačních programů, jež jsou zaměřeny na přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráci regionů. Jedná se především o hraniční regiony, které spolupracují s regiony sousedních států. Jednotlivé operační programy jsou vypsány v tabulce 4.1.3.

Tabulka 4.1.3 Operační programy pro Evropskou územní spolupráci

OP přeshraniční spolupráce	Síťové OP
OP přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	ESPON 2013
OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko	INTERACT II
OP přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	
OP přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko	
OP přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko	
OP Mezuregionální spolupráce	
OP Nadnárodní spolupráce	

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017, vlastní zpracování

Pro oblast MSP je v tomto období nejdůležitějším operačním programem, OP podnikání a inovace, ze kterého bylo nejvíce čerpáno.

OP podnikání a inovace (OPPI), jedná se o jeden ze stěžejních tematických operačních programů, který byl vyhlášen pro období 2007-2013. Tento program byl zaměřen na podporu inovačního potenciálu podniků (především MSP), využití moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie, taktéž byl zaměřen na kvalitnější infrastrukturu, služby pro podnikání, navázání vzájemné spolupráce mezi podniky a vědeckotechnickými organizacemi. OPPI spadá pod správu Ministerstva průmyslu a obchodu. Tento operační program byl částečně spolufinancován z prostředků státního rozpočtu ČR. OPPI byl „*hlavním dokumentem Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, na jehož základě byla České republice poskytována finanční podpora podnikatelům, a to jak ze zdrojů státního rozpočtu, tak z prostředků Evropské unie. Konkrétně z Evropského fondu pro regionální rozvoj, zaměřeného na podporu rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává a hospodářská a sociální přeměna čelí strukturálním obtížím*“ (Ministerstvo průmyslu a obchodu, online, 2017).

Globálním cílem OPPI bylo zvýšit konkurenceschopnost sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání, udržet přitažlivost regionů i měst ČR pro zahraniční investory, podpořit inovace, povzbuzovat poptávku po kvalitním výzkumu a vývoji, dále podporovat hospodářský růst, který je založen na znalostech prostřednictvím vytváření nových technologií a inovativních výrobků a také zkvalitnit informační a komunikační technologie. K snazšímu uskutečnění globálního cíle byly vymezeny prioritní osy, které byly charakterizovány jednotlivými specifickými cíli, kam měly následně směřovat finanční prostředky, aby došlo k jejich kvalitnímu využití v jednotlivých regionech a tím i k menším disparitám mezi regiony. Jednotlivých specifických cílů bylo dosahováno pomocí nově vytvořených programů podpory.

Přehledné rozdělení prioritních os a následných programů je uveden v tabulce 4.1.1. V tabulce jsou zmíněny prioritní osy, oblasti podpory a programy podpory, z důvodu velikosti tabulky, zde nejsou zmíněny specifické cíle prioritních os, které byly stanoveny ke každé prioritě ose.

Tabulka 4.1.1 Prioritní osy v operačním programu podnikání a inovace

Prioritní osa	Oblast podpory	Program podpory
1. Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům 1.2 Využití nových finančních nástrojů	START
2. Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory malých a středních podniků 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	PROGRES ZÁRUKA ROZVOJ ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY
3. Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	EKO-ENERGIE
4. Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků	INOVACE POTENCIÁL
5. Prostřední pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů 5.3 Infrastruktura pro podnikání	SPOLUPRÁCE PROSPERITA ŠKOLICÍ STŘEDISKA NEMOVITOSTI
6. Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb 6.2 Podpora marketingových služeb	PORADENSTVÍ
7. Technická pomoc	7.1 Technická pomoc při řízení a implementaci operačního programu 7.2 Ostatní technická pomoc	MARKETING

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu, online, 2017, vlastní zpracování

4.2 Podpora malého a středního podnikání v programovém období 2014-2020

Na programovém období 2014-2020 začala Evropská komise pracovat již v roce 2008, kdy překládala první návrhy strategických dokumentů pro toto období. V roce 2010 Evropská komise, společně s Evropskou radou, přijala Strategii pro inteligentní růst podporující začleňování (známou pod názvem Strategie Evropa 2020). Cílem strategie je snaha EU a jejich

členských států o vytvoření inteligentního a udržitelného růstu, jež podporuje začleňování a také přispívá k harmonizaci rozvoje EU a napomáhá snižovat regionální disparity.

Strategie Evropa 2020 je strategií EU, vytvořenou na deset let. Tato strategie vznikla v roce 2010, je primárně zaměřena na vytváření nových pracovních pozic a na hospodářský růst. Cílem strategie je vytvořit kvalitní podmínky pro inteligentní a udržitelný růst, se zaměřením na podporu sociálního začleňování. Bylo vytvořeno pět stěžejních cílů, kterých by měla EU za deset let dosáhnout. Cíle byly naformulovány v těchto oblastech:

1. zaměstnanost,
2. výzkum a vývoj,
3. změna klimatu a energetika
4. vzdělání,
5. chudoba a sociální vyloučení (Evropa 2020, online, 2010).

U každého cíle je jasně specifikováno, na co je zaměřen a čeho má jeho naplňování dosáhnout. První cíl zaměstnanost je specifikován následně, míra zaměstnaných osob ve věku 20 až 64 let by měla dosáhnout alespoň 75 % a to především s větším zapojením žen a starších zaměstnanců. Druhý cíl výzkum a inovace je zaměřen na investování 3 % HDP EU (společně s veřejnými a soukromými zdroji) do výzkumu, vývoje a inovací. Třetí cíl změna klimatu a energie je zaměřen na snížení emisí skleníkových plynů o 20 % ve srovnání s rokem 1990 (za příznivých podmínek dokonce o 30 %), dále se zaměřuje na zvýšení podílu energií z obnovitelných zdrojů na 20 % a zvýšení energetické účinnosti o 20 %. Čtvrtý cíl vzdělání je zaměřen na úroveň vzdělání u dětí, kde je snaha o snížení z 15 % na 10 % u školáků, kteří předčasně ukončí školní docházku a také je zaměřen na zvýšení podílu osob ve věku 30 až 34 let, kteří dokončili vysokoškolské vzdělání z 31 % na 40 % do roku 2020. Posledním cílem je chudoba a sociální vyloučení, jež se zaměřuje na snížení počtu osob, jež jsou postihnuty chudobou nejméně o 20 milionů osob (Evropa 2020, online, 2010). Plnění těchto cílů je kontrolováno pomocí tzv. evropského semestru. Evropský semestr představuje roční cyklus hospodářského a rozpočtového řízení na úrovni EU (Evropská komise, online, 2017).

Strategie Evropa 2020 je velmi úzce spjata s podporou MSP, především v podpoře vědy výzkumu a inovacích. Strategie má pro MSP velký význam, jelikož její stanovené cíle souvisejí s podporou MSP. Taktéž je důležitým dokumentem spojeným se strategickými dokumenty pro období 2014-2020, jelikož toto období je primárně zaměřeno na plnění této strategie. K plnění má napomoci vytvoření programu Horizont 2020 a dalším programů, podporujících rozvoj a tudíž i MSP.

Strategické dokumenty spojené s programovým obdobím jsou velmi úzce spojeny se Strategií Evropa 2020 a v mnoha svých obsahových bodech na ni navazují. Mezi programové dokumenty politiky soudržnosti EU, pro již zmiňované období, se řadí Společný strategický rámec, Národní program reforem a Dohoda o partnerství.

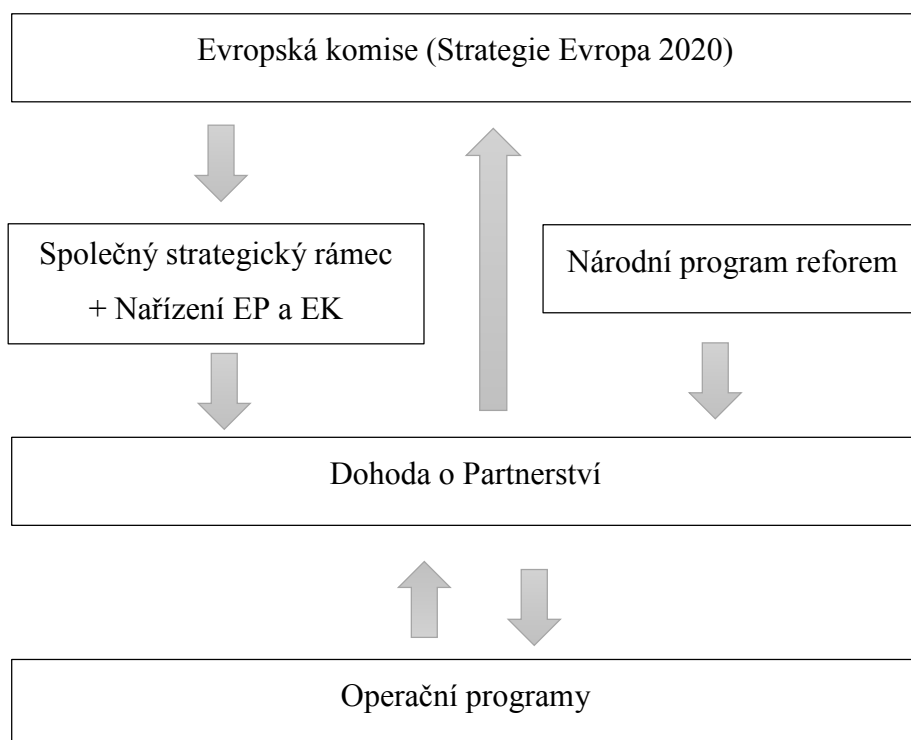
Společný strategický rámec je základním dokumentem, který převádí stěžejní cíle a záměry Strategie Evropa 2020 na podobu, se kterou pracují ESI fondy, také vytváří pro každý tematický cíl důležitá opatření, jež jsou podporována z jednotlivých ESI fondů, vytváří mechanismy pro zajištění soudržnosti a souladu programování ESI fondů s hospodářskými politikami a politikami zaměstnanosti členských zemí a EU (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2016).

Národní program reforem je koncepční dokument jednotlivého členského státu, který je zaměřen na oblasti hospodářské politiky. Je zaměřen na podporu konkurenceschopnosti, zdolání překážek hospodářského růstu. Tento program se v EU zpracovává již od roku 2005, kdy byl primárně zaměřen na koordinaci hospodářské politiky EU. Také program sloužil ke sledování přispívání jednotlivých členských států k plnění cílů Lisabonské strategie. Od roku 2011 je zaměřen na sledování příspěvků k plnění cílů Strategie Evropa 2020. Národní programy reforem, společně s Programy stability a Konvergenčními programy, předává každá vláda členských zemí na tzv. Evropském semestru. Jelikož národní programy reforem jsou se zmiňovanými dvěma programy úzce spjaté a to především v makroekonomické a fiskální části (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, online, 2017).

Posledním dokumentem je **Dohoda o partnerství**, která je dokumentem vypracovaným členským státem EU. *Každý stát v ní stanoví své cíle a priority pro efektivní využívání ESI fondů za účelem naplňování Strategie Evropa 2020 na základě vydefinovaných národních priorit* (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015c, s. 8). Dohoda je strategický dokument, který je založen na důsledné analýze sociální a ekonomické situace v daném státě a na jeho ekonomické trendy a potřeby, jež jsou základem pro stanovení národních priorit pro naplnění cílů EU. Jde o stěžejní dokument „střechový dokument“ vytvořený pro programové období 2014-2020, který plní stejnou funkci jako Národní strategický referenční rámec v předchozím programovém období 2007-2013. S touto dohodou je spjato schvalování jednotlivých programů, za jejich vytvoření jsou odpovědné řídicí orgány (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015c).

Provázanost jednotlivých strategických dokumentů je vyobrazena na obrázku 4.2.1, kde jsou uvedeny všechny dříve zmíněné dokumenty. Je zde uvedena návaznost a spojitost mezi jednotlivými dokumenty.

Obrázek 4.2.1 Strategické dokumenty pro období 2014-2020 a jejich provázanost

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b, vlastní zpracování

Mezi Strukturální a investiční fondy, které jsou spojeny s tímto programovým obdobím, se řadí celkem pět fondů. Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Na rozdíl od programového období všechny fondy spadají do ESI fondů. Jednotlivé fondy jsou blíže popsány v kapitole 3.

Dalšími důležitými programy podpory MSP v tomto období jsou také zvláštní finanční nástroje, mezi které se řadí iniciativy JASPERS, JEREMIE, JESSICA a JASMINE. Tyto finanční nástroje byly nově vytvořeny v roce 2006, pro programové období 2007-2013 a nadále jsou poskytovány i v programovém období 2014-2020, bližší popis těchto iniciativ se nachází v kapitole 3.

Pro již zmíněné programové období jsou vytvořeny dva stěžejní cíle, které se EU snaží plnit. Těchto cílů je následně dosahováno za pomoci stanovených tematických cílů a především vytvářením jednotlivých operačních programů, jež jsou s těmito cíli spjaty a spadají pod konkrétní cíl.

Mezi cíle zvolené pro programové období 2014-2020 se řadí:

1. cíl Investice pro růst a zaměstnanost,
2. cíl Evropská územní spolupráce.

Pro již zmíněné programové období se Evropská komise i ČR více zaměřují na dosahování výsledků a nejen na finanční čerpání. Tento cíl byl již popsán ve strategii Evropa 2020, jež byla vytvořena Evropskou komisí a také se tento cíl prosazuje u čerpání z ESI fondů, kde je nadefinováno jedenáct cílů, vymezujících věcné oblasti, na které se zaměřují jednotlivé ESI fondy ve všech členských zemích. „*V rámci těchto tematických cílů ČR stanovila své priority reflektující problémy a potřeby rozvoje, které vyplynuly z provedených analýz v rámci Dohody o partnerství i programů. Ke stanoveným tematickým cílům a zároveň potřebám rozvoje identifikovaným Dohodou o partnerství musí závazně přispívat všechny podporované intervence v programech a tím tak v důsledku naplňovat Strategii Evropa 2020*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b, s. 9).

Mezi jedenáct tematických cílů se řadí tyto:

1. investice do výzkumu, vývoje a inovací,
2. rozvoj využívání informačních a komunikačních technologií,
3. podpora MSP,
4. snižování energetické náročnosti ekonomiky,
5. omezování přírodních rizik, povodní a ekologické zátěže,
6. ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství,
7. modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava,
8. zvyšování zaměstnanosti a kvalitní pracovní síla,
9. fungující sociální systém a boj proti chudobě,
10. zkvalitnění systému vzdělávání,
11. kvalitní, efektivní a transparentní veřejná správa a instituce (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015a).

Operační programy úzce souvisí s výše uvedenými tematickými cíli, jelikož jsou to jejich nástroje, díky kterým je těchto cílů dosahováno. Operační programy jsou stěžejní strategické dokumenty, jež udávají rozsah a formu podpor pro jednotlivé tematické oblasti (např. podpora MSP či snižování energetické náročnosti ekonomiky), definují tyto cíle, kterých má být v těchto oblastech dosaženo. Za správnost nastavení a fungování jednotlivých programů nese zodpovědnost řídicí orgán, ten sleduje, zdali jsou naplňovány dané cíle programu a zdali jsou dodržována pravidla a jestli je podpora z ESI fondů poskytnuta efektivně (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015a). Pro programové období 2014-2020 může ČR čerpat z 21 operačních programů. Programy jsou rozděleny na Národní operační programy, Operační programy přeshraniční spolupráce a Operační programy národní a meziregionální spolupráce. Jednotlivé

operační programy jsou spravovány především ministerstvy. Pro každou oblast operačního programu je jedno ministerstvo, jež je zaměřeno na danou oblast.

Do národních operačních programů se řadí deset programů, jež jsou specifikovány přímo pro ČR. Jednotlivé operační programy vytvořené pro toto programové období a orgány, jež je spravují, jsou znázorněny v tabulce 4.2.1

Tabulka 4.2.1 Národní operační programy a orgány řízení

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
OP Zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
OP Doprava	Ministerstvo dopravy ČR
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí ČR
Integrovaný regionální OP	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
OP Praha – pól růstu ČR	Magistrát hlavního města Prahy
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
OP Rybářství 2014-2020	Ministerstvo zemědělství ČR
Programy rozvoje venkova	Ministerstvo zemědělství ČR

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017, vlastní zpracování

Programů pro přeshraniční spolupráci, je pro toto programové období vytvořeno pět. Jednotlivé programy i s orgány, jež se spravují, jsou znázorněny v tabulce 4.2.2.

Tabulka 4.2.2 Programy přeshraniční spolupráce a orgány řízení

Interreg V-A ČR – Polsko	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Interreg V-A ČR – Slovensko	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Interreg V-A ČR – Rakousko	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Program přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko (2014-2020)	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Program spolupráce ČR – Sasko (2014-2020)	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017, vlastní zpracování

Programů nadnárodní a meziregionální spolupráce je pro toto programové období vytvořeno hned šest. Jednotlivé programy i s orgány, jež je spravují, jsou znázorněny v tabulce 4.2.3.

Tabulka 4.2.3 Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce a orgány řízení

Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Program meziregionální spolupráce Interreg EUROPE	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Program meziregionální spolupráce ESPON 2020	Ministerstvo udržitelného rozvoje a infrastruktury (Lucembursko)
Program meziregionální spolupráce INTERACT III	Bratislavský samosprávný kraj
Program meziregionální spolupráce URBACT III	

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017, vlastní zpracování

Operační programy související s podporou MSP jsou v programovém období hned tři. Mezi tyto programy spadá Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Program rozvoje venkova a Operační program Rybářství.

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK) má za cíl *dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích*. Každý uvedený pojem má své opodstatnění, pod pojmem konkurenceschopný se rozumí schopnost podniků prosadit se mezinárodním trhu a vytvářet nová pracovní místa, pojem udržitelný je chápán jako dlouhodobá konkurenční schopnost podniků (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017).

Tento program spadá pod Ministerstvo průmyslu a obchodu. Je především zaměřen na rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace, dále se zaměřuje na konkurenceschopnost MSP a celkový rozvoj podnikání, energetické úspory a v neposlední řadě je zaměřen na vytváření nových pracovních příležitostí a na environmentální prostředí. OPPIK spadá pod více tematických cílů.

Finanční prostředky jsou určeny pro cílovou skupinu, do které se řadí podnikatelé, orgány státní správy a samosprávy, příspěvkové organizace a také technologické a výzkumné organizace.

OPPIK je zaměřen na 5 prioritních os, které souvisí s danou oblastí.

1. rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace,
2. rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP,
3. účinné nakládání s energií,
4. rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií,
5. technická pomoc (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015c).

Program rozvoje venkova je zaměřen na obnovu, zachování a kvalitnějších ekosystémů závislých na zemědělství, investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských subjektů, dále na podporu krajinné infrastruktury a v neposlední řadě na zvýšení hospodářského rozvoje na venkově. Řídící orgánem Programu rozvoje venkova je Ministerstvo zemědělství. Cílovou skupinou jsou především podnikající subjekty v zemědělství, stání a školní statky, výrobci potravin či právnické nebo fyzické osoby.

Program rozvoje venkova je primárně zaměřen na tyto oblasti podpory:

1. podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,
2. zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnost inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů,
3. podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trhu, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,
4. obnova zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím,
5. podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu,
6. podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje na venkově (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017).

Operační program Rybářství je zaměřen na udržitelnou a konkurenceschopnou akvakulturu, na modernizaci chovných systémů, na efektivnější využití přírodních zdrojů a také na odstranění negativních dopadů na životní prostředí. Řídícím orgánem programu Rybářství je Ministerstvo zemědělství. Cílovou skupinou programu jsou rybářské svazy, podniky akvakultury a veterinární pracovníci.

Mezi podporované oblasti programu Rybářství se řadí:

1. podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje,
2. podpora provádění společné rybářské politiky,
3. podpora uvádění na trh a zpracování (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015c).

4.3 Komparace podpor malého a středního podnikání v jednotlivých programových obdobích

V podkapitole jsou zmíněny obě programové období a jejich finanční alokace pro ČR, rozdělení těchto alokací mezi jednotlivé operační programy. Následné zhodnocení čerpání z fondů EU a OP Podnikání a inovace (období 2007-2013) a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (období 2014-2020). Dále je zde uveden stav čerpání v obou obdobích, jak pro celkové období, tak i pro již zmíněné operační programy. Závěrem podkapitoly je zhodnocení a srovnání čerpání podpor, již zmíněných období a operačních programů a následné doporučení pro zlepšení čerpání podpor.

4.3.1 Finanční alokace pro ČR z EU v programovacím období 2007-2013

Pro programové období 2007-2013 bylo na hospodářskou politiku soudržnosti členských států vyčleněno více než 347 mld. EUR. Zmíněná částka byla jednou třetinou z celkového rozpočtu EU. Finanční alokace určená pro ČR, poskytovaná s prostředků EU pro programové období 2007-2013 byla nastavena ve výši 26,7 mld. EUR, v přepočtu se jedná asi o 735,3 mld. Kč (při kurzu 27,54 CZK/EUR). Finanční alokace určená pro ČR, je rozdělena mezi dva strukturální fondy a Fond soudržnosti (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2014).

• Evropský fond pro regionální rozvoj	14,1 mld. EUR
• Evropský sociální fond	8,8 mld. EUR
• Fond soudržnosti	3,8 mld. EUR

Finanční alokace byla rozdělena do jednotlivých operačních programů. Pro regionální operační programy byla vyčleněna částka ve výši 4,7 mld. EUR, která byla následně rozdělena mezi sedm integrovaných operačních programů (Ministerstvo pro místní, 2015c).

• ROP NUTS II Severozápad	0,7 mld. EUR
• ROP NUTS II Moravskoslezsko	0,7 mld. EUR
• ROP NUTS II Jihovýchod	0,7 mld. EUR
• ROP NUTS II Severovýchod	0,7 mld. EUR
• ROP NUTS II Střední Morava	0,7 mld. EUR

- ROP NUTS II Jihozápad 0,6 mld. EUR
- ROP NUTS II Střední Čechy 0,6 mld. EUR

Pro tematické operační programy byla vyčleněna částka ve výši 21,2 mld. EUR, která byla následně rozdělena mezi osm tematických operačních programů (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

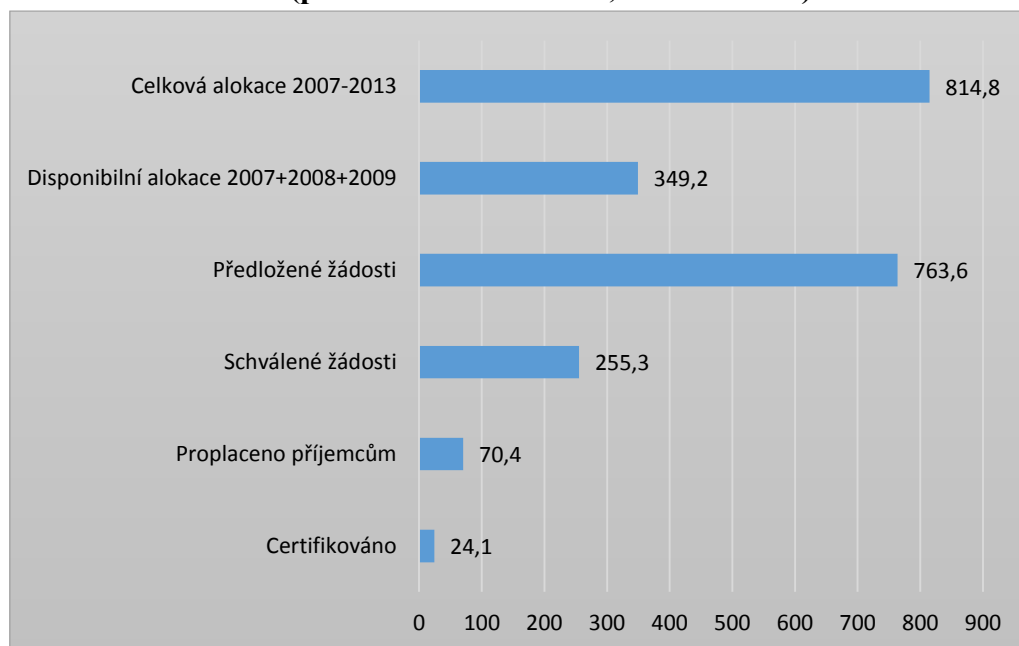
- OP Doprava 5,8 mld. EUR
- OP Životní prostředí 4,9 mld. EUR
- **OP Podnikání a inovace 3,0 mld. EUR**
- OP Výzkum a vývoj pro inovace 2,1 mld. EUR
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost 1,8 mld. EUR
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 1,8 mld. EUR
- Integrovaný operační program 1,6 mld. EUR
- OP Technická pomoc 0,2 mld. EUR

Na operační programy pro Prahu, byla z EU vyčleněna částka ve výši 0,4 mld. EUR, která byla následně rozdělena mezi dva operační programy pro Prahu (Ministerstvo pro místní rozvoj, online, 2017).

- OP Praha Konkurenceschopnost 0,3 mld. EUR
- OP Praha Adaptabilita 0,1 mld. EUR

Pro operační programy územní spolupráce byla z EU vyčleněna částka 0,4 mld. EUR, která byla následně rozdělena mezi devět operačních programů pro územní spolupráci.

Graf 4.3.1.1 Stav čerpání ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti k 31. 12. 2009 v mld. Kč (při směnném kurzu 26,40 CZK/EUR)

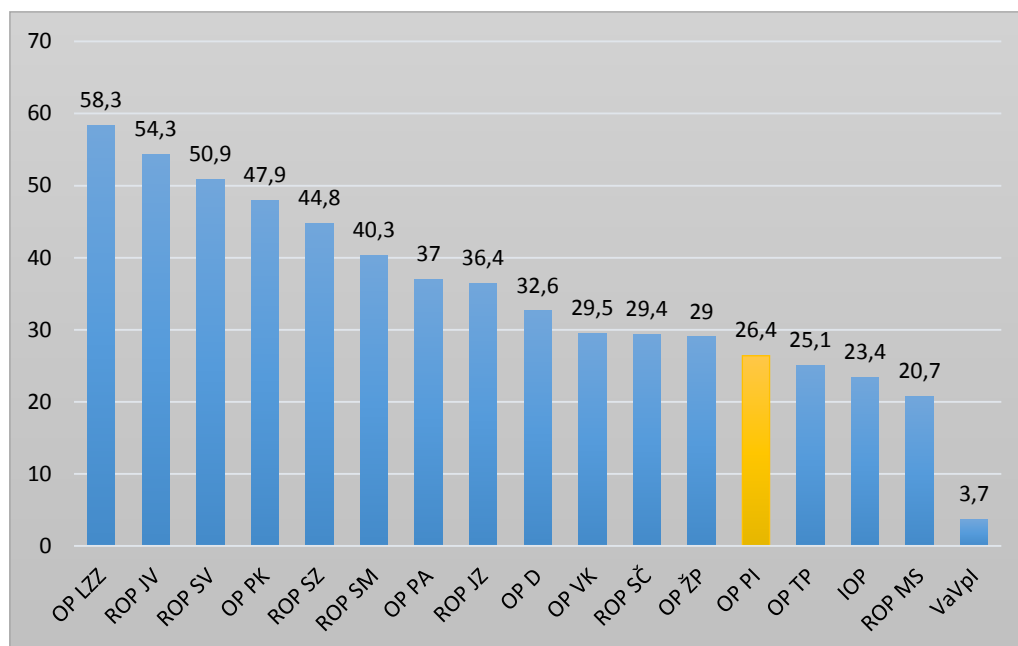

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2009, online, 2009, vlastní zpracování

V grafu 4.3.1.1 je uveden stav čerpání v programovém období 2007-2013 k poslednímu měsíci roku 2009. Je zde uvedena celková alokace Národního strategického referenčního rámce, jejíž výše je 814,8 mld. Kč. Dále je zde uvedena disponibilní alokace pro roky 2007, 2008 a 2009 ve výši 349,2 mld. Kč, což je 42,9 % z celkové alokace. K tomuto datu byly předloženy žádosti ve výši 763,6 mld. Kč. Dalším znázorněným bodem jsou schválené žádosti, jejichž částka dosahovala 255,3 mld. Kč. Byly proplaceny žádosti ve výši 70,4 mld. Kč. Následné certifikované žádosti byly stanoveny ve výši 24,1 mld. Kč.

Z grafu 4.3.1.1 vyplývá, že v programovém období 2007-2013 bylo podáno velké množství žádostí o podporu, jež z celkové alokace tvořily 93,7 %. Následné schválené žádosti již tvořily jen 31,3 % z celkové alokace. Následné proplacené žádosti tvořily jen 8,6 % z celkové alokace. Poslední částí je certifikace žádostí, která tvořila 3 % z celkové alokace.

Graf 4.3.1.2 Stav finančních prostředků finančních prostředků schválených žádostí o podporu k 31. 12. 2009 (v %)

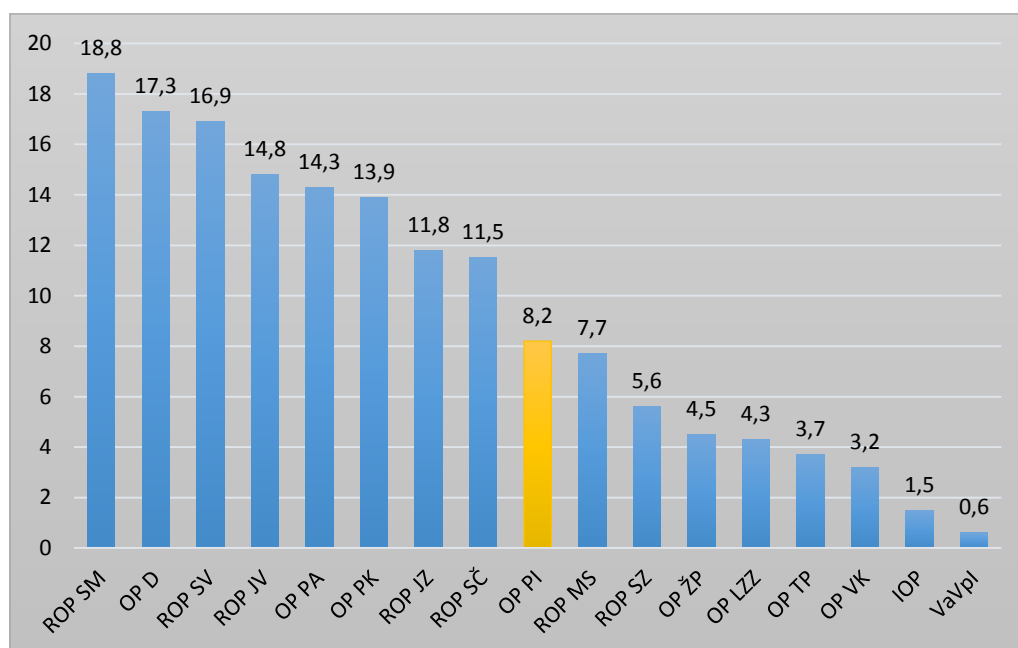

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2009, online, 2009, vlastní zpracování

V grafu 4.3.1.2 jsou znázorněny všechny operační programy a procentuální část schválených žádostí z hlavní alokace. Mezi jednotlivé operační programy, ve kterých bylo schváleno nejvíce žádostí, patří OP Lidské zdroje a zaměstnanost (58,3 %), ROP Jihovýchod (54,3 %), ROP Severovýchod (50,9 %), OP Praha konkurenceschopnost (47,9 %), ROP Severozápad (44,8 %), ROP Střední Morava (40,3 %), OP Praha Adaptabilita (37 %), ROP Jihozápad (36,4 %), OP Doprava (32,6 %). Mezi operační programy, ve kterých bylo schváleno méně žádostí, patří OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (29,5 %), ROP Střední Čechy (29,4 %), OP Životního prostředí (29 %), OP Podnikání a inovace (26,4 %), OP Technická pomoc (25,1 %), Integrovaný operační program (23,4 %), ROP Moravskoslezsko (20,7 %) a OP Výzkum a vývoj pro inovace (3,7 %).

Z grafu 4.3.1.2 vyplývá, že schválené žádosti byly nejvíce zaměřeny na zaměstnanost a především na zlepšení jednotlivých regionů, jelikož regionální operační programy, kromě Středních Čech a Moravskoslezska, patřily, k nejvíce zastoupeným OP v počtu předložených žádostí. OP Podnikání a inovace, který byl stěžejním programem pro MSP, v počtu předložených žádostí byl umístěn na pátém místě od konce, jelikož měl průměrné procentuální zastoupení v předložených žádostech.

Graf 4.3.1.3 Stav finančních prostředků v proplacených žádostech o platbu k 31. 12. 2009 (v %)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2009, online, 2009, vlastní zpracování

V grafu 4.3.1.3 jsou znázorněny všechny operační programy a procentuální část proplacených žádostí z částky podaných žádostí. Mezi operační programy, ve kterých bylo proplaceno nejvíce žádostí, patří ROP Střední Morava (18,8 %), OP Doprava (17,3 %), ROP Severovýchod (16,9 %), ROP Jihovýchod (14,8 %), OP Praha Adaptabilita (14,3 %), OP Praha konkurenceschopnost (13,9 %), ROP Jihozápad (11,8 %), ROP Střední Čechy (11,5 %), OP Podnikání a inovace (8,2 %), ROP Moravskoslezsko (7,7 %). Mezi operační programy, ve kterých bylo proplaceno menší množství žádostí, patří ROP Severozápad (5,6 %), OP Životního prostředí (4,5 %), OP Lidské zdroje a zaměstnanost (4,3 %), OP Technická pomoc (3,7 %), OP Vzdělání pro konkurenceschopnost (3,2 %), Integrovaný operační program (1,5 %), a OP Výzkum a vývoj pro inovace (0,6 %).

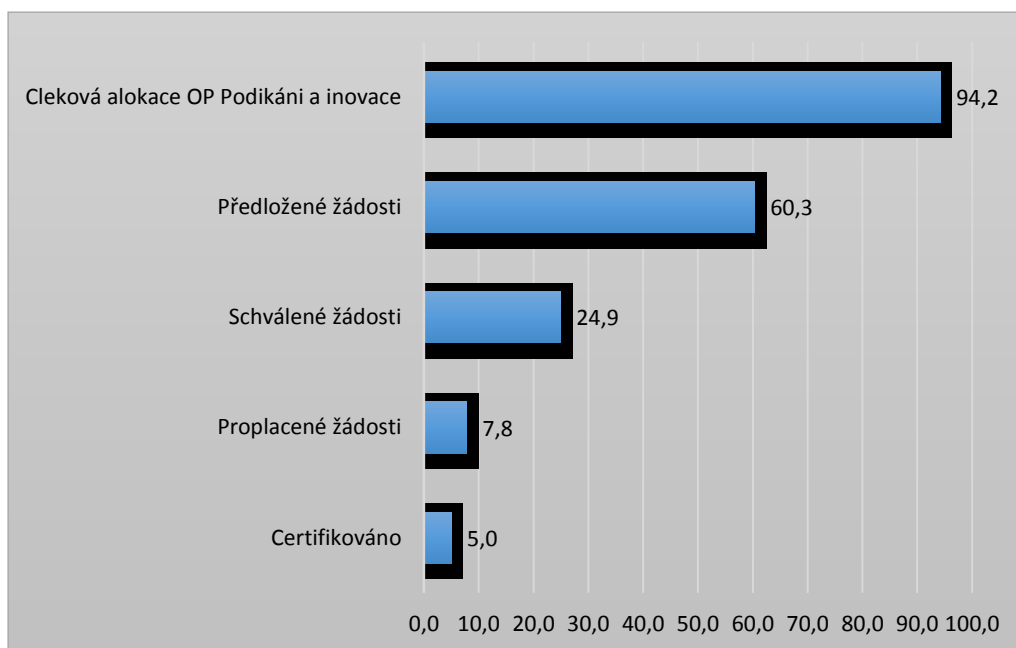
Z grafu 4.3.1.3 vyplývá, že proplacené žádosti, měly největší zastoupení opět v regionálních operačních programech, ale také v operačních programech Doprava a pro Prahu. OP Podnikání a inovace se vzhledem, k předchozímu grafu posunul do středu, kdy mezi tímto programem a programem předcházejícím je více jak 3 % rozdíl. Ze schválených žádostí byla proplacena jen 1/3 žádostí.

Pro programové období 2007-2013 byly realizovány finanční alokace pro čerpání Národního strategického referenčního rámce. K poslednímu dni roku 2009 bylo jednotlivým operačním programům a tudíž i jejich řídicím orgánům předloženo 30 766 žádosti

o dotace, jejichž částka činila 763,6 mld. Kč. Schválené žádosti ze stran jednotlivých řídicích orgánů byly základem pro proplácení finančních prostředků. Z těchto všech předložených žádostí bylo 9 408 žádostí vyřazeno, 7 286 zůstalo ve schvalovacím řízení a 14 071 žádostí bylo schváleno, tento počet představuje 255,3 mld. Kč, což je 31,3, % z celkové alokace. Po schválení následuje proplacení žádostí, což představuje částku 70,4 mld. Kč, která se na celkové alokaci podílí 8,6 %. Po následném proplacení přichází certifikace žádostí, která byla vyčleněna z Evropské komise, částka byla stanovena ve výši 24,1 mld. Kč, což jsou 3 % z celkové alokace.

Z průběžných grafů se dá odvodit, že OP Podnikání a inovace nepatřil mezi nejvíce vyhledávané operační programy našimi podnikatelskými subjekty. Především bylo zřejmé nízké procento schválených žádostí v této oblasti, které bylo ještě nižší v části proplácení daných žádostí. Jelikož tento program byl v programovém období 2007-2013 primárně zaměřen na podporu MSP, je zde znázorněn celkový stav čerpání z tohoto operačního programu.

Graf 4.3.1.4 Stav čerpání z operačního programu Podnikání a inovace k 31. 12. 2009 v mld. Kč

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2009, online, 2009, vlastní zpracování

V grafu 4.3.1.4 je znázorněn stav čerpání finančních prostředků z OPPI k 31. prosinci 2009. Celková finanční alokace OPPI byla stanovena ve výši 94,2 mld. Kč. K tomuto datu byly předloženy žádosti o podporu ve výši 60,3 mld. Kč. Finanční prostředky pro schválené žádosti

byly stanoveny ve výši 24,9 mld. Kč. Poté byly jednotlivé žádosti proplaceny ve výši 7,8 mld. Kč. Nakonec byly také žádosti certifikovány a to ve výši 5 mld. Kč.

Z grafu 4.3.1.4 vyplývá, že v programovém období 2007-2013 byly podány do OPPI žádosti, jež celkem tvořily 64 % část z celkové alokace stanové pro tento operační program. Následné schválené žádosti již tvořily jen 41,3 % z částky podaných žádostí. Následné proplacené žádosti tvořily 12,9 % z částky podaných žádostí. Poslední částí je certifikace žádostí, která tvořila 8,3 % z částky podaných žádostí.

Tabulka 4.3.1.1 Struktura Operačního programu Podnikání a inovace

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Podíl na celkové alokaci	Podíl na celkové alokaci
		%	mld. Kč
1.	Vznik firem	2,6	2,4
2.	Rozvoj firem	21,8	20,5
3.	Efektivní energie	8,0	7,5
4.	Inovace	22,4	21,1
5.	Prostředí pro podnikání a inovace	35,4	33,3
6.	Služby pro rozvoj podnikání	6,9	6,5
7.	Technická pomoc	2,9	2,7

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2009, online, 2009, vlastní zpracování

Tabulka 4.3.1.1 zobrazuje prioritní osy programového období 2007-2013 a jejich podíl na celkové alokaci OPPI, procentuálně a v miliardách korun. Největší části z celkové alokace jsou vloženy do prioritních os 5. Prostředí pro podnikání a inovace (35,4 %), 4. Inovace (22,4 %) a do prioritní osy 2. Rozvoj firem (21,8 %). Daleko menší finanční prostředky jsou určeny pro prioritní osy 3. Efektivní energie (8 %), 6. Služby pro rozvoj podnikání (6,9 %), 7. Technická pomoc (2,9 %) a prioritní osou s nejnižšími finančními prostředky je 1. Vznik firem (2,6 %).

Z tabulky 4.3.1.1 vyplývá, že největší finanční prostředky jsou vynaloženy na prostředí a na celkovou inovaci podniků a také na rozvoj, což jasně ukazuje velký potenciál MSP v inovačních technologiích.

4.3.2 Finanční alokace pro ČR z EU v programovacím období 2014-2020

Pro programové období 2014-2020 je na hospodářskou politiku soudržnosti členských států vyčleněno více než 351,8 mld. EUR. Finanční alokace určená pro ČR, poskytovaná s prostředků EU pro programové období 2014-2020 je nastavena ve výši 23,9 mld. EUR, v přepočtu se jedná asi o 666 mld. Kč (při kurzu 27,85 CZK/EUR). Finanční alokace určená

pro ČR, je rozdělena mezi pět Evropských strukturálních a investičních fondů. Jednotlivé fondy a jejich finanční alokace ČR jsou zmíněny níže (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015a).

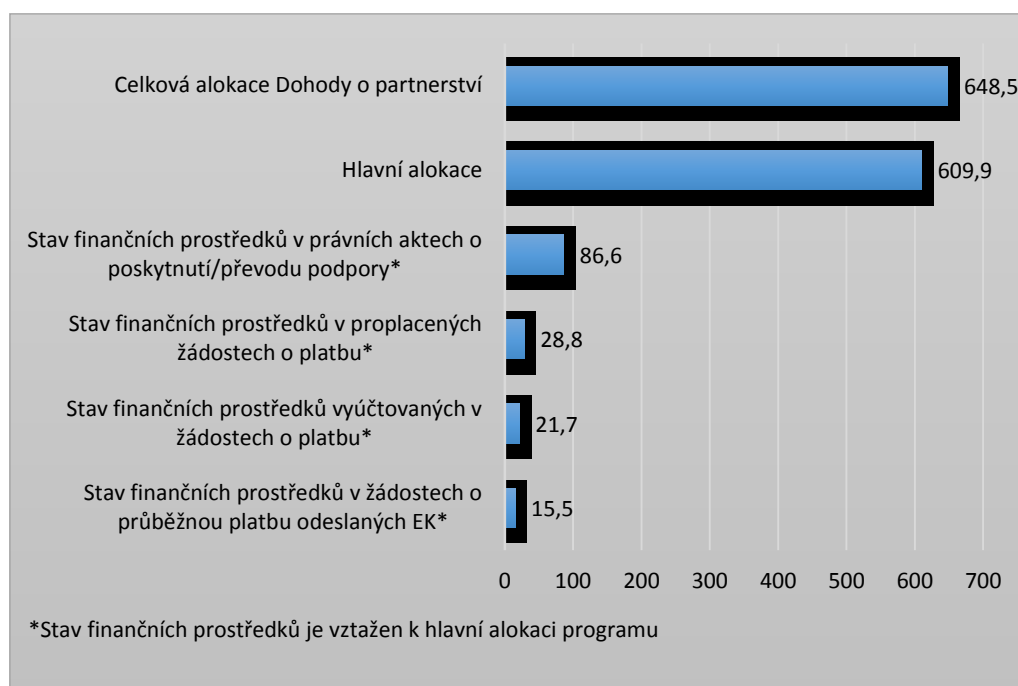
- Evropský fond pro regionální rozvoj 11,94 mld. EUR
- Evropský sociální fond 3,43 mld. EUR
- Fond soudržnosti 6,25 mld. EUR
- Evropská námořní a rybářský fond 0,03 mld. EUR
- Evropský fond pro regionální rozvoj venkova 2,3 mld. EUR

Pro jednotlivé fondy je vyčleněna částka 23,9 mld. EUR pro Národní operační programy. Spadá zde deset operačních programů, mezi které se zmíněná částka rozdělí. Finanční alokace ke každému operačnímu programu jsou uvedeny níže (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

- OP Doprava 4,7 mld. EUR
- Integrovaný regionální operační program 4,6 mld. EUR
- **OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 4,3 mld. EUR**
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2,8 mld. EUR
- OP Životní prostředí 2,6 mld. EUR
- **Program rozvoje venkova 2,3 mld. EUR**
- OP Zaměstnanost 2,1 mld. EUR
- OP Praha – pól růstu ČR 0,2 mld. EUR
- OP Technická pomoc 0,2 mld. EUR
- **OP Rybářství 0,03 mld. EUR**

Pro operační programy územní spolupráce je z EU vyčleněna částka 0,3 mld. EUR, která je následně rozdělena mezi jedenáct operačních programů pro územní spolupráci (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b).

Graf 4.3.2.1 Stav čerpání Dohody o partnerství k 31. 12. 2016 v mld. Kč

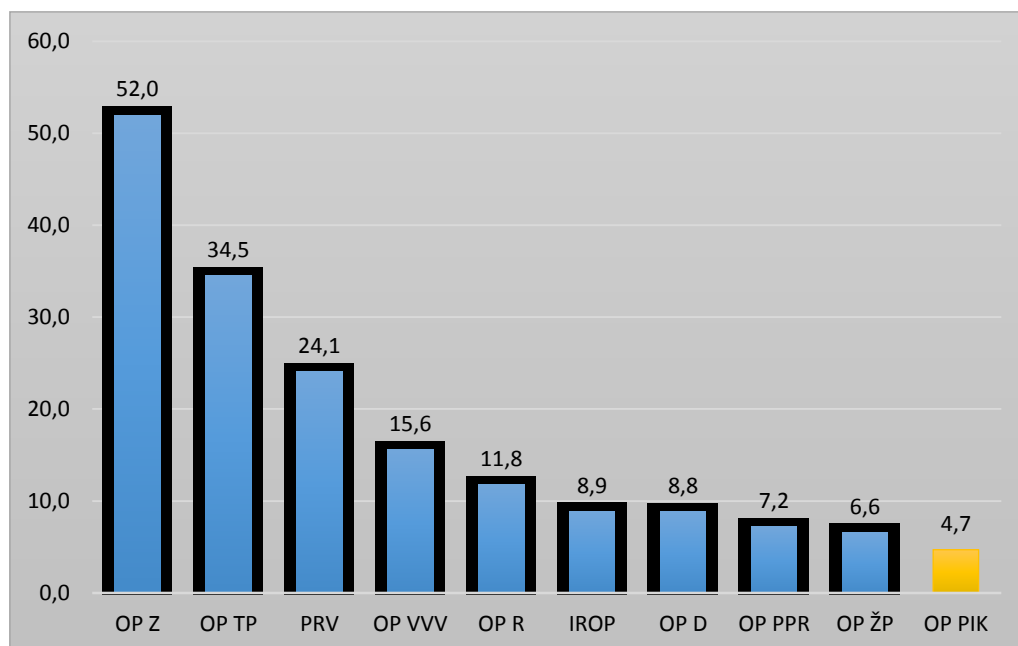
Poznámka: Do grafu nejsou zahrnuty údaje o programech v cíli Evropská územní spolupráce

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2016, online, 2016, vlastní zpracování

V grafu 4.3.2.1 je znázorněn stav čerpání v programovém období 2014-2020 k 31. prosinci 2016. Celková finanční alokace Dohody o partnerství je 648,5 mld. Kč, ta je složena z hlavní alokace a výkonnostní rezervy, která je stanovena ve výši 38,6 mld. Kč. K tomuto datu byla určena hlavní finanční alokace ve výši 609,9 mld. Kč, což je 94 % z celkové alokace. K hlavní alokaci je vztažen stav finančních prostředků, vytvořený v grafu. Finanční prostředky pro schválené projekty byly stanoveny ve výši 86,6 mld. Kč. Poté byly jednotlivé žádosti proplaceny a to ve výši 28,8 mld. Kč. Následně byly žádosti vyúčtovány a to ve výši 21,7 mld. Kč. Poté byly žádosti certifikovány Ministerstvem financí, na základě těchto certifikací byla z EU proplacena částka 15,5 mld. Kč.

Z grafu 4.3.2.1 vyplývá, že v programovém období 2014-2020 byly k poslednímu měsíci roku 2016, schváleny žádosti o velikosti 14,2 % z hlavní alokace, což není ani polovina ze schválených žádostí v předchozím programovém období. Následné proplacené žádosti již tvořily pouhou 4,7 % část z hlavní alokace, což je velmi nízké procento vzhledem ke schváleným žádostem. Následné vyúčtované žádosti tvořily 3,6 % z hlavní alokace. Následné certifikované žádosti proplacené z EU byly téměř o 1 % nižší, než žádosti vyúčtované, certifikované žádosti tvořily 2,5 % z hlavní alokace.

Graf 4.3.2.2 Stav finančních prostředků finančních prostředků ve schválených žádostech o podpory k 31. 12. 2016 (v %)

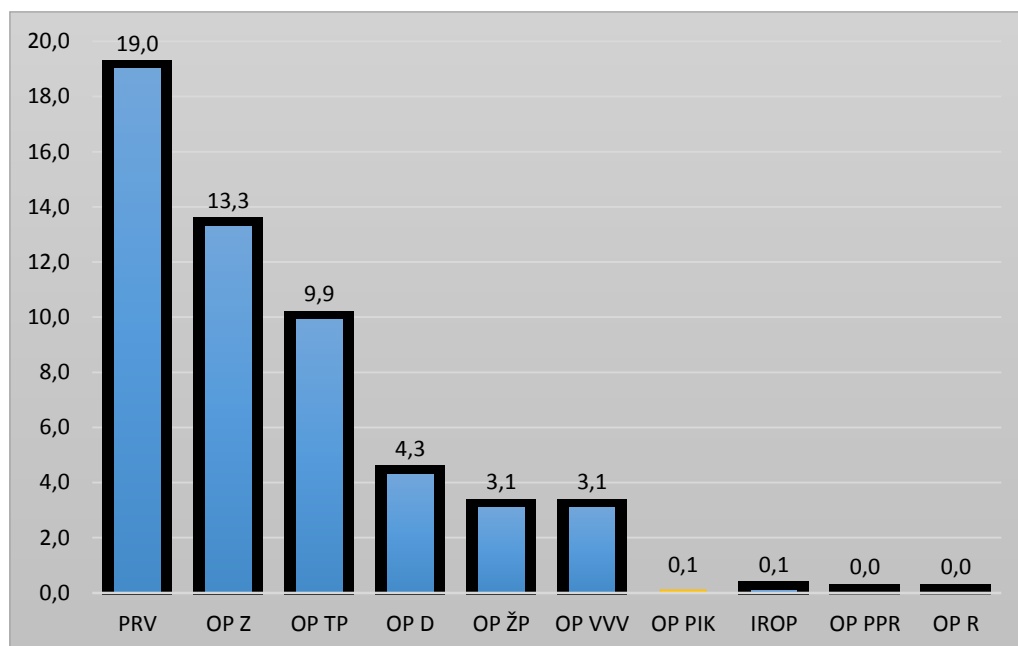

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2016, online, 2016, vlastní zpracování

V grafu 4.3.2.2 jsou znázorněny všechny operační programy a procentuální část schválených žádostí z částky podaných žádostí. Mezi operační programy, ve kterých bylo schváleno nejvíce žádostí, patří OP Zaměstnanost (52 %), OP Technická pomoc (34,5 %), Program rozvoje venkova (24,1 %), OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (15,6 %), OP Rybářství (11,8 %). Mezi programy, ve kterých bylo schváleno nejméně žádostí, patří Integrovaný regionální OP (8,9 %), OP Doprava (8,8 %), OP Praha – pól růstu (7,2 %), OP Životního prostředí (6,6 %) a také OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, který je zároveň poslední ze všech programů (4,7 %).

Z grafu 4.2.2.2 vyplývá, že nejvíce schválených žádostí bylo zaměřeno na zaměstnanost a technickou pomoc ČR. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost se v počtu schválených žádostí umístil až na posledním místě, kde byl rozdíl oproti programu na předpoledním místě téměř 2 %.

Graf 4.3.2.3 Stav finančních prostředků v proplacených žádostech o platbu k 31. 12. 2016 (v %)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2016, online, 2016, vlastní zpracování

V grafu 4.3.2.3 jsou znázorněny všechny operační programy a procentuální část proplacených žádostí z částky podaných žádostí. Mezi operační programy, ve kterých bylo proplaceno největší procento žádostí, patří Program rozvoje venkova (19 %), OP Zaměstnanost (13,3 %), OP Technická pomoc (9,9 %), OP Doprava (4,3 %), OP Životního prostředí (3,1 %), OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (3,1 %). Mezi programy, ve kterých bylo proplaceno nejmenší procento žádostí, patří OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (0,1 %), Integrovaný regionální OP (0,1 %), OP Praha – pól růstu (0 %), OP Rybářství (0 %).

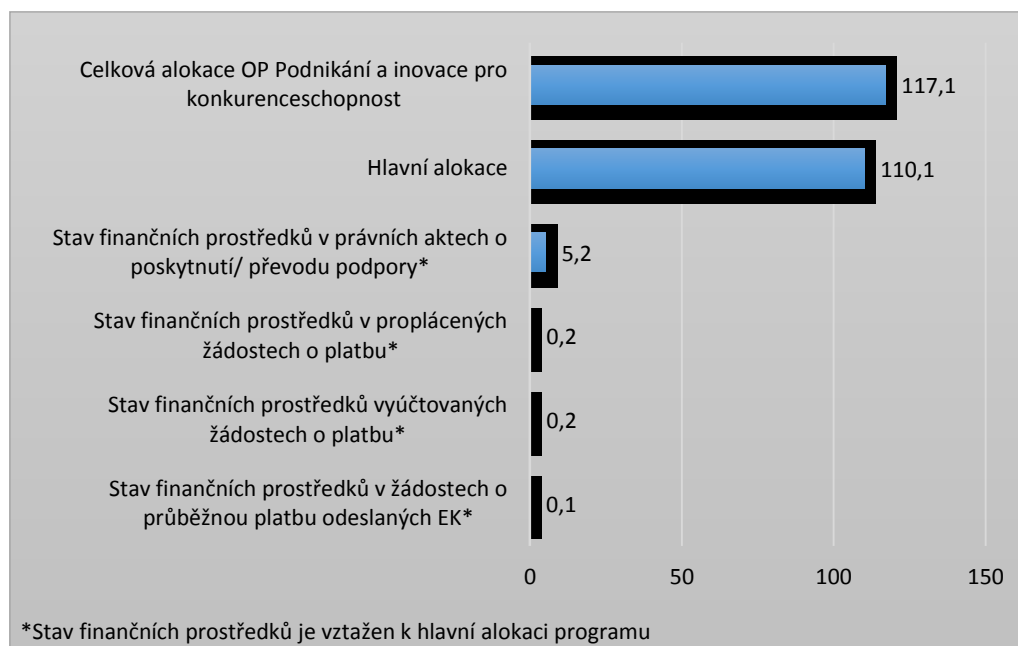
Z grafu 4.3.2.3 vyplývá, že nejvíce proplacených žádostí je zaměřeno na rozvoj života ve venkovských oblastech, z důsledku odchodu obyvatel do větších měst a také na zaměstnanost v ČR. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost se v části proplacení pohybuje také mezi programy s nejhoršími výsledky. Vzhledem k malé procentuální úspěšnosti schválených žádostí je proplácení i tak téměř minimální.

Pro programové období 2014-2020 byly realizovány tyto finanční alokace pro čerpání Dohody o partnerství. K poslednímu dni roku 2016 bylo vyhlášeno pro všechny operační programy 411 výzev, jejichž celková alokace činila 459,5 mld. Kč, což je 75,3 % z hlavní alokace pro období 2014-2020 (hlavní alokace je ve výši 609,9 mld. Kč). K tomuto datu bylo podáno celkem 99 503 žádostí, za všechny operační programy, jejichž finanční prostředky činily 335,7 mld. Kč. Největší objem výzev z hlavní alokace měl OP Doprava, poté

OP Technická pomoc a OP Zaměstnanost. V rámci projektů financovaných z ESI fondů byly k tomuto datu vydány právní akty u 4 502 projektů, jejichž finanční částka byla ve výši 75,2 mld. Kč. Za Program rozvoje venkova byly vydány právní akty o poskytnutí podpory v celkové výši 14,2 mld. Kč. Celkové finanční prostředky k právním aktům byly vyplaceny ve výši 86,6 mld. EUR, což je 14,2 % z hlavní alokace pro toto období. Na vydání aktů navazuje realizace projektů a proplacení jejich způsobilých výdajů k žádostem, k poslednímu dni roku 2016 byly na základě Dohody o partnerství proplaceny žádosti ve výši 28,8 mld. Kč, což je 4,7 %. Následuje vyúčtování prostředků k žádostem o platbu, které k poslednímu dni roku 2016 bylo stanoveno ve výši 21,7 mld. EUR, což je 3,6 %. Pro proplacení finančních prostředků řídicího orgánu slouží právě vyúčtování, jež je předloženo k certifikaci Ministerstvu financí, které certifikaci zasílá na proplacení Evropské komisi. Daná hodnota vyplacené Komisi byla nastavena ve výši 15,5 mld. Kč, což představuje 2,5 % z hlavní alokace (Ministerstvo pro místní rozvoj - Čtvrtletní monitorovací zpráva 4Q/2016, online, 2017).

Z průběžných grafů z programového období 2014-2020 se dá odvodit, že OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost je v tomto období méně vyhledáván než v předchozím programovém období. Především je zřejmé ještě nižší procento schválených žádostí v této oblasti, které se, v žádostech o proplacení, blíže téměř k nulové hodnotě. Jelikož tento program je v období 2014-2020 primárně zaměřen na podporu MSP, tak je zde znázorněn celkový stav čerpání z tohoto operačního programu. V tomto období jsou také zaměřeny na podporu MSP Program rozvoje venkova a OP Rybářství.

Graf 4.3.2.4 Stav čerpání OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost k 31. 12. 2016 (v mld. CZK)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2016, online, 2016, vlastní zpracování

V grafu 4.3.2.4 je znázorněn stav čerpání finančních prostředků z OPPIK k 31. prosinci 2016. Celková finanční alokace určená pro OPPIK je stanovena ve výši 648,5 mld. Kč, ta je složena z hlavní alokace a výkonnostní rezervy, která je stanovena ve výši 7 mld. Kč. K tomuto datu byla určena hlavní finanční alokace pro OPPIK ve výši 110,1 mld. Kč, což je 94 % z celkové alokace, ke které je vztažen stav finančních prostředků. Finanční prostředky pro schválené žádosti byly stanoveny ve výši 5,2 mld. Kč. Poté byly jednotlivé žádosti proplaceny ve výši 0,2 mld. Kč. Následně byly žádosti vyúčtovány a to ve výši 0,2 mld. Kč. Nakonec byly Evropskou Komisí proplaceny certifikované žádosti ve výši 0,1 mld. Kč.

Z grafu 4.3.1.4 vyplývá, že v programovém období 2014-2020 byly schváleny do OPPIK žádosti, jež celkem tvořily 4,7 % část z celkové alokace stanové pro tento operační program. Následné proplacené žádosti již tvořily pouhé 0,1 % z části hlavní alokace, což je v podstatě téměř absolutní minimum. Následné vyúčtované žádosti tvořily 0,2 % z hlavní alokace. Následné proplacené žádosti z EU tvořily 0,1 % z hlavní alokace.

Tabulka 4.3.2.1 Struktura Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Podíl na celkové alokaci	Podíl na celkové alokaci
		%	(mld. Kč
1	Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace	34,0	39,8
2	Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP	16,6	19,4
3	Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin	29,6	3,5
4	Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií	17,9	21,0
5	Technická pomoc	2,0	2,3

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj - Měsíční monitorovací zpráva 12/2016, 2016, vlastní zpracování

Tabulka 4.3.2.1 zobrazuje prioritní osy programového období 2014-2020 a jejich podíl na celkové alokaci OPPI, procentuální i v miliardách korun. Největší část z alokace je vložena do prioritní osy 1. Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace (34 %), poté do osy 3. Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin (29,6 %), třetí s největším objem prostředků je ve 4. Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií (17,9 %), předposlední osou je 2. Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP (16,6 %) a prioritní osa s nejnižšími finančními prostředky je 5. Technická pomoc (2,0 %).

Řídící orgán k poslednímu dni vyhlásil celkem 79 výzev, které byly nastaveny ve výši 68,3 mld. Kč, tato částka představuje 62 % z hlavní alokace určené pro OPPIK. K tomuto datu bylo předloženo celkem 8 518 žádostí o podporu, ve výši 80,2 mld. Kč. Z těchto žádostí bylo vyřazeno velké množství žádostí, jelikož schválených žádostí o podporu bylo zdaleka méně, přesně 664 schválených žádostí v celkové hodnotě 5,2 mld. K, tato částka představuje 4,7 % z hlavní alokace stanové OPPIK. Pro proplacené žádosti byla ke konci roku 2016 určena částka 151,9 mil. Kč, což je (0,1 %). Na proplacené žádosti navázaly žádosti vyúčtované, jejichž částka

představuje 196,7 mil. Kč, což je 0,2 % z hlavní alokace pro OPPIK. Následné žádosti odeslané k certifikaci měly hodnotu 0,1 mld. Kč, což je 0,1 % z hlavní alokace programu.

4.3.3 Zhodnocení podpor malého a středního podnikání v jednotlivých programových obdobích

V podkapitole je zmíněno zhodnocení a srovnání podpor v programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020. Jsou zde zmíněny programy podpory a jejich alokace i s grafickým vyjádřením z dotazníku Srdošové, Jurčíka, Vyklického a Čuprové (2015). Poté následuje srovnání čerpání v těchto dvou obdobích, srovnání čerpání operačních programů OP Podnikání a inovace (období 2007-2013) a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (období 2014-2020), vztahující se rokům 2009 a 2016.

Tabulka 4.3.3.1 Programy podpory pro období 2007-2013

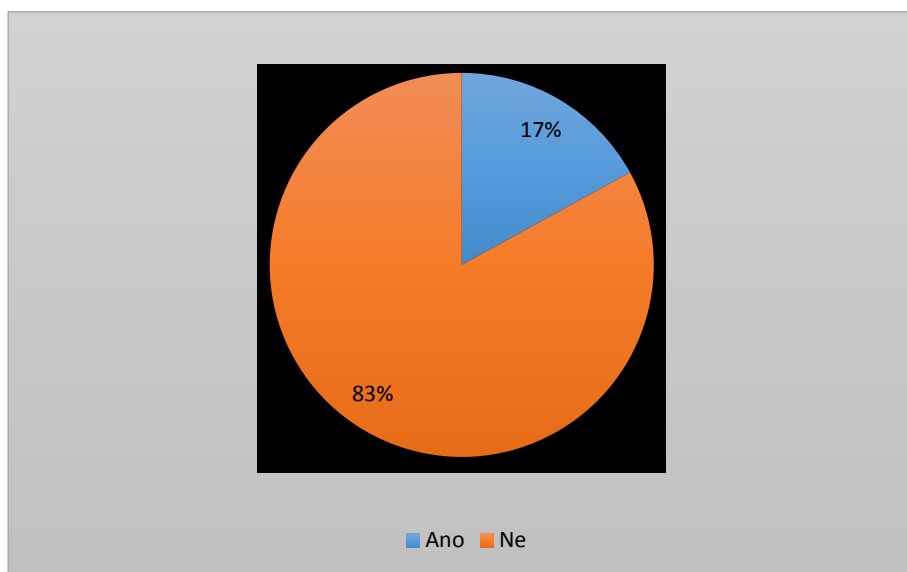
	7. Rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj	Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP)
Celková alokace mld. EUR	50,5	0,4
Podpora MSP mld. EUR	7,6	0,4

Zdroj: Evropská komise, online, 2017, vlastní zpracování

V tabulce 4.3.3.1 jsou uvedeny programy na podporu MSP v období 2007-2013. Jsou zde zmíněny dva programy, jejich celková alokace a alokace pro podporu MSP. Prvním zmíněným programem je 7. Rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj, který byl stěžejním nástrojem EU pro financování výzkumu a vývoje v období 2007-2013. Celková stanovená alokace pro tento program byla 50,5 mld. EUR, z této částky bylo vyčleněno na podporu MSP 7,6 mld. EUR. Druhým zmíněným programem je Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), který byl zaměřen na podporu pro MSP, celková stanovená alokace pro tento program byla 0,4 mld. EUR, která byla v celé své výši určena pro MSP.

K programovému období 2007-2013 byly respondentům MSP položeny 3 otázky. Cílem těchto otázek bylo, zjistit kolik MSP chtělo využívat prostředky z programů EU, kolik respondentů bylo úspěšných v čerpání podpor a z jakých programů nejvíce čerpali.

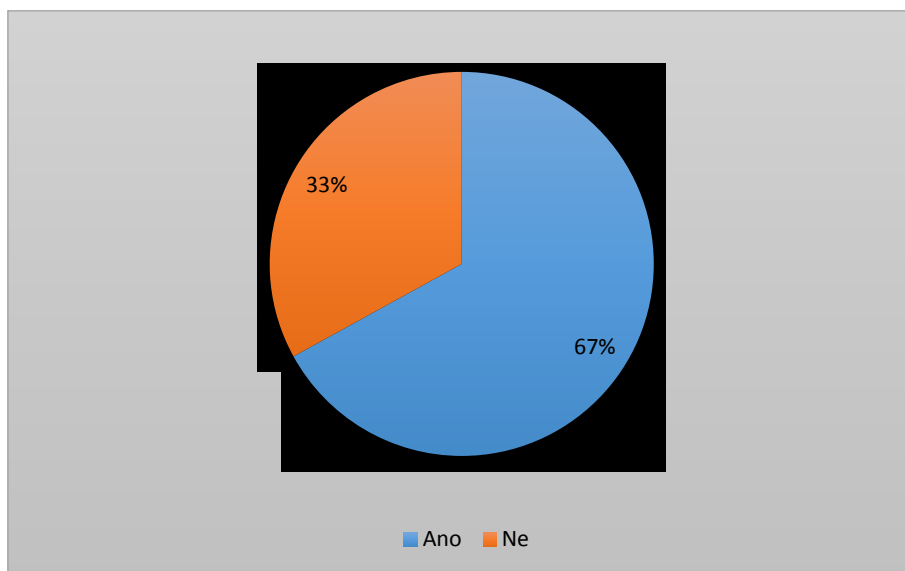
Graf 4.3.3.1 Procento MSP, kteří se snažili získat podporu v období 2007-2013

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.1 jsou znázorněny procentuální hodnoty odpovědí respondentů na první otázku, zdali využívali programy podpory z EU v programovém období 2007-2013. Z dotázaných respondentů odpovědělo 17% kladně a 83 % záporně.

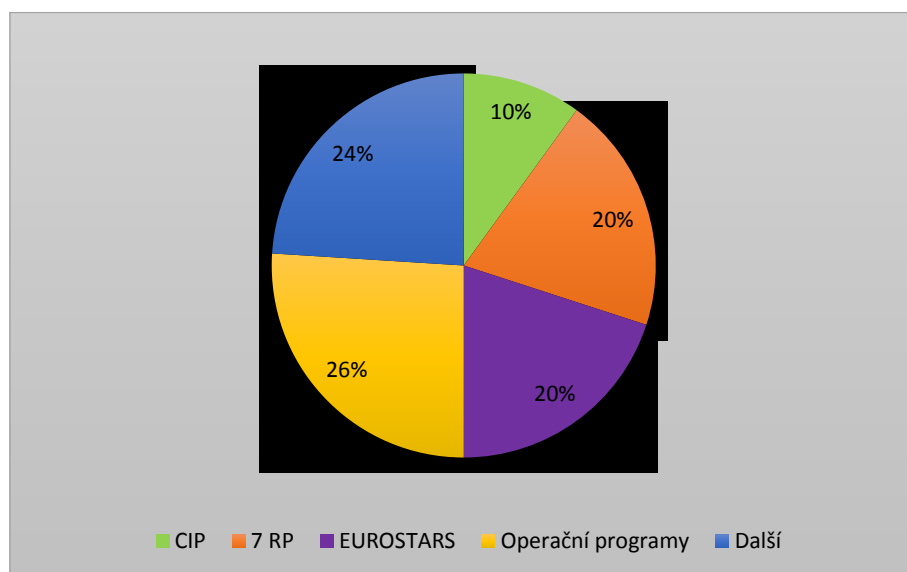
Graf 4.3.3.2 Procento MSP, kteří získali podporu v období 2007-2013

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.2 jsou znázorněny procentuální hodnoty odpovědí respondentů na druhou otázku, zdali jejich žádosti o podporu byly schváleny či nikoliv. Z dotázaných respondentů odpovědělo kladně 67 % a záporně 33 %.

Graf 4.3.3.3 Programy, z kterých byla podpora čerpána v období 2007-2013

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.3 jsou znázorněny výsledky odpovědí na třetí otázku, ze kterých programů nejvíce čerpali. Nejvíce respondentů v programovém období 2007-2013 čerpalo z operačních programů, ze kterých čerpalo 26 % dotázaných respondentů, poté se nejvíce čerpalo ze 7. Rámcového programu pro výzkum a technologické rozvoj a z programu EUROSTARS, z obou programů čerpalo 20 % dotázaných respondentů, nejméně využívaným programem byl Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), ze kterého čerpalo 10 % z dotázaných respondentů a zbylých 24 % odpovědí směřovalo k ostatním programům.

Tabulka 4.3.3.2 Programy podpory pro období 2014-2020

	Horizont 2020	COSME	Investiční plán pro Evropu (6. 12. 2016)
Celková alokace mld. EUR	77	2,3	500
Podpora MSP mld. EUR	0,62	2,3	119

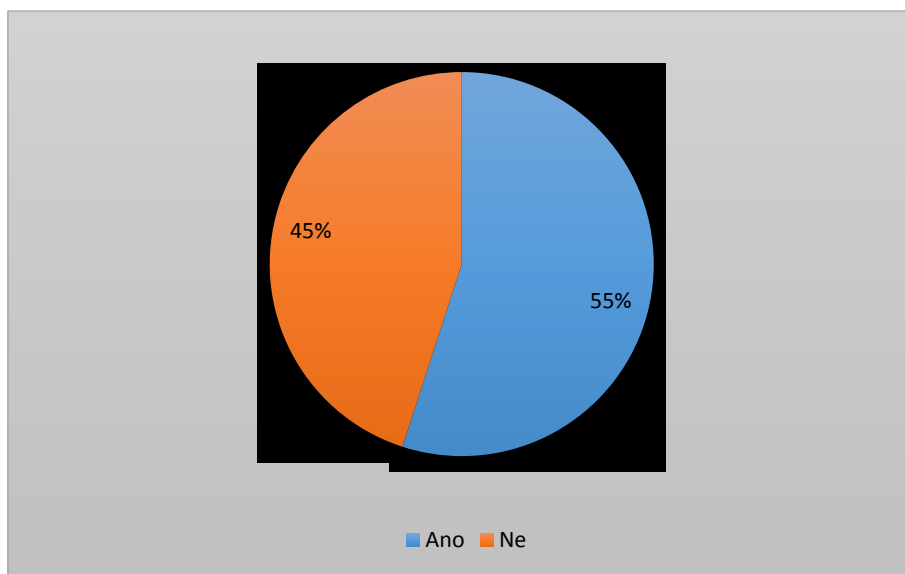
Zdroj: Horizont 2020, Evropská komise, online, 2017, vlastní zpracování

V tabulce 4.3.3.2 jsou uvedeny programy na podporu MSP v období 2014-2020. Jsou zde zmíněny tři programy, jejich celková alokace a alokace pro podporu MSP. Prvním programem je Horizont 2020, který je zaměřen na podporu vědy, výzkumu a vývoje. Celková alokace tohoto programu je 77 mld. EUR, z této částky je 0,62 mld. EUR zvoleno pro podporu MSP. Dále je v tabulce uveden program COSME, jež je zaměřen na konkurenceschopnost podniků,

jeho celková alokace, která je celá určena pro podporu MSP činila 2,3 mld. EU. Posledním zmíněným programem je Investiční plán pro Evropu, který má celkovou alokaci ve výši 500 mld. EUR a pro podporu MSP je z tohoto programu vyčleněno 119 mld. EUR (tyto hodnoty jsou platné od 6. 12. 2016)

K programovému období 2014-2020 byly respondentům také položeny 3 stejné otázky. Cílem těchto otázek je zjistit kolik MSP využívá prostředky z programů EU, kolik respondentů úspěšně čerpá z programů podpory a z jakých programů nejvíce čerpají.

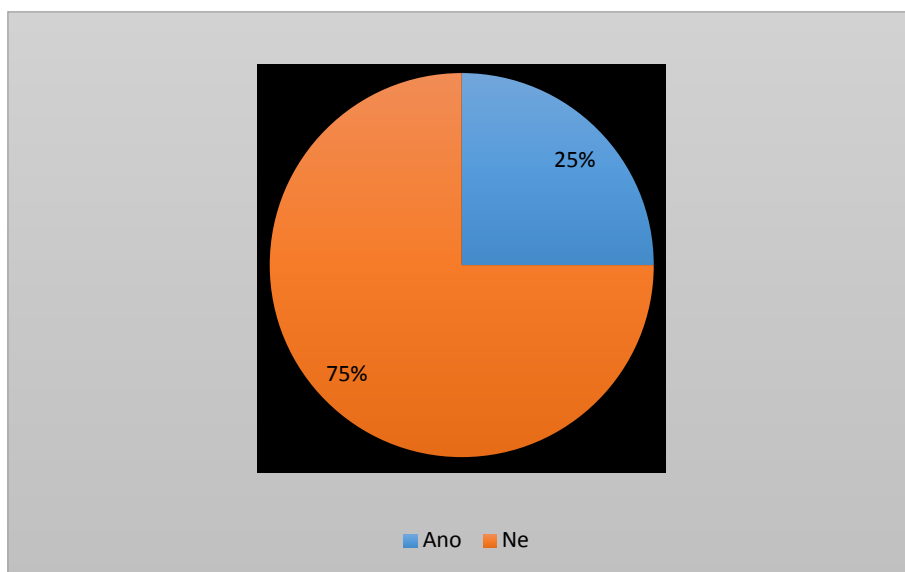
Graf 4.3.3.4 Procento MSP, kteří se snaží získat podporu v období 2014-2020

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.4 jsou znázorněny odpovědi respondentů na první otázku, zdali využívají programy podpory z EU v programovém období 2014-2020. Z dotázaných respondentů odpovědělo kladně 55 % a záporně 45 %.

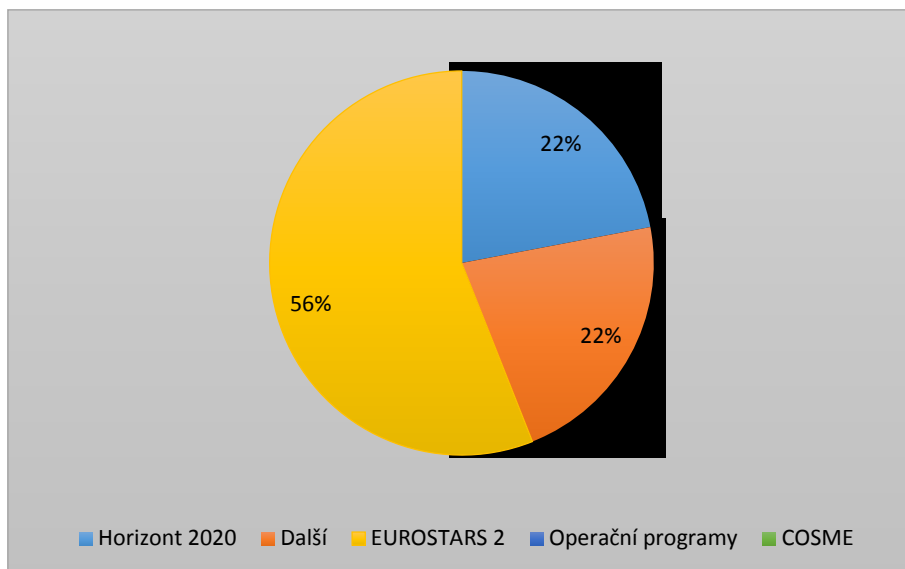
Graf 4.3.3.5 Procento respondentů, kteří získali podporu v období 2014-2020

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.5 jsou znázorněny odpovědi respondentů na druhou otázku, zdali jejich žádosti o podporu byly schváleny či nikoliv. Z dotázaných respondentů odpovědělo kladně 75 % a záporně 25 %.

Graf 4.3.3.6 Programy, ze kterých je čerpána podpora pro podporu v období 2014-2020

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.6 jsou znázorněny výsledky odpovědí na třetí otázku, ze kterých programů podpory nejvíce čerpají. Nejvíce respondentů v programovém období 2014-2020 čerpá z programu EUROSTARS 2, ze kterého čerpá 56 % respondentů, druhým nejvíce využívaným

programem je Horizont 2020, ze kterého čerpá 22 % respondentů. Z dotázaných respondentů ani jeden z respondentů nečerpá z operačních programů ani z programu COSME. Zbýlých 22 % respondentů čerpá z dalších programů podpory.

Tabulka 4.3.3.3 Srovnání čerpání ESI fondů

	2007-2013		2014-2020	
	k 31. 12. 2009		k 31. 12. 2016	
	mld. Kč	%	mld. Kč	%
Alokace	814,8	100	648,5	100
Podáno	763,6	93,7	355,7	54,8
Schváleno	255,3	31,3	86,6	13,4
Proplaceno	70,4	8,6	28,8	4,4
Certifikováno	24,1	3,0	21,7	3,3

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, Měsíční monitorovací zpráva 12/2009 a Čtvrtletní monitorovací zpráva 4Q/2016, online, vlastní zpracování

V tabulce 4.3.3.3 je uvedeno srovnání čerpání obou zmiňovaných období, vzhledem k celkové alokaci stanovené pro jednotlivá období. Jsou zde uvedeny finanční alokace čerpání a jejich procentuální vyjádření na celkové alokaci.

Pro programové období 2007-2013 byla zvolena celková alokace 814,8 mld. Kč. K 31. 12. 2009 byly předloženy žádosti o finanční alokace 763,6 mld. Kč, což je 93,7 % z celkové alokace. Finanční částka schválených žádostí k tomuto datu činila 255,3 mld. EUR, což je 31,3 % z celkové alokace. Následovala fáze proplacení, kde finanční částka proplacených žádostí činila 70,4 mld. EUR, což je 8,6 % z celkové finanční alokace. Následně byly žádosti certifikovány, velikost částky certifikovaných žádostí činila 24,1 mld. EUR, což jsou 3 % z celkové částky.

Pro programové období 2014-2020 byla zvolena celková alokace 648,5 mld. Kč. K 31. 12. 2016 byly předloženy žádosti o finanční alokace 355,7 mld. Kč, což je 54,8 % z celkové alokace. Finanční částka schválených žádostí k tomuto datu činila 86,6 mld. EUR, což je 13,4 % z celkové alokace. Následovala fáze proplacení, kde finanční částka proplacených žádostí činila 28,8 mld. EUR, což je 4,4 % z celkové finanční alokace. Následně byly žádosti certifikovány, velikost částky certifikovaných žádostí činila 21,7 mld. EUR, což jsou 3,3 % z celkové částky.

Tabulka 4.3.3.3 jasně nastiňuje, jaké fáze hodnocení žádostí jsou problémové. Hned u předložení žádostí nastává razantní rozdíl mezi jednotlivými obdobími. Zatímco v období 2007-2013 byly podány žádosti o velikosti 93,7 % z celkové alokace, tak v období 2014-2020 je to pouhých 54,8 % z celkové alokace, což je téměř o polovinu méně, oproti prvnímu zmíněnému. Dalším bodem je schválení žádostí, kde se tato část v období 2007-2013 podílí 31,3 % na celkové alokaci, zatímco v období 2014-2020 je tato část zastoupena pouze 13,4 % z celkové alokace, tentokrát je v období 2014-2020 o více než polovinu méně schválených žádostí než v předchozím období. Schválení žádostí vzhledem k procentuálnímu poklesu je nejslabší částí z celkové „cesty“ žádostí. Další částí je proplacení žádostí, jež je v období 2007-2013 zastoupeno na celkové alokaci 8,6 %, zatímco v období 2014-2020 se jedná o pouhých 4,4 % z celkové alokace, v této části je na tom lépe druhé zmínované období, kdy je zde proplaceno více žádostí k poměru ke schváleným žádostem v daných obdobích. Poslední částí z tabulky je certifikace žádostí, kde v období 2007-2013 byly certifikovány 3 % žádostí z celkové alokace, zatímco v období 2014-2020 byly certifikovány 3,3 % z celkové alokace, v poslední části certifikace, jsou procenta téměř vyrovnána, procentuálně vyšší výsledky má druhé zmíněné období, což neplatí u finančních prostředků, jelikož pro období 2007-2013 byly vyčleněna větší celková alokace.

Tabulka 4.3.3.4 Srovnání čerpání OP PI a OP PIK

	2007-2013			2014-2020		
	OP PI k 31. 12. 2009			OP PIK k 31. 12. 2016		
	žádostí	mld. Kč	%	Žádostí	mld. Kč	%
Alokace		94,2	100		117,1	100
Podáno	5 612	60,3	64	8 516	80,2	68,5
Schváleno	2 586	24,9	26,4	664	5,2	4,4
Proplaceno		7,8	8,2		0,2	0,1
Certifikováno		5,0	5,3		0,2	0,2

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, Měsíční monitorovací zpráva 12/2009 a Čtvrtletní monitorovací zpráva 4Q/2016, online, vlastní zpracování

V tabulce 4.3.3.4 je znázorněn stav čerpání a srovnání dvou operačních programů, které jsou primárně zaměřeny na podporu MSP. Jedná o operační programy Podnikání a inovace a Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, jež zastupují jednotlivé programové období.

OP Podnikání a inovace se vztahuje k programovému období 2007-2013, celková alokace stanovená pro tento operační program činí 94,2 mld. Kč. K stanovenému datu bylo předloženo celkem 5 612 žádostí o podporu, které se podílí na celkové alokaci 60,3 mld. Kč, což je 64 %. Schválených žádostí o podporu bylo 2 586, které se podílí na celkové alokaci 24,9 mld. Kč, což je 26,4 %. Proplacené žádosti se podílejí na celkové částce 7,8 mld. Kč, což je 8,2 %. V poslední části tabulky je certifikace žádostí, které připadá 5 mld. Kč z celkové alokace stanovené pro operační program, což je 5,3 %.

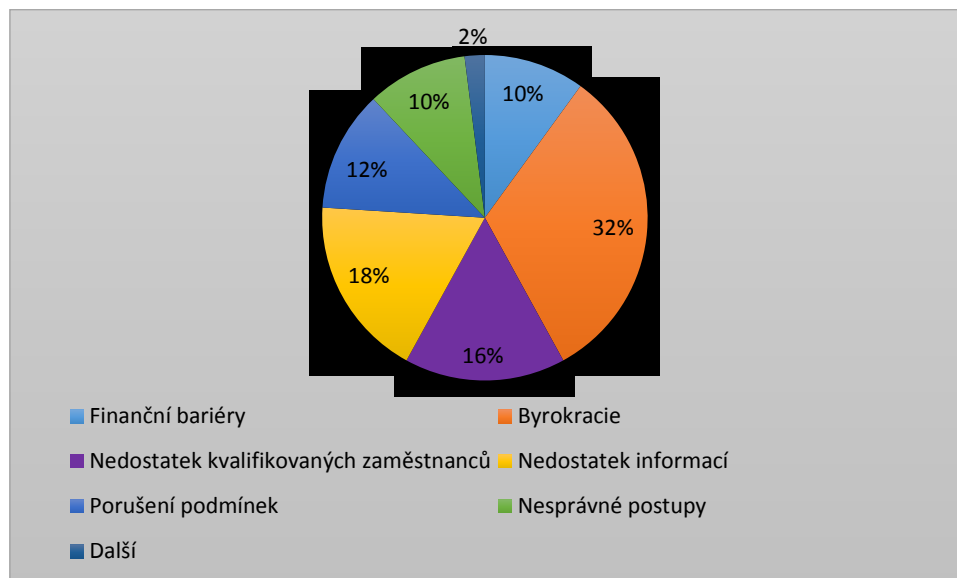
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost se vztahuje k programovému období 2014-2020, celková alokace stanovená pro tento operační program činí 117,1 mld. Kč. K stanovenému datu bylo předloženo celkem 8 516 žádostí o podporu, které se podílí na celkové alokaci 80,2 mld. Kč, což je 68,5 %. Schválených žádostí o podporu bylo 664, které se podílí na celkové alokaci 5,2 mld. Kč, což je 4,7 %. Proplacené žádosti se podílejí na celkové částce 0,2 mld. Kč, což je 0,1 %. V poslední části tabulky je certifikace žádostí, které připadá 0,2 mld. Kč z celkové alokace stanovené pro operační program, což je 0,2 %.

Srovnání dvou operačních programů zachycené v tabulce 4.3.3.4 jasně vystihuje daný stav v obou operačních programech k poslednímu dni roku 2009 a 2016. Celková alokace stanovená pro jednotlivé operační programy je vyšší v OPPIK, částka tohoto programu činí 117,1 mld. Kč, což je oproti 94,2 mld. Kč z OPPI cca o 23 mld. Kč více. Celkový počet předložených žádostí o podporu k tomuto datu je v OPPIK 8 516 žádostí, které se podílí na celkové alokaci programu 68,5 %, v období OPPI to bylo 5 612 žádostí, které se podílí na celkové alokaci programu 64 %. V OPPIK bylo předloženo o cca 3 000 více žádostí než v OPPI. Celkový počet schválených žádostí o podporu v OPPIK je 664 žádostí, tyto žádosti se podílí 4,4 % na celkové alokaci programu, je zde jasně viditelný propad vzhledem k podaným žádostem, v OPPI je celkem 2 586 schválených žádostí, tyto žádosti se podílí 26,4 % na celkové alokaci pro program, vzhledem k předloženým žádostem je to téměř polovina. Jak v hodnocení celkového čerpání v obdobích, tak i zde je největší problémovou fází schvalování žádostí a to především v programu OPPIK. Další fází je proplacení žádostí, jednotlivé žádosti se v OPPIK podílejí 0,1 % na celkové alokaci programu. V OPPI proplacené žádosti zastupují 8,2 % z celkové alokace pro program. Je zde vidět 8 % rozdíl mezi danými programy, kdy OPPI má výrazně větší procento proplacených žádostí. Poslední část certifikovaných žádostí je v OPPIK zastoupena v celkové alokaci programu 0,2 % a v OPPI je to 5,3 %, kde opět jednoznačně lepší výsledky patří k OPPI.

Po vyjmenování jednotlivých programů podpory pro obě daná období a následnému grafickému popsání čerpání z těchto programů, srovnání celkového čerpání z ESI fondů

v obdobích a srovnání čerpání z dvou operačních programů zaměřených na podporu MSP, se dále věnuji bariérám pro vytvoření kvalitních žádosti, jak z pohledu samotných MSP, tak i z pohledu EU.

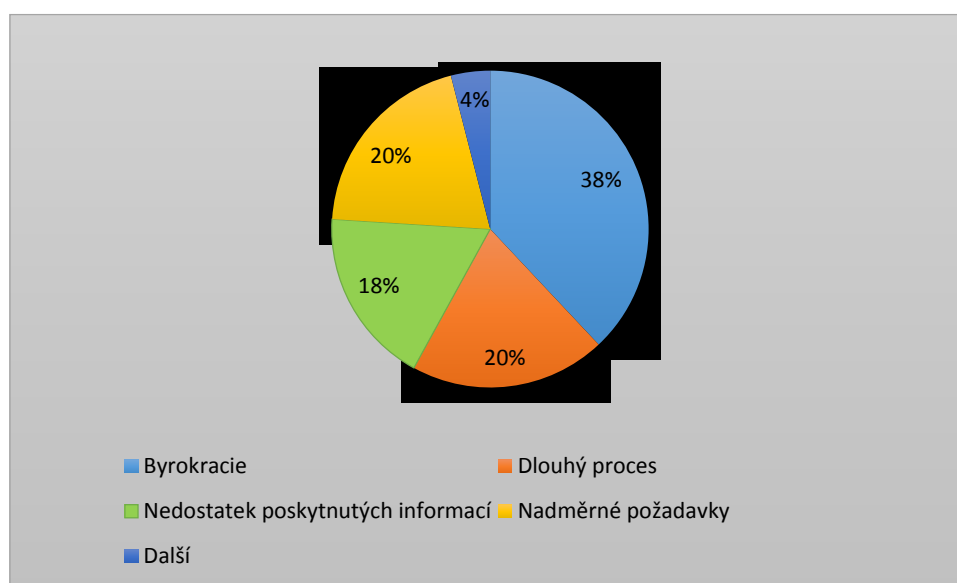
Graf 4.3.3.7 Bariéry z pohledu MSP

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.3.3.7 jsou znázorněny procentuální hodnoty jednotlivých překážek MSP při přípravě projektových žádostí. Největším problémem pro poskytnutí podpor z pohledu MSP je nadměrná byrokracie, která dosahuje 32 %, další bariérou je nedostatek finančních prostředků, který dosahuje 16%, třetí největší překážkou je nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců, ze všech překážek zaujímá 16 %, další překážkou je porušení podmínek pro žádosti, tato část se na celkových překážkách podílí 12 %, následují finanční překážky a nesprávné postupy, obě dosahují 10 % a poslední 2 % jsou zastoupeny v dalších překážkách při vytváření žádostí.

Graf 4.3.3.8 Bariéry z pohledu EU

Zdroj: Srdošová, Jurčík, Vyklický a Čuprová, 2015, vlastní zpracování

Graf 4.3.3.8 znázorňuje procentuální hodnoty jednotlivých bariér z pohledu EU. Největší překážkou je, jako u MSP, byrokracie, která dosahuje 38 %, druhou překážkou je dlouhý proces pro získání finančních prostředků a nadměrné požadavky stanové EU, obě tyto části se podílejí na celkových bariérách 20 %, další bariérou je nedostatek poskytovaných informací pro žadatele, které dosahují 18% z celkových překážek a mezi poslední 4 % se řadí další možné překážky.

4.3.4 Doporučení pro zlepšení čerpání podpor

Doporučení a návrhy pro zlepšení čerpání finančních prostředků v programovém období 2014-2020. V minulém programovém období byly zdaleka menší možnosti podpory, než jsou dnes, podnikatelé se musí naučit lépe využívat prostředky z EU, jelikož jim mohou z velké části dopomoci v jejich podnikatelských vyzích. V programovém období 2014-2020 je vytvořeno hned několik programů podpory a to v různých oblastech, ať již investičních, technologických, inovativních či v oblasti pro podporu konkurenceschopnosti MSP. Podnikatelé mohou čerpat z, již několikrát zmiňovaných, programů pro podporu MSP, kam patří Horizont 2020, COSME, Investiční plán pro Evropu a především ESI fondy, ve kterých jsou vloženy největší finanční alokace. Pro zlepšení čerpání je vhodné zvýšit počet podaných žádosti o podporu alespoň o 10 %, který se pohybuje cca kolem 70 %. Další zlepšení by mělo nastat především ve schválení žádosti, kde rozhoduje více faktorů, od zaměstnanců zadavatele, přes jeho finanční prostředky a také velkou byrokracií.

Jednotlivé návrhy na zlepšení se budou týkat zjištěných bariér pro MSP v ČR. Pro zlepšení čerpání se musí snížit především tři nejproblémovější bariéry, jako jsou byrokracie, nedostatek

informací a nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a dále i ostatní překážky, mezi které patří porušování podmínek stanovených pro čerpání podpory, nesprávné postupy a finanční bariéry. V oblasti byrokracie, by se měli především snížit nároky na dané projekty. Velká administrativní zátěž pro žádosti o přímou podporu je zde velkým problémem, již rámcové nastavení samotných programů je z velké části příliš specifické a především čekání na vyrozumění řídicích orgánů je často velmi zdoluhavé, žadatel musí k žádosti dokládat spoustu dokumentů, které jsou z velké části taktéž dlouho vyřizovány. Jedná-li se např. o rozšíření výroby, tak získání stavebního povolení je velmi zdoluhavé, často musí žadatel počítat i s tříměsíčním posunem realizační fáze. Další překážkou pro zlepšení je nedostatek informací v jednotlivých procesech vyhotovování projektové žádosti, měla by se zlepšit informovanost žadatelů, co a v jaké části musejí předkládat nebo mít vytvořeno. Další překážkou ke zlepšení je nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců, tato překážka se týká samostatného zaměstnavatele, ale i řídicího orgánu. Mělo by se dbát na kvalitu lidských zdrojů v podnicích, zlepšování jejich vědomostí a dovedností různými rekvalifikačními kurzy, školeními a především v oblasti podpory z EU by se řídicí orgány měly starat o dostatečné podvědomí o daných výzvách a také nabízet kurzy pro čerpání z prostředků EU. Na zlepšení této bariéry se již pracuje a to díky Ministerstvu pro místní rozvoj, které poskytuje velké množství informací o možnostech čerpání na svých stránkách pod názvem strukturální fondy. Další překážkou ke zlepšení je porušení podmínek, což bývá u žádostí o podporu velmi častým problémem, jelikož řada podnikatelů si řádně neprostuduje jednotlivé výzvy a zapomene na přiložení potřebné dokumentace, fotodokumentace nebo především na publicitu, která je problémovým bodem, protože se na ni velice často zapomíná. Podnikatelé by si měli řádně projít specifika dané výzvy a držet si těchto podmínek. Další překážkou jsou finanční bariéry, které se vztahují především k začínajícím firmám, kde by měli podnikatelé více využívat různých programů typu Start up a bankovní sektor by měl nabízet více možností pro finanční podporu začínajících firem. Opět zde došlo ke zlepšení a možnosti úvěrů pro podnikatele se rozšiřují. Další překážkou ke zlepšení jsou nesprávné postupy v daných procesech, podnikatelé si musejí dávat pozor na to, jak při vytváření žádosti postupovat, nesmějí opomenout žádnou důležitou část z daných fází projektu.

Každý podnikatelský subjekt, chce-li být úspěšným a konkurenceschopným podnikem, rozšiřovat se a zdokonalovat své technologie či své výrobky, měl by se zaměřit na podporu z EU a držet se následujících kroků.

Každý podnikatel by měl projevit zájem o podporu pro MSP z EU, alespoň je mít v podvědomí průběžně kontrolovat a věnovat se těmto podporám. Jelikož pro všechny členské země EU jsou MSP důležitým „motorem“ jejich ekonomik a právě proto se EU snaží o co

největší vstřícnost a podporu pro tyto subjekty. Je zde uvedeno 5 základních bodů, kterých by se měli malý a střední podnikatelé držet při sestavování svých žádostí o podporu.

1. Mít zájem o podporu - pokud již má podnikatel podvědomí po podpoře z EU, tak by se měl zaměřit na výběr vhodné výzvy, která je pro jeho oblast podnikání nejvhodnější. Podnikatel musí být řádně informován o více možnostech podpory, detailně výzvy prostudovat a zjistit zdali jsou určeny pro jeho podnikání a také zdali rozvoj jeho podnikání patří do způsobilých výdajů. Celková informovanost je důležitým faktorem, bez kterého si podnikatel neobejde.
2. Najít si přesné informace pro oblast podnikání - když má podnikatel vybranou výzvu hodící se do oblasti jeho podnikání, musí udělat následující. Zvolit si daný cíl, který chce realizovat, vytvořit si rozpočet se všemi náklady a taktéž by měl podnikatel předpokládat daný dopad projektu po jeho uskutečnění.
3. Vytvořit kvalitní tým - pokud má podnikatel vše připraveno, musí zkonstruovat dobrý tým, který mu žádost vytvoří a je zodpovědný za celý proces od začátku do konce, buďto ze svých zaměstnanců, ale lepší variantou bude kontaktování projektové firmy (po dobrém zvážení a kvalitních referencích), která je v tomto oboru zběhlá a více dané problematice rozumí. Po následném vytvoření a schválení již pak následuje jen proplacení vynaložených prostředků na projekt zpět žadateli.
4. Využívat podporu efektivně - pokud podnikatel uspěl již s jedním projektem a má další inovativní nápady pro svou firmu, nemusí nanic čekat a může opět efektivně využívat další podporu, kdy může při vytváření žádosti využít svých zkušeností s vytvářením předchozí žádosti, což je značnou výhodou.
5. Přeložit návrhy řídicím orgánům - podnikatelé také mohou zasílat svá doporučení, jak zlepšit čerpání podpor. Jelikož již čerpali a mají svou zkušenost, tak tím pomohou ke snadnějšímu průběhu dalším žadatelům.

5 Závěr

Malé a střední podniky jsou důležitou součástí ekonomiky každého vyspělého státu. Hrají významnou roli v celkovém rozvoji a konkurenceschopnosti státu. Sektor malých a středních podniků je klíčovým prvkem společnosti, především v oblastech zaměstnání, sociální a technologické vyspělosti zemí. Malé a střední podniky se z velké části podílejí na výzkumu, vývoji a inovacích, v této oblasti dokonce předčí i velké nadnárodní korporace. Stěžejním cílem mé bakalářské práce bylo na základě analýzy a komparace zhodnotit možnosti podpory malých a středních podniků v programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020 a dále navrhnout doporučení pro zlepšení čerpání podpor.

V programovém období 2014-2020 existuje řada institucí na podporu malých a středních podniků, mezi tyto instituce se řadí Evropská komise, jakožto tvůrce legislativních aktů, Evropská investiční banka a Evropský investiční fond, obě instituce jsou zaměřeny na finanční podporu MSP, dalšími institucemi souvisejícími s podporou MSP jsou CzechInvest a CzechTrade, tyto instituce jsou zaměřeny na podporu zahraničních investic a exportu do zahraničí, další důležitou institucí je Agentura pro podnikání a inovace, která je spjata s podporou z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Na podporu malých a středních podniků je pro programové období 2014-2020 orientováno hned několik programů podpory, mezi které patří program Horizont 2020, jež je zaměřen na podporu vědy, výzkumu a inovací, dalším je program COSME, který je zaměřen a podporu konkurenceschopnosti podniků a dalším programem podpory je Investiční plán pro Evropu, který je zaměřen na zvýšení investic v Evropské unii, tento program vznikl až v průběhu období s nástupem nového předsedy Evropské komise, původně byl vytvořen jen do roku 2018. V období 2014-2020 mohou podnikatelé také využívat podporu z finančních nástrojů, které zahrnují iniciativy JEREMIE, JESSICA, JASPERS a JASMINE, což jsou programy na podporu finančního inženýrství a technické pomoci. Největší část pro podporu malých a středních podniků zaujímají Evropské strukturální a investiční fondy, které byly hlavním zdrojem pro komparaci již zmíněných období.

Pro programové období 2014-2020 je České republice přidělena celková alokace ve výši 23,9 mld. EUR. Tato částka je žadatelům poskytována prostřednictvím pěti strukturálních a investičních fondů, kterými jsou Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Na fondy navazují jednotlivé operační programy, kterých je vytvořeno celkem 21. Vzhledem k tématu bakalářské práce zde byl zmíněn pouze jeden, který je primárně

zaměřen na podporu malých a středních podniků a to operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, který má stanovenou celkovou alokaci ve výši 4,3 mld. EUR. Dalšími operačními programy související s podporou malých a středních podniků jsou Program rozvoje venkova a operační program Rybářství. Tyto dva programy nejsou součástí závěrečné komparace, jelikož pro období 2007-2013 nebyly vytvořeny.

Pro programové období 2007-2013 byla České republice přidělena celková alokace ve výši 26,7 mld. EUR. Tato částka byla žadatelům poskytována prostřednictvím Fondu soudržnosti a dvou strukturálních fondů, kterými jsou Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský Sociální fond. Na fondy navazovaly jednotlivé operační programy, kterých bylo vytvořeno celkem 26. Vzhledem k tématu bakalářské práce zde byl zmíněn pouze jeden, který je primárně zaměřen na podporu malých a středních podniků a to operační program Podnikání a inovace, který měl stanovenou celkovou alokaci ve výši 3 mld. EUR.

Největší změnou v programovém období 2014-2020 je, snížení celkové alokace stanovené pro Českou republiku, v operačním programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost nastaly především pozitivní změny, které zahrnují jednotné metodické prostředí a jednotný informační systém, jelikož v předchozím období byly tyto části chaotické. Další změnou v operačním programu je kladený důraz na znalostní ekonomiku, který bude uskutečňován vzájemnou spoluprací inovačních firem s výzkumem a vývojem. Hlavním motem pro čerpání dotací je pro toto období vlastní inovativní nápad, vlastní finanční prostředky a doplnění prostředků dotacemi. Negativní změna nastává u podpory malého rozsahu (de minimis), kde byla zpřísněna definice jednoho podniku. V definici je uvedeno, že za jeden podnik mohou být považovány podniky, které jsou spolu majetkově a vlastnický spojeny, což znamená, že podpora není vázána na IČO (jako v předchozím období), ale nýbrž na celkovou strukturu spojených podniků.

Má doporučení jsou zaměřena na snižování překážek ze strany malých a středních podniků a pro především o oblasti byrokracie, nedostatku informací o procesech žádosti a na nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců. Mezi mé další návrhy spadají náměty pro malé a střední podnikatele pro lepší čerpání z evropských dotací, které jsou shrnuty do těchto bodů, podnikatel se musí zajímat o podporu, vyhledat si přesné informace o výzvě pro oblast jeho podnikání, vytvořit si kvalitní tým pro zpracování žádosti, využívat podporu efektivně a také se podnikatel nesmí bát předkládat své návrhy, jednotlivým řídicím orgánům, na zlepšení čerpání podpor.

Z poznatků při zpracování práce vyplývá, že pro programové období 2014-2020 byla stanovena vysoká alokace pro čerpání podpor, ale čerpání z těchto prostředků není dostačující. Ve srovnání s programovým obdobím 2007-2013 dnes malý a střední podnikatelé čerpají

daleko méně prostředků, než tomu bylo v tomto období. Velkou příčinou nízkého čerpání z evropských prostředků, je především vysoká míra administrativních požadavků na žadatele o dotaci a taktéž nízká kvalita vytvořených žádostí. V EU máme jednu z nejsložitějších možností čerpání dotací a to z důvodu vysoké byrokracie. Měly by se snížit administrativní překážky související s jednotlivými fázemi zpracování žádostí, a naopak by se měla zvýšit kvalita vytvářených žádostí. Malý a střední podnikatelé by měli dbát více na předpisy a stanovené normy z EU a ČR, řádně si projít dané výzvy, nachystat se kompletní portfolio potřebných materiálů, přes rozpočet, způsobilé výdaje, časový harmonogram až po další části související s vytvořením žádosti o podporu. Malý a střední podnikatelé by měli především více využívat konzultačních firem, které jsou na trhu a neměli by nechávat zpracování žádosti na svých zaměstnancích, jelikož žádost nemusí být vytvořena v dostatečné kvalitě a z toho důvodu dochází k velké neúspěšnosti ve schválení žádostí a následném získání finančních prostředků.

Čeští podnikatelé, zaměřeni na oblast malého a středního podnikání, by se měli naučit lépe využívat finanční prostředky poskytované z Evropské unie, jelikož tím přicházejí o možnost rozšíření se na trhu, zvětšení objemu své výroby a především přicházejí o možnost inovací a technologických pokroků, díky kterým by mohli vyrábět kvalitnější produkty, za nižší cenu a v kratším časovém horizontu. Jak již bylo zmíněno několikrát, malé střední podniky jsou páteří české ekonomiky, pokud se budou tyto podniky dále rozvíjet a budou více konkurenceschopné, bude to mít pozitivní dopad na celkový rozvoj a konkurenceschopnost celé České republiky.

Seznam použité literatury

Knížní zdroje

1. BIJAOU, Ilan. *SMEs in an era of globalization: international business and market strategies*. 1. vyd. Tel Aviv: Palgrave pivot, 2016. ISBN 978-1-137-57570-8.
2. ČESKÁ SPOŘITELNA. *Měsíčník EU aktualit: Investiční plán pro Evropu – úspěšný první rok*. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2016. ISSN 1801-5034.
3. DVOŘÁČEK, Jiří a Peter, SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí?* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-224-3.
4. HAVIERNIKOVÁ K., M. OKEGLICKA a J. KLUČKA *Theoretical and methodological issues of risk management in small and medium-sized enterprises*. 1. vyd. Rinteln: Mercur Verlag, 2016. ISBN 978-3-9504054-9-1.
5. JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický marketing. Strategie a trendy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2690-8.
6. JUREČKA, Václav a kol. *Mikroekonomie*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4385-1.
7. JÜNGER Josef a Monika PISKORZOVÁ. Význam podnikání ve společnosti. In: *Przedsiębiorczość w warunkach Unii europejskiej. Podnikání v podmínkách Evropské unie*. 1. vyd. Katowice: Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, Slezská univerzita v Opavě, Urząd Miejski w Chelmku, 2009. ISBN 978-83-60953-24-2.
8. KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
9. MALACH, Antonín a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0906-6.
10. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Abeceda fondů EU 2007-2013*. 1.vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007. ISBN 978-80-254-0319-8.
11. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Výsledky intervencí ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti – dosažení v tematických oblastech v letech 2007-2013*. 1.vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2014. ISBN: 978-80-87147-87-0.
12. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Abeceda fondů EU 2014-2020. Jak fungují evropské fondy? Projekt: Krok za krokem. Kam se obrátit pro radu?*. 1.vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a. ISBN 978-80-7538-013-5.

13. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropské strukturální a investiční fondy 2014-2020 v kostce*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015b. ISBN 978-80-7538-048-7.
14. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropské fondy 2014-2020: Jednoduše pro lidi*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. ISBN 978-80-87147-84-9.
15. MULAČOVÁ V., P. MULAČ a kol. *Obchodní podnikání ve 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4780-4.
16. SRDOŠOVÁ K., R. JURČÍK, M. VYKLIČKÝ a I. ČUPROVÁ. *The European Union Support of Small and Medium – sized Enterprises in Czech and Slovak Republic*. 1. vyd. Brno: 1. VZPPP, 2015. ISBN 978-80-904990-5-8.
17. SYNEK, M., E., KISLINGOVÁ a kol. *Podniková ekonomika*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-336-3.
18. ŠIMAN, Josef a Petr, PETERA. *Financování podnikatelských subjektů. Teorie pro praxi*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-117-8.
19. VEBER, J., J., SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2409-6.
20. VEBER, J., J., SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4520-6.
21. VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-467-3.
22. ZAPLETALOVÁ, Šárka. *Podnikání malých a středních podniků na mezinárodních trzích*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2015. ISBN 978-80-87865-16-3.

Elektronické zdroje

1. AGENTURA PRO PODNIKÁNÍ A INOVACE. *Agentura-api.org* [online]. 2017 [cit. 2. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.agentura-api.org/o-api/>.
2. BUSINESS INFO. *Zahraniční obchod. Businessinfo.cz* [online]. 2003 [cit. 27. 2. 2017] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropska-charta-pro-male-podniky-3851.html>.
3. BUSINESS INFO. *Zahraniční obchod. Businessinfo.cz* [online]. 2008 [cit. 27. 2. 2017] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/small-business-act-pro-evropu-3858.html>.

4. CZECHINVEST. O CzechInvestu. *Czechinvest.org* [online]. 2017 [cit. 2. 3. 2017]
Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/small-business-act-pro-evropu-3858.html>.
5. CZECHINVEST. COSME 2014-2020. *Czechinvest.org* [online]. 2017 [cit. 2. 4. 2017]
Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/cosme-2014-2020>.
6. CZECHINVEST. Definice MSP. *Czechinvest.org* [online]. 2017 [cit. 2. 3. 2017]
Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/definice-msp>.
7. ČESKOMORAVSKÁ ZÁRUČNÍ A ROZVOJOVÁ BANKA. *Cmzrb.cz* [online]. 2017
[cit. 2. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.cmzrb.cz/o-bance/kdo-jsme>
8. ENTERPRISE EUROPE NETWORK. About. *Een.ec.europa.eu*. [online]. 2017 [cit.
14. 3. 2017] Dostupné z: <http://een.ec.europa.eu/about/about>.
9. ENTERPRISE EUROPE NETWORK ČR. *Enterprise-europe-network.cz* [online].
2017 [cit. 14. 3. 2017] Dostupné z: <http://www.enterprise-europe-network.cz/cs/o-nas/sit-v-cr>.
10. EUROSKOP. Změny v programovém období 2014-2020. *Euroskop.cz* [online]. 2017
[cit. 28. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9220/sekce/zmeny-v-obdobi-2014-2020>.
11. EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA. *Eib.org* [online]. 2017 [cit. 28. 2. 2017] Dostupné
z: <http://www.eib.org/about/index.htm>.
12. EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA. SMEs. *Eib.org* [online]. 2016 [cit. 28. 2. 2017]
Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/priorities/sme/index.htm>.
13. EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA. SME report. *Eib.org* [online]. 2016 [cit. 28. 2.
2017] Dostupné z: <http://www.eib.org/infocentre/publications/all/sme-report-2015.htm>.
14. EVROPSKÁ KOMISE. *Přehled údajů SBA 2016 Česká republika*. [online]. 2017 [cit.
2. 5. 2017] Dostupné z:
<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/21188/attachments/7/translations/en/renditions/native>.
15. EVROPSKÁ KOMISE Regional policy7.. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 3. 4. 2017].
Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/.
16. EVROPSKÁ KOMISE.. Rámcový program. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 3. 5.
2017]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/research/fp7/pdf/fp7-inbrief_cs.pdf.

17. EVROPSKÁ KOMISE. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/cip/index_cs.htm.
- 18.
19. EVROPSKÁ KOMISE. Growth – SMEs. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 10. 1. 2017]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/sme-definition_en.
20. EVROPSKÁ KOMISE. Growth – SMEs. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 2. 4. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_en
21. EVROPSKÁ KOMISE. Regionální politika. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/special-support-instruments/.
22. EVROPSKÁ KOMISE. Growth – SMEs. G. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 10. 1. 2017]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act_en.
23. EVROPSKÁ KOMISE. Evropa 2020. *Ec.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/index_cs.htm.
24. EVROPSKÁ KOMISE. Investiční plán pro Evropu. *Ec.europa.eu* [online]. 2014 [cit. 2. 4. 2017]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2128_cs.htm.
25. EVROPSKÁ RADA. *Consilium.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 24. 3. 2017] Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/investment-plan/>.
26. EVROPSKÁ RADA. *Consilium.europa.eu* [online]. 2017 [cit. 14. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/investment-plan/>.
27. EVROPSKÁ UNIE. *Europa.eu* [online]. 2017 [cit. 3. 4. 2017] Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/easme_cs.
28. EVROPSKÝ INVESTIČNÍ FOND. *Eif.org* [online]. 2017 [cit. 24. 3. 2017] Dostupné z: http://www.eif.org/news_centre/publications/EFSI_Investment_Plan_%20for_EURope-The%20first%20year.htm.
29. EVROPSKÝ INVESTIČNÍ FOND. *Eif.org* [online]. 2016 [cit. 28. 2. 2017] Dostupné z: http://www.eif.org/who_we_are/index.htm.
30. HORIZONT 2020. *H2020.cz* [online]. 2014 [cit. 14. 3. 2017] Dostupné z: <http://www.h2020.cz/cs/publikace/horizont-2020-strucne-o-programu>.

31. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Evropa 2020. *Mmr.cz* [online]. 2010 [cit. 19. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/7c31b211-1a5a-46a8-b6bd-151b72dc94ec/EU2020-CJ.pdf>.
32. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Čtvrtletní zpráva o implementaci ESI fondů v České republice - v programovém období 2014-2020 - IV. Q 2016. *Mmr.cz* [online]. 2017 [cit. 27. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/getmedia/53d0a01b-dbbc-4904-9998-07a368124b1e/Ctvrtletni-zprava-o-implementaci-DoP-2014-2020.pdf?ext=.pdf>.
33. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR - Měsíční monitorovací zpráva 12/2009, online, 2009. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2009 [cit. 25. 4. 2017] Dostupné z: https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/1b82cb54-045b-49b4-8bca-3c6b3381650a/MMZ_2009_12_1b82cb54-045b-49b4-8bca-3c6b3381650a.pdf.
34. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR - Měsíční monitorovací zpráva 12/2016, online, 2016. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2009 [cit. 25. 4. 2017] Dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/23b1a468-2fc6-40af-8c04-0337f23a2f23/Mesicni_informace_2016_12.pdf?ext=.pdf.
35. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Mmr.cz* [online]. 2009 [cit. 11. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Programovaci-obdobi-2007-2013>.
36. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2017 [cit. 3. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.
37. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2006 [cit. 11. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/S/Strategicke-obecne-zasady-Spolecenstvi-pro-soudrzn>.
38. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016 [cit. 19. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/S/Spolecny-strategicky-ramec>.
39. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016 [cit. 11. 4. 2017] Dostupné z: [https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/N/Narodni-rozvojovy-plan-\(NRP\)](https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/N/Narodni-rozvojovy-plan-(NRP)).
40. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2017 [cit. 11. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.

41. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Mpo-oppi.cz* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/uvodni-strana/18-co-je-to-operacni-program-podnikani-a-inovace.html>.
42. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Vzdelavani2020.cz* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.vzdelavani2020.cz/narodni-program-reforem-cr.html>.
43. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Osf-mvcr.cz* [online]. 2017 [cit. 11. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.osf-mvcr.cz/slovník/narodni-rozvojovy-plan-nrp>.
44. NÁRODNÍ PORTÁL PRO EVROPSKÝ VÝZKUM. Nástroje spolupráce. *Evropskyvyzkum.cz* [online]. 2017 [cit. 14. 3. 2017] Dostupné z: <http://www.evropskyvyzkum.cz/cs/nastroje-spoluprace/ramcove-programy/horizont2020>.
45. SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR. *Spcr.cz* [online]. 2013 [cit. 27. 2. 2017] Dostupné z: <http://www.spcr.cz/aktivity/evropske-a-mezinarodni-vztahy/eu-infoservis/evropska-komise/5905-podnikani-2020>.
46. ZÁKONY PRO LIDI. Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). *Zakonyprolidi.cz* [online]. 2017 [cit. 2. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>.
47. ZÁKONY PRO LIDI. Zákon občanský zákoník. *Zakonyprolidi.cz* [online]. 2017 [cit. 2. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

Seznam zkratek

EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
MSP	Malé a střední podniky
SBA	Small Business Act
EASME	Výkonná agentura pro malé a střední podniky
HDP	Hrubý domácí produkt
EEN	Enterprise Europe Network
COSME	Program pro konkurenceschopnost malých a středních podniků
OP	Operační program
SWOT	Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Treats)
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
API	Agentura pro podnikání a inovace
CZK	Česká koruna
H2020	Horizont 2020
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund)
ESF	Evropský sociální fond (European Social Fund)
FS	Fond soudržnosti
PEST	Analýza politicko-právního, ekonomického, sociálně-demografického a technologického prostředí (Political, Economic, Socio-cultural and Technological)
ROP	Regionální operační program
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 5. 5. 2017

.....
Patrik Hozák